

Kaksi Amerikkaa vaaliuurnilla vastakkain

Imperialismin esiintyminen Yhdysvaltojen presidentinvaalien puoluekokouksissa vuonna
1900

Henri Keskinen

Pro gradu -tutkielma

Euroopan ja maailman historia

Historian ja arkeologian tutkinto-ohjelma

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Huhtikuu 2024

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Pro gradu -tutkielma

Euroopan ja maailman historia

Henri Keskinen

Kaksi Amerikkaa vaaliurnilla vastakkain. Imperialismin esiintyminen Yhdysvaltojen presidentinvaalien puoluekokouksissa vuonna 1900.

Sivumäärät: 75 s.

Tutkielmassani tarkastelen imperialismin esiintymistä Yhdysvaltojen pääpuolueiden, republikaanien ja demokraattien, poliittisessa vaikuttamisessa Yhdysvaltain-Filippiinien sodan aikana vuoden 1900 puoluekokousten kautta. Työni tarkoituksena on analysoida imperialismin käyttämistä poliittisena työkaluna, mutta myös tutkia puolueiden näkemyseroja ja lopullisia motiiveja Filippiinien siirtomaan suhteen. Alkuperäisaineistonani toimii republikaanien ja demokraattien puoluepöytäkirjat vuodelta 1900 sekä samalta vuodelta peräisin oleva Schurmanin komission raportti Filippiinien oloista. Tutkimusmenetelmäni on laadullinen sisällönanalyysi.

Tutkimukseni jakautuu kahteen osaan käsitellen erikseen Yhdysvaltojen pääpuolueita. Ensimmäiseksi tarkastelen demokraattien näkemyksiä ja toimintaa imperialismin vastustamisen suhteen. Tämän jälkeen siirryn puoluekentän toiseen laitaan, tutkimaan imperialismia ja siirtomaata puolustavaa republikaanipuoluetta samoilla metodeilla. Kunkin osion alaluvut jakautuvat käsittelemään eri teemoja, kuten poliittisia, taloudellisia tai humanitäärisiä motiiveja liittyen Filippiinien kohtaloon. Tarkoitukseni on osoittaa, kuinka ja miksi amerikkalaiset olivat imperialismista eri mieltä. Luomalla demokraateista ja republikaaneista eräänlaisen teesi-antiteesi-järjestyksen, voidaan loppuluvussa päästä työni tutkimustuloksien muodostamaan synteesiin.

Keskeinen tutkimustulokseni on amerikkalaisten kahtia jakautuminen siirtomaiden suhteen, joka tosin ei muodostunut huolesta filippiiniläisten elinoloihin, vaan enemmänkin imperialismin uskotusta vaikutuksesta Yhdysvaltojen tulevaisuuteen. Muut tutkimustulokseni ovat anti-imperialistien heikko valmistautuminen poliittiseen kamppailuun, sivistysopin ja oletetun amerikkalaisen ainutlaatuisuuden hyväksi käyttäminen imperialistisessa retoriikassa ja etnisyyden korostettu merkitys amerikkalaisessa yhteiskunnassa.

Avainsanat: imperialismi, siirtomaa, Yhdysvallat, Filippiinit, politiikka

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
1.1	Taustoitus Yhdysvaltain-Filippiinien sotaan	4
1.2	Filippiinien sodan ja amerikkalaisen imperialismin tutkimustilanne	7
1.3	Alkuperäisaineisto, kysymyksenasettelu ja tutkimusmenetelmä	12
2	Imperialismin ”epäamerikkalaisuutta” vastustamassa	18
2.1	Imperialismi poliittisessa traditiossa: ”Perustuslain hengen vastaista”	18
2.2	Muukalaispelon rantautuminen: vastustus etnisten tekijöiden pohjalta	27
2.3	”To the Person Sitting in Darkness”: humanismin puolestapuhujat	34
3	Taakka vai lahja? Imperialismin hyödyntäminen	41
3.1	Välttämättömyys ja velvollisuus perusteluina: politiikan <i>fait accompli</i>	42
3.2	Suurvallan kaipuu ja siirtomaiden tarjoamat hyödyt	53
	Loppuluku	63
	Lähteet	70

1 Johdanto

1.1 Taustoitus Yhdysvaltain-Filippiinien sotaan

There must be two Americas: one that sets the captive free, and one that takes a once-captive's new freedom away from him and picks a quarrel with him with nothing to found it on; then kills him to get his land.¹

Näin kirjailija Mark Twain kirjoitti vuonna 1901 amerikkalaisten toiminnasta Yhdysvaltain-Filippiinien sodassa, joka käytiin vuosina 1899–1902. Kyseinen sitaatti heijastelee hänen turhautuneisuuttaan Yhdysvaltojen menettelyyn Filippiineillä. Kuten monet muut amerikkalaiset, myös Twain oli sodan alussa innostunut Yhdysvaltojen mahdollisuudesta vapauttaa filippiiniläiset eurooppalaisen siirtomaavallan ikeestä. Hänen innostuksensa kuitenkin muuttui nopeasti inhoksi, kun vapauttaminen vaihtuikin miehittämiseksi.² Twainin sitaatti siis kiteyttää monen amerikkalaisen kahtiajakautuneet mielipiteet Filippiineistä.

Kyseinen konflikti oli jatkoa suuremmasta sodasta Yhdysvaltojen ja Espanjan välillä Kuuban ja muiden Espanjan siirtomaiden omistajuudesta. Kolmen kuukauden taisteluiden jälkeen Yhdysvallat voitti sodan Espanjaa vastaan elokuussa vuonna 1898, jonka seurauksena espanjalaiset menettivät Kuuban, Puerto Ricon, Guamin ja Filippiinien siirtomaat amerikkalaisille. Espanjan lähes 400-vuotinen siirtomaaimperiumi Amerikassa ja Aasiassa lakkasi siis olemasta.³

Amerikkalaisen sotahistorian tutkijan A.B Feuerin mukaan väkivaltaisuuDET eivät kuitenkaan päättyneet tuolloin laadittuun Pariisin rauhansopimukseen. Filippiinit, joka oli jo ennen sotaa pyrkinyt itsenäiseksi valtioksi, julistautui sodan tuoman sekasorron keskellä tasavallaksi presidentti Emilio Aguinaldon johdolla kesäkuussa vuonna 1898. Yhdysvallat, joka oli lunastanut rauhansopimuksella Filippiinit espanjalaisilta 20 miljoonalla dollarilla⁴, ei kuitenkaan tätä kehitystä hyväksynyt ja sen seurauksena sota laajeni myös kyseiseen saariryhmään.⁵

---

¹ Twain 1901, 10.

² *New York Tribune*, 16.10.1900, 1.

³ Berner & Goldstein 2014, 1–2.

⁴ *Prices and Wages by Decade: 1900-1909*, verkkolähde. Tuolloin 20 miljoonaa dollaria oli varsin suuri rahamäärä. Esimerkiksi vuonna 1901 teollisuusalueilla eläneet perheet maksoivat vuokraa vuodessa keskimäärin 116 dollaria, lakimiehen palkka vuonna 1900 oli noin 1 200 dollaria vuodessa ja vuonna 1904 Fordin automobiili maksoi 750 dollaria.

⁵ Feuer 2002, xx.

Suhteellisen tehokkaasta sissisodasta huolimatta filippiiniläiset eivät pystyneet vastustamaan amerikkalaisten materiaalista ja sotilaallista ylivoimaa. Aguinaldo pidätettiin vuonna 1901, jonka jälkeen filippiiniläiset antautuivat seuraavana vuonna.⁶ Sota päättyi Yhdysvaltojen voittoon, mutta väkivaltaisuuDET tosin jatkuivat vielä pitkään alueella. Yhdysvallat hallitsi Filippiinejä vuoteen 1934 asti, jolloin maa sai itsehallinnon. Todellisen itsenäisyyden Filippiiniin sai vasta toisen maailmansodan jälkeen, vuonna 1946.⁷

Tässä pro gradu -tutkielmassani tarkastelen Yhdysvaltojen poliittista toimintaa Filippiinejä vastaan käydyn sodan aikana. Tavoitteenani on analysoida amerikkalaisten motiiveja, perusteluja ja näkemyksiä Filippiinien hallinnasta puoluepoliittisessa kontekstissa. Pariisin rauhansopimuksen jälkeen Yhdysvallat oli suuren muutoksen edessä. Maa oli nöyryyttänyt eurooppalaisen siirtomaavallan ja saanut ensimmäistä kertaa itselleen myös siirtomaita. Yhdysvallat oli noussut sitä vaivaavasta lamasta, ja valtio oli selvästi osoittanut voimansa koko maailmalle. Ekspansio, eli laajentuminen maan rajojen ulkopuolelle, ei sinänsä ollut mikään uusi asia amerikkalaisille, mutta tällä kertaa laajentuminen koski suuria merentakaisia alueita. Kysymykset näiden siirtomaiden kohtalosta ja niiden vaikutuksista itse Yhdysvalloille eivät täten ratkenneet yhtä helposti kuin aikaisemman ekspansion aikoina.

Filippiinien kohtalo herätti jo vuosisadan vaihteessa voimakasta keskustelua Yhdysvalloissa. Poliittisesti maa jakautui kahtia amerikkalaisten pääpuolueiden mukaan. Presidentti William McKinleyn republikaanit kannattivat Filippiinien hallitsemista siirtomaana, kun taas William Jennings Bryanin johtamat demokraatit vastustivat tätä kehitystä. Todellisuudessa, kuten historiantutkija David Healy mainitsee kirjassaan *U.S. expansionism: the imperialist urge in the 1890s* (2011), tämä jako oli kuitenkin huomattavasti monimutkaisempi, eikä se täysin seurannut edellä mainittuja puoluelinjoja.⁸ Yhteistä kompromissia ongelmaan ei löytynyt, joten toiveet tilanteen ratkaisemisesta asetettiin vuoden 1900 presidentinvaaleihin. Niiden voittaja saisi vapaat kädet hallita Yhdysvaltojen, ja täten myös Filippiinien, tulevaisuutta. Vaalien voittajaksi selviytyi lopulta 6. marraskuuta McKinleyn republikaanit.⁹ Yhdysvallat sai täten siirtomaansa, mutta itse ongelma ei kuitenkaan odotuksista huolimatta kadonnut.

Filippiiniin kytkeytyi siis laajempaan tapahtumakontekstiin, joka oli Yhdysvaltojen muutos alueellisesta vallasta suurvallaksi. Tämä muutos ei luonnollisestikaan syntynyt vaivatta.

---

⁶ Feuer 2002, 194, 198.

⁷ McCoy 2009, 349, 372–373.

⁸ Healy 2011, 55–56.

⁹ *Harper's Weekly*, verkkolähde.

Poliittisella kentällä, sekä myös sen ulkopuolella, suurvalta-asema toi mukanaan useita oletettuja hyviä ja huonoja puolia. Muutos jakoi amerikkalaisia joko vastustamaan tai kannattamaan ei ehkä niinkään itse suurvalta-asemaa, vaan enemmänkin sen synnyttämiä lieveilmiöitä. Yksi näistä ilmiöistä, joka myös toimii työni pääteemana, oli imperialismi.

Imperialismilla tässä asiayhteydessä tarkoitan aatetta, jonka mukaan suurvalta haluaa laajentua ja kasvattaa vaikutusvaltaansa. Brittiläinen historioitsija Rob Johnson on tutkinut erityisesti Ison-Britannian imperialismia ja hänen mukaansa imperialistinen laajentuminen on monimuotoista. Imperialismia voidaan esimerkiksi harjoittaa fyysisesti valloittamalla rajantakaisia alueita tai kulttuurillisesti levittämällä omaa kulttuuria rajojen ulkopuolelle, samalla syrjäyttäen toisen alueen alkuperäisen elämäntyylin. Talous on myös usein tärkeä imperialismien aspekti. Ytimessä on kuitenkin oman maan vaikutusvallan lisääntyminen muiden kustannuksella. Syitä imperialismille on useita. Taustalla voivat vaikuttaa taloudelliset syyt, poliittiset näkemykset, kilpailu resursseista tai vain oman valtion arvostuksen ja kunnioituksen nostaminen maailmanpolitiikan kentällä.¹⁰

Imperialismista erotetaan erikseen kolonialismin käsite, joka keskittyy erityisesti kuvailemaan rajantakaisten alueiden fyysistä kontrollia. Kolonialismi jaetaan vielä eri tyyppeihin. *Settler colonialism* eli asutuskolonialismi kuvailee toisen ihmisryhmän muuttamista uudelle alueelle, jota se alkaa hallita. Kyseisen toiminnan taustalla vaikuttaa halu levittäytyä uudelle alueelle, samalla syrjäyttäen alueen alkuperäiset väestöt. Klassinen kolonialismi taas kuvailee kolonialismia uuden alueen hyväksikäytön kautta. Uusi alue vallataan erityisesti sen resurssien takia. Kolonialismi ja imperialismi ovat usein linkittyneet toisiinsa, mutta imperialismi edustaa siis muutakin kuin pelkkää fyysistä hallintaa.¹¹

Imperialismi ei ollut uusi käsite 1800-luvun lopun amerikkalaisille. Historiantutkijat kuvaavatkin kyseistä aikakautta ”uuden imperialismien” ajaksi.¹² Itse asiassa amerikkalaiset saapuivat eurooppalaisten siirtomaavaltujen seuraan varsin myöhään. Euroopasta käsin lähtenyt imperialismien aate ja sen seurauksena syntyneet suurvallat olivat jo vuosisadan vaihteessa valloittaneet lähes koko maapallon.¹³ Tämä toisaalta tarjosi Yhdysvalloille aivan uniikin lähtötilanteen. Amerikkalaiset olivat nähneet omin silmin imperialismien seuraukset,

---

¹⁰ Johnson 2002, 2.

¹¹ Glenn 2015, 54–55. Klassisesta kolonialismista käytetään myös termiä *extractivism*.

¹² Johnson 2002, 39.

¹³ Healy 2011, 11–12.

sen näennäiset hyödyt ja haitat. Heidän suhtautumisensa imperialismiin perustui juuri näihin ulkopuolelta saatuihin kokemuksiin.

1.2 Filippiinien sodan ja amerikkalaisen imperialismin tutkimustilanne

Yhdysvaltain-Filippiinien sodan tutkimustilanne on varsin monimuotoinen. Sotaa ja sen vaikutuksia on tutkittu runsaasti Yhdysvalloissa, mutta se on usein ajallisesti vanhaa ja aiheeltaan erilaista. Kiinnostus oli suurinta 1960- ja 1970-luvuilla Vietnamin sodan yhteydessä. Monet amerikkalaiset historiantutkijat, kuten David J. Healy ja Richard E. Welch, tutkivat Yhdysvaltojen toimintaa Vietnamin sodan luomassa ympäristössä ja kontekstissa.

Welch kirjoittaa, että Yhdysvaltain-Filippiinien sodan aikaansaama kiinnostus liittyi juuri näkemykseen siitä, että menneisyyttä tutkimalla voidaan saada uutta ymmärrystä nykyisiin ongelmiin ja tapahtumiin. Tuolloin vallitsevaa Vietnamin sotaa yritettiin siis selittää ja ymmärtää Filippiinien sodan kautta. Jälkikäteen katsottuna tällä näkökulmalla oli tietynlaista pohjaa. Esimerkiksi amerikkalaisten sotilaiden toiminta seurasi tietyillä tavoilla Vietnamin niitä perinteisiä strategioita, jotka oli jo luotu aikanaan Filippiineillä. Pintaa syvemmälle tutkittaessa huomattiin kuitenkin nopeasti, että kyseisten konfliktien yhdistäminen ja vertailu ei ollut onnistunut. Ne olivat liian erilaisia. Vietnamin sodan kylmetessä myös tämä tutkimussuuntaus hiipui historiaan.¹⁴

Toinen yleisempi ja modernimpi tutkimustraditio käsittelee Yhdysvaltain-Filippiinien sodan tutkimista uuden sotahistorian ja postkolonialistisen historian näkökulmista. Näissä näkökulmissa painotetaan erityisesti filippiiniläisten ja yksittäisten amerikkalaisten sotilaiden henkilökohtaisia kokemuksia, näkökulmia ja motiiveja sodan aikana, mutta myös myöhempää, amerikkalaisen siirtomaavallan alla eläneiden ihmisten elämää. Näiden näkökulmien tutkijoihin kuuluvat esimerkiksi amerikkalaiset Joseph P. McCallus ja Alfred W. McCoy.¹⁵

Nämä molemmat pääsuuntaukset eroavat kuitenkin omasta tutkimussuuntauksestani, joka keskittyy erityisesti Yhdysvaltojen poliittiseen kenttään sodan aikana. Tavoitteeni on luoda fokus kahden amerikkalaisen pääpuolueen, republikaanien ja demokraattien, poliittiseen toimintaan Yhdysvaltain-Filippiinien sodan kontekstissa. Erityisesti rajaan ja keskitän tutkimustani vuoteen 1900, jolloin Yhdysvalloissa järjestettiin presidentinvaalit. Sota oli vielä

---

¹⁴ Welch 1979, xiii–xiv.

¹⁵ McCallus 2017, 3–4.

tuolloin käynnissä, joten se luonnollisesti vaikutti itse vaaleihin, ja täten myös puolueisiin. Presidentinvaalit toimivat tutkimukseni ytimenä, johon kiteytyy aiheeni tärkeimmät teemat. Vaalit antavat myös konkreettista näyttöä puolueiden näkemyksistä liittyen itse sotaan, imperialismiin sekä myös siihen, mitä ne ajattelivat toisistaan.

Koska aiheeni käsittelee Filippiinien sodan lisäksi Yhdysvaltojen poliittista järjestelmää ja imperialismia, on tärkeää avata myös näiden teemojen tutkimustraditiota. Yhdysvaltojen poliittisen järjestelmän tutkimus on vanha ja suosittu poliittisen historian ja valtio-opin tutkimusala. Perinteisesti amerikkalaisessa poliittisessa järjestelmässä on tutkittu puoluepolitiikkaa, liittovaltion ja osavaltioiden välisiä suhteita ja eri historiallisten aikakausien vaikutuksia poliittiseen järjestelmään. Yleensä Yhdysvaltojen politiikka jaetaan ajallisesti eri aikakausiin, tutkielmani sijoittuu näistä niin kutsutulle progressiiviselle kaudelle (1896–1917). Amerikkalaisesta historiasta kirjoittavan journalisti Philip Wolnyn mukaan kyseiselle kaudelle tyypillisiä ilmiöitä olivat ripeä teollistuminen, reformit, korruptio, hopea- ja kultakanta sekä myös imperialismi.¹⁶

Toinen tärkeä tutkimustradition osa-alue on niin sanottu puoluepolitiikan kaksipuoluejärjestelmä. Yhdysvalloissa on perinteisesti nähty olevan kaksi pääpuoluetta, republikaanit ja demokraatit, jotka jakavat maan poliittisen kentän keskenään. Todellisuudessa tutkimustilanne on tätä väitettä monimutkaisempi. Amerikkalaisessa poliittisessa kulttuurissa on myös muita pienpuolueita, jotka eroavat pääpuolueista. Niiden suosio, lukumäärä ja poliittinen agenda on vaihdellut suuresti ajan saatossa.¹⁷

On kuitenkin huomautettava, että lopputulos vaaleissa on lähes aina näiden pienpuolueiden osalta sama. Pääpuolueet säilyttävät valta-asemansa. Tämä asetelma onkin amerikkalaisen poliittisen historian yksi kulmakivistä. Tutkijoilla on useita eri teorioita tämän järjestelmän synnystä, mutta yksi tärkeimmistä perusteluista on amerikkalainen vaalitapa, joka suosii erityisesti suuria puolueita. Tämä niin kutsuttu enemmistövaalitapa eroaa esimerkiksi Suomessa käytetystä suhteellisesta vaalitavasta. Amerikkalaisten poliittisen historian tutkijoiden John Whiten ja Matthew Kerbelin mielestä myös pääpuolueiden pitkään jatkunut dominanssi politiikassa on osasyynä kaksipuoluejärjestelmään.¹⁸

---

¹⁶ Wolny 2019, 49–53.

¹⁷ Wolny 2019, 51.

¹⁸ White & Kerbel 2022, 156–160.

Itse Yhdysvaltojen vaalit ovat myös suosittu tutkimusaihe. Kyseisellä alalla kiinnostusta on erityisesti herättänyt se, miten vaalikampanjat ovat muuttuneet aikojen saatossa sellaisiksi kuin ne nykyään ovat. Esimerkiksi vuoden 1900 presidentinvaalien tutkimuksessa on monesti keskitytty tutkimaan presidenttiehdokkaiden tapoja nostaa kannatusta amerikkalaisten äänestäjien keskuudessa. Vaalien tutkijoiden mukaan tänä aikana luotiin ensimmäiset modernit vaalikampanjat, joiden oppeja hyödynnetään yhä edelleen Yhdysvaltojen politiikassa. Samoin populismin nousu on myös kiinnostanut vaalien tutkijoita. Esimerkiksi amerikkalaisen poliittisen retoriikan tutkija William Harpine analysoi tutkimuksessaan Bryanin aggressiivisten ja populististen argumenttien vaikutuksia vaaleihin, verraten niitä samalla McKinleyn enemmän harkittuihin ja konservatiivisiin puheisiin.¹⁹

Kuten Filippiinien sodan analysointi, myös amerikkalaisen poliittisen järjestelmän tutkimus on elänyt ajan saatossa. Kun aikaisemmin pääaiheina pidettiin eri historiallisten aikakausien ja puolueiden tutkimusta, nykyään Yhdysvaltojen poliittisessa historiassa suositaan enemmän poststruktuuraisia metodeja. Keskiössä ovat kulttuurin vaikutus politiikkaan ja kriittinen asenne vallitseviin järjestelmiin. Esimerkiksi yksi suuri tutkimusaihe on amerikkalaisen yhteiskunnan polarisaatio ja kulttuurisodat. Tämän aiheen ytimessä on näkemys siitä, että Yhdysvallat jakautuu yhä enemmän poliittisesti kahtia jokaisen yhteiskunnan osa-alueen kohdalla. Post-strukturalismin hengessä on myös esitetty kysymyksiä siitä, että onko Yhdysvaltojen poliittinen kulttuuri todellakin kokenut polarisaatiota, vai onko syynä enemmänkin jommankumman osapuolen radikalisoituminen.²⁰

Yleisellä tasolla imperialismia on tutkittu jo 1800-luvun lopulta lähtien. Imperialismin eri tulkintoja on useita, joista varsinkin marxilainen koulukunta on erityisen tunnettu. Marxilainen tutkimus lähtee siitä oletuksesta, että imperialismi on tiiviisti linkittynyt kapitalismiin. Taloudellisen järjestelmän muodostama kilpailu, jatkuvan kasvun tarve ja uusien markkinoiden etsintä nähdään siis ajavan kapitalismin ja imperialismien yhteistyötä. Marxilaisen teorian mukaan tätä toimintaa kiihdyttää erityisesti suuryritysten monopoliasema, joka ohjaa imperialistista politiikkaa.²¹

---

¹⁹ Harpine 2000, 73–77, 87. Esimerkiksi median ja julkisuuskuvan tärkeä vaikutus huomioitiin 1900-luvun alussa aivan uudella tavalla. Presidentti McKinley omaksui niin kutsutun *front-porch* -kampanjan, jossa hän pysyi koko vaalien ajan omassa osavaltiossaan Ohiossa. Vastaavasti hänen vastustajansa William Jennings Bryan antoi yli 600 puhetta useissa eri osavaltioissa, kulkien raiteita pitkin huomattavia matkoja.

²⁰ White & Kerbel 2022, 138–139, 174–176.

²¹ Brewer 1991, 15, 17, 19–23. Marxilaisen ajatuksen mukaan kapitalistiset yhteiskunnat kokevat ajan kuluessa liikevoittojen supistumista kotimaassaan, mikä vaatii aina uusien, taloudellisesti hyvätuottoisten, alueiden lisääntymistä ja hallitsemista.

Marxilaisen tulkinnan ulkopuolella on myös useita näkemyksiä imperialismista. Hyvin monet näistäkin kuitenkin lähtevät siitä samasta näkökulmasta, että taloudelliset tekijät ylläpitävät imperialismia.²² Useat tutkijat, kuten Edward Said ja Immanuel Wallerstein, kuvaavat imperialismia myös eri alueiden välisenä suhteena. Said esittää, että imperialismissa dominoiva ydinalue hallitsee alisteisessa asemassa olevaa periferiaa kulttuurin avulla. Hänen mukaansa ydinalueella on tapana vääristää periferian yhteiskunnan ja elämäntyylin representaatiota, mikä luo alueiden välille keinotekoisen kulttuurieron. Tämän psykologisen etäisyyden luominen helpottaa ja oikeuttaa ydinalueen imperialismia.²³

Wallerstein taas avaa näitä alueiden välisiä suhteita enemmän *World-systems* -teoriassaan. Hänen mukaansa maailma jakautuu kolmeen eri kategoriaan: ydinalueisiin, periferioihin ja semi-periferioihin. Näitä alueita määrittelee niiden paikka maailmantaloudessa ja siitä syntyvä työnjako. Wallersteinin teorian keskiössä on näkemys siitä, että ydinalueet vaurastuvat muiden kustannuksella. Tämän ajatuksen mukaan ydinalueet pyrkivät myös varmistamaan, etteivät muut alueet tule saavuttamaan samaa etuarvoista asemaa.²⁴

1960-luvulta lähtien imperialismin tutkimus muuttui yhä enemmän niin kutsuttuun postkolonialistiseen suuntaan, jossa pääpaino on imperialismin ja kolonialismin kokemuksen ja perinnön tutkimuksessa.²⁵ On tärkeää huomioida, että postkolonialismi eroaa niin kutsutusta neokolonialismista, joka lähtee siitä näkökulmasta, että imperialistinen hallinta toisesta alueesta ei välttämättä päättynyt siirtomaiden itsenäistymisen myötä. Tämän teorian mukaan periferioiden ja niiden resurssien hallinta ja hyväksikäyttö jatkuu edelleen muiden keinojen, kuten valtiollisen velan hallinnan kautta.²⁶

Toinen tärkeä imperialismiin liittyvä termi, kolonialismi ja erityisesti asutuskolonialismi, on myös laajasti tutkittu aihe. Asutuskolonialismin tutkimustraditio nähdään alkaneen 1960-luvulla, jolloin se nähtiin erillisenä osana klassisesta kolonialismista. Asutuskolonialismissa esimerkiksi vähäteltiin alkuperäiskansojen asemaa ja uskottiin uudisasukkaiden tuoneen parempaa elintasoja näille alueille. Vasta 1990-luvulla asutuskolonialismi muuttui omaksi tutkimusaiheekseen, jollaisena se nykyisin tunnetaan. Yksi teorian tärkeimmistä tutkijoista,

---

²² Brewer 1991, 74. Katso myös Wallerstein 2004, 30. Tämän ajattelun keskiössä on käsite *under-consumption* eli alikulutus, jonka mukaan valtiontalouden tuotteiden tuottaminen ylittää niiden kuluttamisen. Tällöin teorian mukaan tarvitaan jokin kulutusta lisäävä tekijä, kuten sotilaallisen budjetin lisääminen, viennin kasvatus tai uudet markkinat. Ilmiöstä käytetään myös nimitystä *overproduction*.

²³ Said 1978, 46–48, 51–53.

²⁴ Wallerstein 2004, 23–24, 28–29.

²⁵ Raja 2019, verkkolähde.

²⁶ Nkrumah 1965, 4.

australialainen Patrick Wolfe, korosti tutkimuksessaan alkuperäiskansojen asemaa ja kohtaloa asutuskolonialismissa. Yhdysvaltojen kontekstissa asutuskolonialismi on tärkeä termi, sillä amerikkalaiset olivat levittäytyneet Pohjois-Amerikassa uudelleenasettamisen myötä 1700-luvun lopulta lähtien. Filippiinien kohdalla asutuskolonialismi törmäsi yhteen uuden imperialistisen politiikan kanssa.²⁷

Yhdysvaltojen imperialismien tutkimustraditio on niin ikään myös vanha ja paljon keskustelua herättävä ala. Imperialismi-termi nousee tutkimuksessa huomattavasti esille jo 1890-luvulla. Kyseisen aikakauden yksi tunnetuimmista amerikkalaisista historioitsijoista, Alfred T. Mahan, kuvaili imperialismia ”yhtenäiseksi liikkeeksi, johon jokainen suurvalta on osallistunut”.²⁸ Kyseiselle aikakaudelle tyypillistä oli nähdä kyseinen aate linkitetynä erääseen toiseen termiin, *American exceptionalism*, jonka mukaan Yhdysvallat oli eri tekijöiden takia ainutlaatuinen toimija maailmassa.²⁹ Tämän ainutlaatuisuuden johdosta imperialismi nähtiinkin usein myönteisenä voimana, sillä oletuksena oli, että vain amerikkalaisilla oli täten kyky tehdä imperialismista toimiva järjestelmä. Toisaalta jo tuolloin kritisoitiin suuryritysten ja valtioiden materiaalisia hyötyjä, jotka imperialismien nähtiin mahdollistavan. Yhtä lailla keskustelua herätti Yhdysvaltojen oma syntytarina brittiläisen kolonialismin kautta.³⁰

Amerikkalainen imperialismi oli 1800-luvun lopulla kytkeytynyt tiiviisti valkoisuuden ja rodun käsitteisiin. Amerikkalainen ainutlaatuisuus perustui pitkälti etnisyyteen. Valkoisen rodun nähtiin olevan Yhdysvaltojen etnisessä hierarkiassa ylimpänä, joten tästä syystä myös oletettiin, että valkoiset ansaitsivat hallita muita etnisyyksiä, kuten mustia tai aasialaisia. Työni kannalta tärkeä teema onkin tieteellisen rasismien linkittyminen imperialismiin. Patrick Wolfe kuvailee artikkelissaan, kuinka valkoisten asutuskolonialismia edelsi mustien ja alkuperäisamerikkalaisten rodullistaminen, joka mahdollisti uusien alueiden lopullisen hallinnan.³¹

Amerikkalainen imperialismi nousi historiantutkimuksessa uudestaan esille kylmän sodan alun myötä, jolloin tutkimuksessa korostui imperialismien sotilaallisen puolen lisäksi sen

---

²⁷ Wolfe 1999, 1–3. Wolfen mukaan uudelleenasettamisen alueet eivät olleet luonnostaan tyhjiä, vaan asutuskolonialismin ideana oli alusta lähtien korvata tai assimiloida alueiden alkuperäiskansat.

²⁸ Healy 1970, 48.

²⁹ Litke 2013, 9, 12–13, 134.

³⁰ Healy 1970, 243.

³¹ Wolfe 2006, 387–388. Rodullistamisella erotetaan eli ”toiseutetaan” jokin toinen etnisuus omasta ryhmästä, mikä mahdollistaa usein siihen kohdistuvan eriarvoisen suhtautumisen. Toiseuttamisen päämääränä on näyttää tämä toinen ryhmä vieraana ja erilaisena omaan ryhmään verrattuna. Katso myös Berray 2019, 142–145.

kulttuurillinen osuus. Tutkijat ajattelivat yhä enemmän, että imperialismissa ei ollut aina kyse sotilaallisen voiman käytöstä. Samat tavoitteet voitiin saavuttaa amerikkalaisen kulttuurin maahantuonnin keinoin. Tästä ajattelutavasta alettiin myöhemmin käyttää termiä *americanization*.³²

Kylmän sodan jälkeen viimeisin suuri vaihe tutkimuksessa tapahtui vasta vuoden 2001 jälkeen Yhdysvaltojen hyökättyä Afganistaniin ja myöhemmin Irakiin. Niin kutsuttu *War on Terror* sytytti keskustelun amerikkalaisesta imperialismista uudestaan liekkeihin.

Tutkimustradition näkökulmasta kyseiselle aikakaudelle oli ominaista Yhdysvaltojen asennoituminen, motiivit ja perustelut hyökkäyssodalle.³³ Imperialismin kritiikki nousi tänä aikana uusiin mittoihin. Poliittisen historian tutkija Philip Golubin mielestä 2000-luvun alun tapahtumat vain todistivat maailmalle, että amerikkalainen imperialismi ei ollut mikään yksittäinen vaihe 1890-luvulla, vaan se eli edelleen osana Yhdysvaltojen politiikkaa.³⁴

1.3 Alkuperäisaineisto, kysymyksenasettelu ja tutkimusmenetelmä

Tärkeimpänä alkuperäisaineistonani toimivat kahden amerikkalaisen pääpuolueen, republikaanien ja demokraattien, puoluepöytäkirjat vuodelta 1900. Nämä pöytäkirjat, *12th Republican National Convention* ja *19th Democratic National Convention*, käsittelevät puolueiden kokouksia, joissa valittiin ehdokkaat tuleviin presidentinvaaleihin. Kyseiset aineistot sijaitsevat Yhdysvaltojen kansalliskirjastossa, Library of Congressissa, josta ne ovat myös sähköisesti vapaasti saatavilla. Republikaanien puoluekokous pidettiin 19.–21. kesäkuuta Philadelphiassa. Presidentin ja varapresidentin valitsijamiehiä kokoukseen osallistui kaikista Yhdysvaltojen osavaltioista ja territorioista yhteensä 926 henkeä. Pöytäkirja on kooltaan 236 sivua.³⁵ Demokraattien vastaava kokous järjestettiin Kansas Cityssä 4.–6. heinäkuuta. Valitsijamiehiä kokouksessa oli 936 henkilöä ja pöytäkirja sisältää 298 sivua.³⁶

Sisällöltään molemmat puoluekokoukset olivat varsin samanlaiset. Kokoukset oli järjestänyt kunkin puolueen pääasiallinen kansallinen komitea, eli Democratic tai Republican National Committees, joiden tehtävänä oli varainkeruu, puolueiden vaalistrategian luominen ja

---

³² McKenzie 2008, 5–8.

³³ Mockaitis et al. 2004, 21–23. Yhdysvalloissa tätä humanistista kampanjaa kutsuttiin nimellä *Hearts and Minds*.

³⁴ Golub 2002, verkkolähde.

³⁵ *Official Proceedings of the 12th Republican National Convention* 1900, Vol. I, 130. Jatkossa lyhennetty muotoon RNC.

³⁶ *Official Proceedings of the 19th Democratic National Convention* 1900, Vol. I, 150. Jatkossa lyhennetty muotoon DNC.

puolueohjelman laatiminen. Puoluekokouksia johti komitean jäsenistä koottu hallitus, joka koostui pysyvistä ja väliaikaisista puheenjohtajista, sihteeristä ja järjestystä ylläpitävästä ”aseenkantajasta”.³⁷ Kokouksen ylimmät puheenjohtajat olivat republikaaneilla Mark A. Hanna ja demokraateilla James K. Jones. Kokousten dokumentoinnista vastasivat hallituksen sihteerit. Republikaanien ylin sihteeri oli Charles W. Johnson, kun taas demokraattien vastaava oli C. A. Walsh.³⁸

Kokoukset etenivät myös molemmissa puolueissa samalla tavalla kolmen päivän aikana. Aluksi kokouksissa päätettiin seuraavan kokouksen paikka ja ajankohta, sekä äänestettiin mahdollisista muutoksista puoluekokouksen organisaatioon tai toimintaan. Seuraavaksi valitsijamiehille esiteltiin ehdokkaat tuleviin vaaleihin. Tämän jälkeen kokous siirtyi kannattajapuheisiin, joissa valitsijamiehet antoivat tukensa eri ehdokkaille. Lopulta viimeisenä päivänä valitsijamiehet äänestivät ensin presidenttiehdokasta ja sitten varapresidenttiehdokasta. Nämä vaalit olivat suoria ja yksimielisiä. Kokoukset päättyivät valittujen ehdokkaiden hyväksymispuheisiin, joissa he ottivat vastaan vaalien tuloksen. Tutkimuksessani keskityn erityisesti imperialismin esiintymiseen näissä kannattaja- ja hyväksymispuheissa.

Kyseiset puoluepöytäkirjat edustavat siis aineistotyyppinä kirjoitettua arkistoaineistoa, joka sisältää puolueiden omaa, virallista informaatiota. Ne olivat pääsääntöisesti tarkoitettu puolueen sisäiseen käyttöön, mutta niiden sisältämä tieto ei sinällään ollut mitenkään salaista tai tarkoin varjeltua. Pöytäkirjojen tarkoituksena oli enemmänkin mahdollistaa puolueiden toiminnan dokumentointi. Toisaalta argumentoin, että niiden avulla varmistettiin puolueiden omat yhtenäiset agendat, yleiset poliittiset linjaukset sekä ideologiset motiivit vaalien lähestyessä.

Nämä seikat selittävät siis osin niitä syitä, miksi käytän puoluepöytäkirjoja alkuperäisaineistonani. Kyseiset dokumentit kiteyttävät parhaiten puolueiden poliittiset pääteesit ja vaalistrategiat, jotka vallitsivat kyseisellä aikakaudella. Niistä nähdään, mitkä asiat vaivasivat puolueita tuona aikana, mitä pidettiin hyvänä kehityskulkuna ja mitä taas huonona. Kun tutkin imperialismia Yhdysvaltojen puoluepolitiikassa, nämä aineistot antavat parhaan kuvan siitä, miten aiheeseen suhtauduttiin puolueiden sisällä.

---

³⁷ Kyseinen titteli on englanniksi *Man at Arms*.

³⁸ RNC 1900, 1. Katso myös DNC 1900, 21–22.

Näiden pääaineistojen lisäksi käytän myös tutkielmassani muutamia muita tekstejä, jotka sijoittuvat temaattisesti näiden puoluepöytäkirjojen ulkopuolelle. Yksi kyseinen iso aikalaislähde on vuodesta 1899 vuoteen 1900 laadittu *Report of the Philippine Commission to the President*, joka on yli tuhat sivuinen raportti Filippiinien alueesta ja ihmisistä. Käytän tässä työssä vain raportin ensimmäistä volyymiä, joka on 285 sivua. Kyseinen Presidentti McKinleyn lähettämä ja tohtori Jacob Schurmanin johtama komissio oli ensimmäinen amerikkalaisten tiedonkeruumatka Filippiineille, jonka tehtävänä oli informaation keräämisen lisäksi ohjeistaa presidenttiä siitä, mitä saariryhmälle kuuluisi tehdä.³⁹

Kyseinen dokumentti on työlleni tärkeä, koska se ohjasi huomattavasti amerikkalaisten näkemyksiä ja toimintaa Filippiinien suhteen monopolimaisen asemansa vuoksi. Ennen Schurmanin komissiota amerikkalaisilla oli varsin vähän omaa informaatiota saariryhmästä ja sen asukkaista. Varsinkin republikaanipoliitikot perustivatkin väitteensä komission raportin antamiin tietoihin. Yhtä lailla demokraatit joutuivat tyytymään samaan raporttiin, sillä heillä ei ollut omaa erillistä tiedonlähdettä alueesta. On tärkeää huomioida, että kyseinen komissio ei myöskään ollut puolueeton toimija, vaan sen antama informaatio ja ohjeet olivat pitkälti linjassa republikaanien näkemysten kanssa. Tällä puolueellisuudella oli myös ilmiselvät vaikutukset amerikkalaisten poliittiseen päätöksentekoon.

Käytettävyyden kannalta nämä aineistot virallisten ja poliittisten instituuttien tapahtumista toimivat hyvin teemassani. Verrattuna muuhun poliittiseen kirjallisuuteen, puheiden pitäminen oli tuolloin yhä erittäin tärkeä poliittisen vaikuttamisen keino. Ilman massamedian viestintävälineitä, kuten radiota tai televisiota, poliitikot joutuivat itse fyysisesti matkustamaan paikasta toiseen tullakseen nähdyksi ja kuulluksi. Samanaikaisesti Yhdysvaltojen poliittisessa järjestelmässä arvostettiin erityisesti näitä puhetaitoja, johtuen pitkälti amerikkalaisen yliopistomaailman perinteistä, jotka painottivat suullisia ja retorisia kykyjä. Puheiden pitäminen oli siis ensisijainen tapa vaikuttaa ja tuoda esille omat, tai oman puolueen, mielipiteet jostain asiasta. Ihmiset arvostivat hyvää puhujaa, joka toi karismaattisesti ja selvästi esille näkemyksiään kuuntelijoille.⁴⁰

Johtuen juuri tästä vaikutusvaltaisesta asemasta, retoriikan ja puheiden tutkimusta on myös analysoitu runsaasti tutkimuskentällä. Monesti tutkijat painottavat jonkin tietyn henkilön

---

³⁹ *Report of the Philippine Commission to the President 1900*, 1–2.

⁴⁰ Clark & Halloran 1993, 1–3. Näissä yliopistoissa vaikuttamisen metodit olivat peräisin antiikin Rooman ajan retoriikan ihanteista, joita myös monet opistoista valmistuneet amerikkalaiset poliitikot yrittivät jäljitellä.

retoriikkaa tutkimuksessaan. Esimerkiksi Diane Heith korostaa Franklin D. Rooseveltin retoriikan vaikutusta myöhempien amerikkalaisten presidenttien puheisiin. 1990-luvulta lähtien puheiden tutkimuksessa on kiinnitetty myös yhä enemmän huomiota amerikkalaisen yhteiskunnan polarisoitumiseen ja median lisääntyneeseen vaikutukseen radion, television ja internetin kautta. Yleisellä tasolla retoriikan teoriassa usein tarkastellaan sen hyödyntämistä vallankäytön ja johtamisen välineenä.⁴¹

Lähdeaineiston kannalta poliittisissa puheissa on myös ongelmansa. Ne ovat yleensä varsin tarkoin mietittyjä ja viimeistelyjä. Niiden sisältö voi vaihdella hyvin paljon, riippuen siitä, kuka puheita kuuntelee. Tutkimuksen kannalta tämä asettaa haasteita. Pelkästään puheiden perusteella voi olla hyvinkin vaikeaa saada selville, mitä mieltä puhuja oli oikeasti jostain asiasta. Yhtä lailla puheiden tuottamisen tutkimus tuo myös haasteita, sillä kyseessä on monesti poliitikkojen yksilöllinen tapa rakentaa puheita, eikä niiden muistiinpanoja ole aina saatavilla. Esimerkiksi McKinley oli jo elinaikanaan tunnettu siitä, että hän hyvin harvoin harrasti tai salli omien henkilökohtaisten näkemysten dokumentointia. Tämän takia työssäni tarvitaan tarkkaa alkuperäisaineiston, mutta myös tutkimuskirjallisuuden, analyysiä.⁴²

Pro graduni päätutkimuskysymykseni on seuraavanlainen: Miten imperialismi esiintyy Yhdysvaltain poliittisissa keskusteluissa vuoden 1900 puoluekokouksissa? Tämän pääkysymyksen lisäksi hyödynnän myös kahta apukysymystä. Miten näkemykset imperialismista jakautuivat Yhdysvaltojen pääpuolueissa, republikaaneissa ja demokraateissa? Mitkä tekijät motivoivat Yhdysvaltojen poliittisia toimijoita imperialismiin vastustamisessa tai puolustamisessa?

Aiheeni ajallista ja paikallista rajausta perustelen ainutlaatuisen amerikkalaisen aseman pohjalta. Amerikan sotavuodet näyttivät konkreettisesti imperialismiin vaikutukset yhteiskunnassa. Ennen sotaa Yhdysvallat pystyi seuraamaan ”uuden imperialismiin” aikakautta ikään kuin ulkoa päin, puolueettomana katsojana. Sodan jälkeen amerikkalaisten asenteet olivat jo enemmän vakiintuneet vallitsevaan tilanteeseen. Juuri sodan aikana maa oli eräänlaisessa välitilassa. Yhdysvallat oli menettänyt paikkansa sivullisena seuraajana, mutta se ei toisaalta ollut vielä ajautunut täysin imperialistiseen siirtomaajärjestelmään. Lopputulos oli siis vielä avoin. Tarkemmin katsottuna vuosi 1900 toimii vielä erityisenä painopisteenä

---

⁴¹ Heith 2013, 1–3. Katso myös Cavari 2016, 22–26.

⁴² *William McKinley Papers*, verkkolähde.

kyseisessä välitilassa. Presidentinvaalit määräisivät, kumpi näkökulma, imperialismi vai anti-imperialismi, vallitsisi Yhdysvalloista.

Keskityn maantieteellisesti Filippiineihin, sillä maa toimi malliesimerkkinä imperialismiin vaikutuksesta Yhdysvaltojen poliittiseen päätöksentekoon. Toisin kuin Kuuba tai Puerto Rico, jotka sijaitsivat maantieteellisesti lähempänä Yhdysvaltoja, Filippiinien hallitsemista ei voitu selittää perinteisen pohjoisamerikkalaisen ekspansion näkökulmasta. Yhtä lailla Filippiinien kanssa käytyä sotaa ei voitu perustella vapautussodaksi, kuten Kuubassa. Amerikkalaiset joutuivat siis perustelemaan Filippiinit aivan eri tavalla, imperialismilla.

Metodisesti tutkimusmenetelmäni pohjautuu laadulliseen sisällönanalyysiin. Tarkoitukseni on aineistojani lukemalla ja tutkimalla löytää niistä työlleni tärkeitä yhteisiä ja erottavia teemoja ja selittäviä tekijöitä. Sisällönanalyysi soveltuu aineistomuotoon hyvin, sillä pöytäkirjat ja niiden puheet tarjoavat hyvän mahdollisuuden tutkia syvällisemmin poliitikkojen näkemyksiä tutkielmani pääteemoista.⁴³

Laadullisessa sisällönanalyysissä tarkoituksena on kuvata ja analysoida erilaisten tekstidokumenttien sisältöä sanallisessa muodossa, jonka jälkeen niistä saadut tiedot kerrotaan lopputuloksissa. Laajasta ja hajanaisesta tiedosta pyritään tällöin luomaan looginen ja ytimekäs informaatiokokonaisuus. Erityisesti kiinnitän huomiota työni jakamista eri teemoihin, kuten esimerkiksi imperialismiin vastustamiseen poliittisten, etnisten tai eettisten tekijöiden kautta.⁴⁴ Laadullinen sisällönanalyysi perustuu pitkälti loogiseen päättelyyn, yleensä joko aineisto- tai teorialähtöisessä muodossa. Kuten tutkija Jouni Tuomi mainitsee, nämä analyysimuodot sisältävät kuitenkin usein ristiriitaisuuksia, eikä niiden sanantarkka seuraaminen ole aina suositeltavaa. Aiheeni saa siis tukea teoriasta Yhdysvaltojen kahtia jakautuneisuudesta, mutta tutkimustuloksieni ei tarvitse pakonomaisesti seurata tätä teoreettista näkökulmaa. Tämä vaihtoehto tarjoaa minulle parhaan liikkumavaran tutkimuskentällä.⁴⁵

Tarkoitukseni on siis luoda eräänlainen dialogi aineistoni kanssa näiden metodien pohjalta. Jaan ensiksi merkitykset ja näkemykset imperialismista kahteen osaan. Tutkimus tapahtuu vaiheittain. Ensimmäinen puolisko käsittelee aihepiiriä negatiivisesta näkökulmasta, eli miten imperialismia hyödynnettiin poliittisella kentällä kielteisenä asiana. Toinen puolisko taas

---

⁴³ Danielsbacka et. al. *Johdanto: Tutkimuksen työkalut*, verkkolähde.

⁴⁴ Tuomi et. al. 2018, 4.1. *Yleinen kuvaus analyysin toteuttamisesta*, verkkolähde.

⁴⁵ Tuomi et. al. 2018, *ibid.*

käsittelee aihetta vastakkaisesta näkökulmasta, miten imperialismi koettiin positiivisena voimana. Näin nämä näkemykset laitetaan keskustelemaan toistensa kanssa. Pyrin täten löytämään yhteisiä ja erottavia tekijöitä poliittisessa puoluekentässä ja samalla pohtia, mitä niistä voisi päätellä. Lopuksi nämä päätelmät käydään läpi yhteenvedossa.

Jakamalla nämä näkemykset kahteen osaan, eräänlaiseen teesi-antiteesi-järjestykseen, osoitan konkreettisesti aihealueeni vaikutukset Yhdysvaltojen poliittiseen kenttään. Se myös heijastelee pitkälti yleistä näkemystä amerikkalaisten omasta poliittisesta perinteestä, jonka ytimessä on ajatus jyrkästä kaksinapaisuudesta pääpuolueiden välillä. Tarkoitukseni tässä tutkielmassani ei kuitenkaan ole vain toistaa tätä perinteistä näkemystä, vaan enemmänkin yrittää luoda laajempaa ymmärrystä vallitsevaan tilanteeseen.

Tavoitteenani onkin siis myös havainnoida tästä yleisestä mallista poikkeavia seikkoja, niitä kahtiajakoisuuden ylittäviä tekijöitä ja toimijoita, jotka voidaan havaita oman aineistoni puoluepoliittisessa kontekstissa. Itse näen tilanteesta kaksi eriävää teoriaa. Ensimmäinen näkemys on, että Yhdysvallat oli todellakin syvästi kahtiajakautunut tästä aiheesta. Toisesta näkökulmasta katsottuna kyseessä on tutkijoiden kehittämä anakronismi, jossa nykyiselle amerikkalaiselle poliittiselle tilanteelle yritetään löytää selittäviä linkkejä menneisyydestä.

Historiantutkimuksessa on myös tärkeää huomioida lähdekritiikin merkitys. Keskittyminen tutkielmassani pelkästään amerikkalaisiin lähteisiin ja poliittiseen retoriikkaan tarkoittaa sitä, että alkuperäisaineistoni ovat hyvinkin puolueellisia. Poliittisten puheiden päällimmäisenä tarkoituksena oli vaikuttaa kuulijoiden mielipiteisiin. Puolueet eivät pelkästään yrittäneet vakuuttaa muita oman ajatusmaailmansa paremmuudesta, mutta ne myös yrittivät osoittaa kilpailijoidensa ”virheellisyyden”. Tutkimustyössäni on siis olennaista yrittää nähdä aiheeni ulkopuolisesta näkökulmasta, ajautumatta liian syvälle jonkun tietyn tahon retoriikkaan.

2 Imperialismin ”epäamerikkalaisuutta” vastustamassa

Tässä käsittelyluvussa tutkin imperialismin hyödyntämistä negatiivisessa kontekstissa, eli kuinka sitä vastaan argumentointiin poliittisessa retoriikassa. Luvun ydinteemana on osoittaa, kuinka monimuotoinen ongelma imperialismi oli amerikkalaisille poliitikoille. Heidän näkemyksensä, toimintatapansa ja motiivinsa vaihtelivat huomattavasti jopa puolueiden sisällä. Samalla tarkoitukseni on myös avata syitä sille, miksi imperialismin vastustajat epäonnistuivat tehtävässään.

Jaan kyseisen käsittelyluvun kolmeen alalukuun teemoittain. Ensimmäinen alaluku käsittelee imperialismin vastustamista amerikkalaisen poliittisen tradition kautta. Siinä keskitytään analysoimaan Yhdysvaltojen perustuslain vaikutusta päättäjiin. Filippiinien tapaus eteni koko sodan ajan amerikkalaisen poliittisen järjestelmän sisällä, jonka jäsenet eivät todellakaan olleet samaa mieltä siitä, mitä saariryhmälle piti tehdä. Luvun tarkoituksena on myös osoittaa, kuinka varsin jäykät ja akateemiset poliittisen tradition argumentit eivät olleet perinteistä huolimatta kovinkaan tehokkaita tai vedenpitäviä imperialismin vastustajien käsissä.

Toisessa alaluvussa tutkin etnisten tekijöiden vaikutusta poliittiseen retoriikkaan. Esitän, kuinka imperialismin vastustajille etnisyys ja rasismi olivat yksi suosituimmista argumenteista politiikassa. Luvussa tuon myös esille, kuinka ristiriitainen ongelma Filippiinit oli amerikkalaisille tällä saralla. Vaikka etnisyyteen perustuva imperialismiin vastustus olikin suosittua, se myös samalla vieraannutti niitä anti-imperialisteja, jotka eivät pitäneet erilaisuutta ongelmallisena.

Viimeisessä alaluvussa käyn läpi humanististen näkemysten hyödyntämistä imperialismiin vastustamisessa. Kyseiset argumentit vetoavat eri kansojen kykyyn hallita itseään, ihmisoikeuksiin ja auttamisenhaluun. Osoitan, kuinka vaikuttavista ideoistaan huolimatta humanismi oli yksi heikoiten menestyvistä argumenteista poliittisella kentällä. Sen sijaan humanismi sai eniten vastakaikua poliittisen järjestelmän ulkopuolelta, esimerkiksi järjestö *The American Anti-Imperialist League* nousi Yhdysvaltojen itärannikolla imperialismiin vastustajien äänenkannattajaksi. Alaluvussa pyrin selittämään syitä sille, miksi humanismi ei saanut samanlaista kannatusta politiikassa ja mitä tämä merkitsi imperialismiin vastustajille.

2.1 Imperialismi poliittisessa traditiossa: ”Perustuslain hengen vastaista”

We are not opposed to territorial expansion when it takes in desirable territory which can be erected into states in the union and whose people are willing and fit

to become American citizens [--] But we are unalterably opposed to the seizing or purchasing of distant islands to be governed outside the Constitution and whose people can never become citizens.⁴⁶

Kyseinen lainaus on demokraattien puoluekokouksesta 5. heinäkuuta vuonna 1900, jossa senaattori Benjamin Tillman lukee yleisölle puolueen uuden vaaliohjelman tulevia presidentinvaaleja varten. Tässä sitaatissa kiteytyy demokraattien ristiriitainen näkemys imperialismin vastustamiseen Filippiinien sodassa. Mikä oli loppujen lopuksi ekspansion ja imperialismin todellinen ero?

Imperialismin vastustaminen amerikkalaisen poliittisen järjestelmän sisällä alkoi huomattavan aikaisin, käytännössä jo ennen Pariisin rauhansopimuksen allekirjoitusta 10. joulukuuta vuonna 1898.⁴⁷ Tosin samalla tulen tässä luvussa esittämään, että anti-imperialistien sisäiset ongelmat alkoivat lähes samanaikaisesti. Imperialismin vastustaminen ryhmittyi puoluepolitiikassa pitkälti Yhdysvaltojen demokraattipuolueen sisälle, joka oli tuona aikana oppositiossa. Vaikka monet demokraatit olivatkin vannoutuneita anti-imperialisteja, taustalla vaikutti selvä tarve vastustaa hallituspuoluetta eli republikaaneja, jotka olivat enemmän imperialistisen politiikan tukijoita. Tämä prosessi johti siihen, että demokraattien sisällä oli monia muitakin poliittisia agendoja. Historiantutkija Richard E. Welch väittääkin, että tämä puolueen ajama laaja imperialisminvastainen liitto ei loppujen lopuksi ollutkaan sisäisesti kovin yhtenäinen.⁴⁸

Ensimmäinen suuri poliittinen liikehdintä anti-imperialismia vastaan tapahtui kuitenkin vasta Pariisin rauhansopimuksen yhteydessä. Jotta sopimus tulisi lainvoimaiseksi, se piti allekirjoituksen jälkeen ratifioida Yhdysvaltojen kongressissa. Ratifiointi, eli sopimuksen voimaansaattaminen, vaati kahden kolmasosan enemmistön maan senaatissa.⁴⁹ Kyseinen prosessi osoittautui kuitenkin hyvin vaikeaksi, sillä anti-imperialistit mobilisoituivat juuri tämän päätöksen tielle. He näkivät, että kyseessä oli paras paikka iskeä imperialismia vastaan. Sopimuksen kaatuminen olisi tietänyt sodan jatkumista, ja sen seurauksena anti-imperialistit toivoivat Yhdysvaltojen luopuvan Filippiineistä.⁵⁰

Hallituspuolueen yksi johtohenkilöistä, senaattori Henry Cabot Lodge, kuvaili myöhemmin kongressin väittelyä puoluetoverilleen Theodore Rooseveltille seuraavasti: “The closest,

---

⁴⁶ DNC 1900, 115.

⁴⁷ Moore 2017, 69.

⁴⁸ Welch 1979, 58.

⁴⁹ Moore 2017, 71.

⁵⁰ Welch 1979, 60.

hardest fight I have ever known, and probably we shall not see another in our time where there was so much at stake.”⁵¹ Tilannetta monimutkaisti entisestään varsin odottamaton käänne uudesta suunnasta. William Jennings Bryan, demokraattien tunnetuin johtohahmo, ilmoitti yllättäen tukevansa rauhansopimuksen ratifiointia. Tämä päätös synnytti suurta hämmennystä demokraattien riveissä ja kylvi ensimmäiset ristiriidan siemenet puolueen sisällä.⁵²

Historiantutkijat ovat myöhemmin yrittäneet selvittää syitä sille, miksi Bryan tuki sopimusta, vaikka hän oli itsekin anti-imperialisti. David J. Healyn mukaan kyseessä oli poliittinen liike, jonka avulla Bryan varmistaisi oman ehdokkuutensa tulevissa vaaleissa. Säästämällä imperialismin uudeksi vaaliteemaksi vuonna 1900 Bryan uskoi, että hänen kannatuksensa nousisi varsinkin pohjoisen anti-imperialistien keskuudessa. Healyn näkemystä tukee Bryanin kommentti rauhansopimuksen ratifioinnin jälkeen: “We are now in a better position to wage a successful contest against imperialism than we would have been had the treaty been rejected.”⁵³

Toinen tutkija, Paolo E. Coletta, kuitenkin väheksyy Bryanin vaikutusta ratifioinnissa. Coletta väittää, että presidentti McKinleyn republikaanit olivat jo etukäteen nähneet tulevat vaikeudet ja hankkineet täten tarvittavien senaattoreiden äänet ratifioinnille. Hänen mielestään Bryania motivoi enemmänkin halu päättää sota Espanjaa vastaan. Ratifioinnin jälkeen Bryan toivoikin Filippiinien saavan myöhemmin itsenäisyyden kongressin päätöksellä. Rauhansopimus ratifioitiin lopulta äänin 57–27, yhden senaattorin enemmistöllä, 6. helmikuuta vuonna 1899.⁵⁴

Anti-imperialisteille äänestyksen tulos oli erityisen vaikea. Ryhmittymä hajosi sisältäpäin joko tukemaan Bryanin demokraatteja tai pyrkien luomaan oman itsenäisen liittouman, jota kutsuttiin nimellä *The American Anti-Imperialist League*. Samanaikaisesti demokraattipuolueen sisällä oli kuohuntaa. Bryan ei ollut varautunut siihen, että osa demokraateista ei hyväksynyt johtohenkilönsä itsenäistä toimintaa ratifioinnin suhteen. Hänen tavoitteensa saada kongressin myöhempi hyväksyntä Filippiinien itsenäisyydelle epäonnistui myös täysin. Olivatpa hänen motiivinsa mitkä tahansa, Bryanin tavoite yhdistää anti-

---

⁵¹ Moore 2017, 71.

⁵² Healy 1970, 227.

⁵³ Healy 1970, 227–228.

⁵⁴ Coletta 1961, 348–349.

imperialistien voimat saikin aikaan vain entistä enemmän hajaannusta imperialismiin vastustajissa.⁵⁵

Erityisenä huomiona kriisistä on hyvä nostaa esiin ratifioinnissa esiintyneet anti-imperialistiset argumentit, jotka Filippiinien kohdalla vetosivat ensimmäistä kertaa voimakkaasti perustuslakiin ja Yhdysvaltojen poliittisten oikeuksien perinteeseen. Väittelyssä nostettiin esimerkiksi esille, että Yhdysvaltojen perustuslain mukaan kongressi tai presidentti ei voinut säätää lakeja siirtomaan asukkaille, sillä heillä ei ollut edustusta amerikkalaisessa poliittisessa järjestelmässä. Perustuslain takaamat yksilönvapaudet olivat myös ristiriidassa filippiiniläisten kokeman kohtelun kanssa.⁵⁶

Näitä väitteitä pidettiin valideina, ja republikaanit pyrkivät kiertämään niitä monin tavoin. Senaattori Lodge esimerkiksi ehdotti, että siirtomaiden asukkaille voitaisiin avata Yhdysvaltojen kansalaisuuden mahdollistava anomisprosessi, mutta samalla pitkittäen sitä niin, että he eivät koskaan saavuttaisi näitä täysiä amerikkalaisia kansalaisoikeuksia.⁵⁷ Tilanne ratkaistiin virallisesti vuonna 1901, kun maan ylin oikeus totesi perustuslain koskevan vain Yhdysvaltojen kansalaisia, ei siirtomaiden asukkaita. Siirtomaiden oikeudet ohitettiin yllättävän nopeasti ja vaivattomasti, mikä vaikeutti anti-imperialistien argumentointia.⁵⁸

Perustuslakiin ja amerikkalaisten kansalaisten oikeuksiin vetoaminen oli siis jo ennen vaaleja yleinen ja usein käytetty argumentti imperialismiin vastustamisessa. Anti-imperialismi eteni senaatista seuraavaksi Kansas Cityyn 4. heinäkuuta 1900, jossa demokraatit kokoontuivat puoluekokoukseen valitsemaan tulevat presidentti- ja varapresidenttiehdokkaansa.⁵⁹ Edellisen vuoden epäonnistumisista huolimatta demokraatit näkivät Bryanin edelleen parhaimpana mahdollisuutenaan voittoon.

Rauhansopimuksen ratifioinnin tappio ei onnistunut lannistamaan imperialismiin vastustajia ja anti-imperialismi näkyi edelleen vahvasti demokraattien puoluepöytäkirjassa. Sana *imperialism* esiintyy dokumentissa yhteensä 53 kertaa, eli lähes kaikissa valitsijamiesten ja ehdokkaiden puheissa. Sisällönanalyysin kannalta tämä mainintojen huomattava lukumäärä ja samanaikainen puhemiesten teemallinen yhtenäisyys oli harvinaista verrattuna republikaaneihin. Imperialismin yhteydessä melkein jokaisessa tapauksessa puhutaan myös

---

⁵⁵ Healy 1970, 229–230.

⁵⁶ Moore 2017, 69–70.

⁵⁷ Healy 1970, 53–54.

⁵⁸ Moore 2017, 72.

⁵⁹ DNC 1900, I.

perustuslaista tai Yhdysvaltojen poliittisista instituutioista. Nostan erityisenä esimerkkinä senaattori Tillmanin aloituspuheen imperialismiin vaikutuksesta:

We assert that no nation can long endure half Republic and half Empire, and we warn the American people that imperialism abroad will lead quickly and inevitably to despotism at home [--] But the burning issue of imperialism, growing out of the Spanish war, involves the very existence of the Republic, and the destruction of our free institutions. We regard it as the paramount issue of this campaign.⁶⁰

Puoluepöytäkirjassa kuvaillaan varsin yksityiskohtaisesti, kuinka viimeisen siteeraamani lauseen jälkeen koko istuntosali puhkesi raikuviin suosionosoituksiin. Eri osavaltioiden liput kannettiin näyttämölle ja puhujanpöntön eteen nostettiin suuri Yhdysvaltojen lippu. Tillman onnistui jatkamaan puhettaan vasta 18 minuutin jälkeen, kun tunnelma tilassa oli rauhoittunut.⁶¹

Dokumentista voidaan siis nähdä, että imperialismiin vastustus perustuslain näkökulmasta oli edelleen hyvin suosittua demokraattien keskuudessa. Nostan kuitenkin puhemiesten retoriikasta yhden uuden suunnan. Aikaisemmin esitin, kuinka argumentit imperialismia vastaan perusteltiin siten, että amerikkalaiset poliittiset instituutiot eivät olleet yhteensopivia imperialismiin kanssa. Näkemyksen mukaan siirtomaat eivät siis olleet perustuslain hengen mukaisia. Tämä perustelu voidaan edelleen nähdä puheissa, mutta nyt niiden kanssa korostettiin toista näkemystä: imperialismi vaaransi aktiivisesti Yhdysvaltojen poliittiset perinteet ja instituutiot.

Retorisesti ero oli huomattava, sillä nyt imperialismista tehtiin aktiivinen uhka amerikkalaiselle elämäntyylille. Tätä ei voitu myöskään ohittaa yhtä helposti kuin aikaisempaa näkemystä siirtomaa-asukkaiden oikeuksista, joka monesti sivuutettiinkin ”vain” lakiteknisenä seikkana. Amerikkalaisen poliittisen historian tutkijan Colin Mooren mukaan republikaanit vastasivatkin tähän syytökseen voimakkaasti esittämällä Filippiinien sodan olevan osa amerikkalaista ekspansion perinnettä, ei imperialismia. Suurin osa puolueen poliitikoista myös kiisti olevansa imperialisteja, vaikka he saattoivatkin tukea hallituksen siirtomaapolitiikkaa. Republikaanit myös vakuuttivat, että siirtomaat eivät vaikuttaisi

---

⁶⁰ DNC 1900, 114–115.

⁶¹ DNC 1900, 120–121.

negatiivisesti Yhdysvaltojen poliittisiin instituutioihin. Päinvastoin amerikkalaiset tulisivat viemään nämä samat kehittyneet järjestelmät ja vapaudet filippiiniläisille.⁶²

Päältäpäin katsottuna tämä argumentti uhanalaisesta perustuslaista vaikutti siis voimakkaalta, mutta pinnan alla piili myös ongelmia. Näkemyksen heikkous oli siinä, että demokraateilla ei ollut mitään todisteita imperialismin aktiiviselle uhalle perustuslakia tai Yhdysvaltojen poliittisia instituutioita kohtaan. Samalla kyseinen näkemys kritisoi epäsuorasti Yhdysvaltojen asevoimia, jotka olivat juuri voitettun sodan myötä amerikkalaisten suosiossa. Republikaanit havaitsivat nämä heikkoudet hyvin nopeasti ja he pyrkivätkin vakuuttamaan useaan otteeseen kunnioittavansa perustuslakia ja olevansa todellisia patriotteja, samalla yrittäen tietoisesti etäännyttää imperialismin käsitteestä.⁶³

Demokraattien puoluepöytäkirjasta voidaan nähdä myös toinen tärkeä imperialismin vastustamisen argumentti, johon viittasin jo tämän luvun alun sitaatissa. Kyseisen näkemyksen mukaan imperialismi ei ollut osa Yhdysvaltojen poliittista perinnettä, kuten ekspansio, vaan muualta tullut vieras aate. Nebraskan valitsijamies, William D. Oldham, kiteyttää tämän ajatuksen parhaiten puheessaan:

He [William J. Bryan] must be able to distinguish between Democratic expansion and Republican imperialism, the first a natural growth by the addition of contiguous American territory, into every foot of which is carried the Constitution, the flag and the decalogue [--] How different this from the bandit policy of Republican imperialism, with its standing army and bayonet rule of conquered provinces; its government against their will of sullen subjects by force and fraud, its denial to them of the protection of the Constitution.⁶⁴

Puoluepöytäkirjassa mainitaan jälleen, kuinka puheen jälkeen yleisö antoi vaikuttavat aplodit Oldhamille. Näyttämölle esimerkiksi tuotiin tulevaa presidenttiehdokasta, William J. Bryania, esittävä suuri, noin 2x3 metrinen, öljyvärimaalaus ja Yhdysvaltojen ensimmäinen naispuolinen valitsijamies, Elizabeth Cohen, esitti tervehdykset Bryanille Utahin naisten puolesta.⁶⁵

Kyseinen ekspansio, josta Oldhamin ja Tillmanin puheissa puhutaan, on linkittynyt tiiviisti 1800-luvun alussa syntyneeseen *Manifest Destiny*n käsitteeseen. *Manifest Destiny*n, eli kutsumuskohtalon, mukaan amerikkalaisten kohtalona ja velvollisuutena oli levittäytyä koko

---

⁶² Moore 2017, 70.

⁶³ RNC 1900, 178–179.

⁶⁴ DNC 1900, 126–127.

⁶⁵ DNC 1900, 129.

Pohjois-Amerikan mantereelle, yleensä varsinkin alkuperäisamerikkalaisten asuttaman läntisen Amerikan halki. Useat amerikkalaiset, varsinkin monet konservatiivit, näkivät 1800-luvun lopulla alueellisen laajenemisen olevan osa Yhdysvaltojen oikeutettua kulttuurista ja poliittista traditiota.⁶⁶

Tärkeää on huomioida, että demokraatit erottivat ekspansion imperialismista, jota he pitivät täysin erilaisena ja uutena toimintatapana. Oldhamin puheessa erottavat tekijät olivat maantiede ja uusien alueiden käyttötarkoitukset. Perinteisen ekspansion rajat löytyivät Pohjois-Amerikan mantereelta ja niiden yli menemistä pidettiin epäsovinnaisena. Tärkeänä myös pidettiin sitä, että uudet integroitavat alueet tulivat osaksi Yhdysvaltoja vapaaehtoisesti. Imperialismi erosi näistä seikoista erityisesti kahdella tavalla. Siirtomaat sijaitsivat kaukana Pohjois-Amerikan ulkopuolella, eivätkä ne myöskään liittyneet Yhdysvaltoihin vapaaehtoisesti. Ajatuksen ytimessä nähtiin oletus siitä, että siirtomaista ei syntyisi tasa-arvoisia osavaltioita, eikä niiden asukkaista tulisi amerikkalaisia.

Vaikka jälleen kerran tämä argumentti sai huomattavaa kannatusta demokraattien puoluekokouksessa, näkemyksessä oli iso ongelma. Ekspansion kannattaminen oli selvässä ristiriidassa imperialismiin vastustamisen kanssa. Tosiasiassa edellä mainittu näkemys alueellisesta laajentumisesta oli varsin kaukana siitä esitetystä ihanteesta. Pohjois-Amerikan monet alkuperäiskansat eivät suinkaan liittyneet osaksi Yhdysvaltoja vapaaehtoisesti, eivätkä ne nauttineet samoja oikeuksia kuin muut amerikkalaiset.⁶⁷ Miten demokraatit pystyivät samaan aikaan vaatimaan filippiiniläisille itsemääräämisoikeutta, mutta toisaalta kannattamaan Yhdysvaltojen alueellista laajentumista muiden kansojen kustannuksella?

Kyseisessä ristiriidassa voidaan nähdä selvä amerikkalaisen asutuskolonialismin ja uuden imperialismiin yhteentörmäys. Yhdysvalloissa amerikkalaisten alueellinen laajeneminen nähtiin aivan eri valossa Pohjois-Amerikassa kuin Filippiineillä. Amerikan mantereella asutuskolonialismi oli institutionaalinen, sisäänrakennettu amerikkalainen toimintatapa. Toisin kuin vaikkapa ranskalaiset tai espanjalaiset uudisasukkaat, amerikkalaiset suhtautuivat mantereen hallintaan kokonaisvaltaisesti. Kyseessä ei ollut enää pelkästään siirtomaiden hyödyntäminen *metropolen* eli ydinalueen eduksi. Maa, resurssit ja ihmiset piti muuttaa amerikkalaisiksi. Filippiinien kohdalla ongelmaksi muodostui kuitenkin alkuperäisasukkaan

---

⁶⁶ Healy 1970, 35–37.

⁶⁷ McCool et al. 2007, 2–7. Amerikkalaiset pitivät alkuperäiskansoja vielä 1800-luvulla Yhdysvaltojen alamaisina, eikä kansalaisina. Kansalaisoikeudet he saivat lopulta vuonna 1924.

eli *indigenesin* kohtalo. Pohjois-Amerikassa Yhdysvaltojen lopullinen päämäärä oli alkuperäiskansan sosiaalinen kuolema, eli lopullinen assimiloituminen amerikkalaiseen kulttuuriin. Filippiineillä tätä ei kuitenkaan toivottu. Saariryhmän asukkaita toki yritettiin opettaa amerikkalaisten tavoille, mutta heitä ei assimiloitu osaksi Yhdysvaltoja.⁶⁸

Toinen yhteentörmäyksen vaikutuksista, joka saattaa myös selittää filippiiniläisten erillistä kohtelua, liittyi amerikkalaisten omiin näkemyksiin vallitsevasta tilanteesta. Kuten asutuskolonialismin tutkija Lorenzo Veracini huomauttaa, amerikkalaiset uudisasukkaat eivät nähneet itseään syypanä alkuperäiskansojen katoamiseen Pohjois-Amerikassa. Hänen mukaansa uudisasukas ikään kuin piiloutui asuttamisen vaikeuksien taakse. Uudisasukas ei hävittänyt mitään tai ketään, hän vain muokkasi maata perheensä elättämiseksi. Jopa tätä maata kutsuttiin nimellä *terra nullius*, tyhjä maa, mikä antaa kuvan siitä, että alueella ei asunut ketään ennen heitä. Samalla uudisasukas tietoisesti eristäytyy ydinalueesta, luoden itselleen oman kulttuurin ja identiteetin. Tämä identiteetti taas oli korostetun maskuliinista ja valkoista.⁶⁹

Tätä näkemystä ei kuitenkaan voitu jatkaa Filippiinien kohdalla. Filippiineille muuttavia uudisasukkaita ei ollut, eivätkä amerikkalaiset voineet piiloutua asuttamisen tuoman identiteetin taakse. Heidän piti hyväksyä vastuunsa filippiiniläisten lopullisesta kohtalosta. Tämä tekijä myös esti saariryhmän asukkaiden assimiloitumisen. Toinen tekijä liittyy niin sanottuun toiseuden käsitteeseen. Assimiloituminen ei ollut koskaan täysin yksipuolista. Amerikkalaiset olivat huomanneet, kuinka uudisasukkaiden tapauksessa he olivat myös omaksuneet tiettyjä tapoja ja käytäntöjä alkuperäiskansoilta. Tutkija Walter Hixon ilmaisee, kuinka kolonisoija tietyllä tapaa mieli tai haluaa kolonisoitavaa. Filippiinien kohdalla tämä ei ollut enää suotavaa. Saariryhmän asukkaita pidettiin uhkana, liian erilaisina.⁷⁰

Republikaanit vahvistivat asemiaan jälleen argumentoimalla, että alueellinen laajentuminen ja siirtomaat olivat molemmat positiivisia asioita, joista kaikki hyötyisivät. Heidän mukaansa Yhdysvalloissa ei siis ollut imperialismia, vaan pelkästään oikeutettua ekspansiota. Republikaanipuolueen yksi johtohenkilöistä, Theodore Roosevelt, kiteyttää tämän näkemyksen parhaiten puheessaan *Expansion and Peace*. Rooseveltin mukaan Filippiinien siirtomaa edustaa juuri sitä samaa historiallista perinnettä, joka johti Yhdysvaltojen läntiseen

---

⁶⁸ Glenn 2015, 55–57.

⁶⁹ Glenn 2015, 58–59.

⁷⁰ Ibid.

laajentumiseen aina presidentti George Washingtonista lähtien.⁷¹ Samaan aikaan, tekemällä jaon hyväksi nähdyn ekspansion ja huonona pidetyn imperialismiin välillä, demokraatit vain monimutkaistivat omaa retoriikkaansa, mikä sai myös puolueen näyttämään hajanaiselta.

Myöhemmin on tutkittu motiiveja sille, miksi demokraatit eivät vastustaneet samanaikaisesti kaikkea amerikkalaista alueellista laajentumista. Historiantutkijat Welch ja Healy selittävät tätä tapahtumaprosessia erityisesti kahdella seikalla. Ensinnäkin demokraateille oli tärkeää esittää itsensä amerikkalaisina patriootteina, jotka edustivat parasta vaihtoehtoa Yhdysvalloille. Ekspansio nähtiin tuona aikana perinteisenä amerikkalaisena oikeutena, joten todellinen maan menestystä haluava patriootti ei voinut taistella sitä vastaan.

Tässä tapauksessa puoluetta varjosti heidän oma historiansa. Yhdysvaltojen sisällissodan (1861–1865) aikana pohjoisen demokraatit, joita kutsuttiin nimellä *Copperheads* eli ”kuperipäät”, vastustivat kiivaasti Amerikan konfederaatiota vastaan käytyä sotaa. Pohjoisen liittovaltion puolustajat näkivät kuparipäiden tuen etelävaltioille lähes maanpetturuutena. Tämä maine demokraateista pettureina ja pelkureina säilyi vuosisadan vaihteeseen, jolloin heillä oli täysi työ päästä eroon tästä taustasta. Kyseinen historia selittää osin, miksi demokraatit tukivat ekspansiota, sillä alueellista laajenemista pidettiin kutsumuskohtalon myötä isänmaallisena ja menestyksekkäänä tapahtumana. Sama maine myös pakotti puolueen toimimaan harkitusti Filippiinien sodan suhteen, sillä sen vastustaminen nähtiin helposti Yhdysvaltojen asevoimien kritisoimisena sota-aikana. Näin sodan alkuaikoina amerikkalaiset ajattelivatkin konfliktin olevan yhtä nopeasti ohi kuin aikaisemmin espanjalaisia vastaan. Sodan vastustamisen nähtiin täten myös pitkittävän sitä. Saariryhmässä amerikkalaiset pärjäisivätkin hyvin tänä aikana, pakottaen heikommin varustellut filippiiniläiset vetäytymään syvemmälle sisämaahan. Sodan loppu ei kuitenkaan ollut vielä näkyvissä.⁷²

Toinen selittävä tekijä imperialismiin ja ekspansion erottamiselle löytyy demokraattipuolueen sisäisestä hajaantumisesta. Varsinkin monissa eteläisissä osavaltioissa nähtiin, että alueellinen laajentuminen itsessään ei ollut negatiivinen asia. Tätä näkemystä perusteltiin erityisesti taloudella ja kaupankäynnillä. Etelän alueet olivat pohjoiseen verrattuna varsin köyhiä, heikosti teollistuneita ja ne nojasivat edelleen tiettyjen raaka-aineiden, kuten puuvillan ja tupakan tuotantoon. Siirtomaista avatut uudet markkinat myös tarkoittivat uusia kaupallisia

---

⁷¹ Roosevelt 1899, 34–35.

⁷² Welch 1979, 61.

mahdollisuuksia etelälle. Samalla ”syvän etelän” konservatiivit näkivät amerikkalaisten arvojen ja elämäntyylin levittämisen olevan arvostettava päämäärä.⁷³

Jotkut demokraattipoliitikot myös näkivät, että siirtomaista tulisi ajan kanssa osa konservatiivista poliittista kenttää, mikä antaisi lisää valtaa etelän osavaltioille kongressissa. Tätä näkemystä perusteltiin siirtomaiden ja etelän osavaltioiden samankaltaisella maantieteellä ja luonnonresursseilla. Samanaikaisesti imperialismia kuitenkin vastustettiin etelässä poliittisten motivaatioiden takia, mutta myös erityisesti etnisten tekijöiden takia, joista kerron enemmän seuraavassa alaluvussa. Bryanin piti siis tasapainotella näiden monimutkaisten ja erilaisten intressien kanssa, kun hän pyrki luomaan imperialismiin vastustamisesta puolueen yhteisen vaaliteeman. Lopputuloksena oli kuitenkin kompromissi, joka ei tuottanut tulosta.⁷⁴

Kaiken kaikkiaan imperialismiin vastustaminen Yhdysvaltojen poliittisen tradition ja erityisesti perustuslain kautta oli usein käytetty retorinen keino demokraattipuolueen keskuudessa. Tärkeä argumentti oli, että amerikkalainen perustuslaki ei sallinut imperialismiin synnyttämää siirtomaajärjestelmää. Toiseksi tärkeäksi väitteeksi muodostui näkemys siitä, että imperialismi halventaisi ja vaarantaisi amerikkalaisten poliittiset perinteet ja kansalaisten oikeudet. Vaikka kyseiset argumentit olivat suosittuja poliittisissa piireissä, niissä oli kuitenkin huomattavia ongelmia. Demokraattien retoriikka oli varsin lakiteknistä ja epäkonkreettista, eikä se resonoinut laajemmin äänestäjien kanssa. Samalla puolueen sisäinen hajaantuminen ekspansion puolustamiseen, mutta imperialismiin vastustamiseen monimutkaisti poliittista vaikuttamista ja sai puolueen näyttämään epävarmalta vaalien alla.

2.2 Muukalaispelon rantautuminen: vastustus etnisten tekijöiden pohjalta

Demokraattien puoluekokous Kansas Cityssä päättyi virallisesti 6. heinäkuuta vuonna 1900 varsin odotetuin tuloksin. Nebraskalainen William Jennings Bryan valittiin yksimielisesti puolueen presidenttiehdokkaaksi. Hänen varapresidenttikumppanikseen nousi sovittelijana tunnettu Illinoisin osavaltion Adlai Ewing Stevenson. Molemmat olivat kokeneita ja suosittuja poliitikkoja, mutta siitä huolimatta republikaanien voittaminen vaaleissa alkoi näyttämään yhä vaikeammalta tehtävältä.

---

⁷³ Welch 1979, 61–63.

⁷⁴ Healy 1970, 169–170, 226.

Imperialismin vastustaminen säilyi kuitenkin demokraattien puoluekokouksessa varsin ehyenä vaaliteemana epäilyistä huolimatta. Bryanin ja Stevensonin puheet puoluekokouksessa viittaavat usein anti-imperialismiin. Tässä alaluvussa käsittelem demokraattien toista pääargumenttia amerikkalaisen siirtomaajärjestelmän vastustamiseen. Aikaisemmassa luvussa käsitellyt poliittisen järjestelmän ja sen perinteen puolustuspuheet olivat toki yleisiä, mutta eivät kovin tehokkaita poliittisen eliitin ulkopuolella. Anti-imperialistien toinen tärkeä argumentti, jossa imperialismia vastustettiin etnisyyden pohjalta, taas pyrki resonoimaan enemmän konservatiivisten äänestäjien kanssa.

Tässä tutkielmassa tarkoitan etnisillä tekijöillä lähinnä rasismista ja muista stereotyyppioista kumpuavaa argumentointia. Tämän tutkielman kontekstissa käytän harkiten sanaa ”rotu” kuvaamaan 1900-luvun alun amerikkalaisten näkemyksiä eri etnisistä ryhmistä ja niiden välisistä oletetuista hierarkioista. Tarkoitukseni on siis korostaa tuona aikana koettuja, etnisyyteen pohjautuvia eroja ja toimintamalleja, jotka ovat nykypäivään verrattuna auttamattomasti vanhentuneita.

Toinen tähän aihepiiriin liittyvä, mutta työssäni useammin esiintyvä termi on *Anglo-Saxon* eli anglosaksi. Anglosaksi on lyhennetty versio W.A.S.P-termistöstä (White, Anglo-Saxon Protestant), joka kuvailee käytännössä toisen maailmansodan loppuun asti säilynyttä Yhdysvaltojen suurinta etnistä ryhmittymää. Kyseinen ryhmä edusti alun perin ensimmäisten englantilaisten siirtolaisten jälkeläisiä, mutta se laajeni myöhemmin tarkoittamaan myös muita etnisyyksiä, kuten saksalaisia, hollantilaisia ja pohjoismaalaisia.⁷⁵ Työni kontekstissa termiä käytettiin usein aikalaislähteissä kuvaamaan anglosaksien nähtyjä eroja, sekä myös oletettua paremmuutta, muihin etnisiin ryhmiin verrattuna.

Demokraattien hallitsemisessa etelän osavaltioissa etnisyys oli yhteiskuntaa hallitseva teema. Esimerkiksi valkoisten ja mustien välillä vallitsi tarkka segregatio ja hierarkia. On kuitenkin hyvä mainita, että etniseen erilaisuuteen pohjautuva ajattelu ei ollut tietenkään pelkästään etelän osavaltioiden piirre. Vuosisadan vaihteessa rasistinen ja etniseen erilaisuuteen pohjautuva ajattelu oli arkipäivää Yhdysvalloissa.⁷⁶

Demokraattien tärkeä argumentti olikin siis vastustaa Filippiinien siirtomaata sillä perusteella, että filippiiniläiset olivat liian erilaisia amerikkalaiseen yhteiskuntaan. Tässä ajattelussa näen

---

⁷⁵ Kaufmann 2004, 28–30.

⁷⁶ Welch 1979, 105.

aineiston pohjalta kaksi pääsuuntausta: ensimmäisen mukaan filippiiniläiset piti jättää rauhaan, koska heistä ei yksinkertaisesti voinut tulla amerikkalaisia. Toisen näkemyksen mukaan Yhdysvaltojen ei kuulunut ottaa Filippiinejä hallintaansa, koska sen seurauksena amerikkalainen yhteiskuntarakente järkkäytyisi uusien, varsinkin aasialaisten, etnisten vähemmistöjen lisääntymisestä Yhdysvalloissa.

Tarkastelen ensiksi ensimmäistä argumentointia, jota nimitän sosiaalidarvinistiseksi näkemykseksi. Sosiaalidarvinismi on laaja pseudotieteellinen teoria, jonka mukaan luonnonvalinta vaikuttaa myös ihmisten sosiaalisiin ja henkisiin ominaisuuksiin. Kyseinen teoria oli hyvin tunnettu ja vaikutusvaltainen vuosisadan vaihteen Yhdysvalloissa.⁷⁷

Filippiinien kohdalla kyseinen näkemys näkyi demokraattien argumentoinnissa, jonka mukaan filippiiniläiset olivat kehittyneet evoluution myötä omalle saariryhmälleen optimaaliksi, eivätkä he täten pystyneet sopeutumaan erilaiseen amerikkalaiseen yhteiskuntaan. Samanaikaisesti nähtiin, että varsinkin valkoiset anglosaksiset amerikkalaiset eivät myöskään pystyneet sopeutumaan Filippiinien ympäristöön. Täten oli siis parasta, että molemmat ihmisryhmät asuisivat erillään. Bryan ilmaisee kantansa tästä näkemyksestä presidenttiehdokkaan hyväksymispuheessaan Indianapolisissa 8. elokuuta vuonna 1900:

If the islands [the Philippines] were uninhabited, American citizens would not be willing to go there and till the soil. The white race will not live so near the equator [--] Are we to bring into the body politic eight or ten million Asiatics, so different from us in race and history that amalgamation is impossible?⁷⁸

Tärkeää on huomioida, että kyseinen syrjivä näkemys on peitelty ikään kuin holhoavan hyvinvoinnin taakse. Bryan esittää tietävänsä parhaiten, miten molempien ihmisryhmien kuuluisi elää. Vaikka päältäpäin voidaan nähdä amerikkalaisten poliitikkojen teennäinen huoli filippiiniläisten hyvinvoinnista, todellisuudessa heidän ajatuksensa olivat täysin kiinni oman maan kansalaisissa ja heidän elämäntyyliinsään. Kuten Bryanin sitaatista näkee, hän on huolissaan aasialaisten tulosta Yhdysvaltoihin, eikä amerikkalaisten vaikutuksesta filippiiniläisten yhteiskuntaan ja elämäntapaan.

Näkemyksen perusidea oli siis segregatiota puolustava, eli sen mukaan eri etniset ryhmät elivät parhaiten omilla alueillaan, sekoittumatta keskenään. Demokraatit esittivät, että republikaanien ajama imperialismi purkaisi tämän järjestyksen. Kyseinen näkemys heijasteli esimerkillisesti tuon aikaista amerikkalaista yhteiskuntajärjestelmää. Demokraattien

---

⁷⁷ Hawkins 1997, 3–7, 104–106.

⁷⁸ DNC 1900, 212–213.

hallitsemassa etelän osavaltioissa mustat amerikkalaiset olivat heidän asuinalueillaan useimmiten täysin eristettyjä valkoisista. Niin kutsutut *Jim Crow* -lait varmistivat, että mustilla ei ollut samoja poliittisia, taloudellisia tai sosiaalisia oikeuksia kuin valkoisilla amerikkalaisilla.⁷⁹

Argumentille syntyy kuitenkin ristiriita siitä, että etelän valkoiset demokraatit tukivat filippiiniläisten itsemääräämisoikeutta ja itsenäisyyttä, mutta samalla he eivät halunneet antaa samoja oikeuksia omien alueidensa muille etnisille ryhmille. Tämä menettely nähtiin jo tuolloin ongelmallisena, josta puolue saikin osakseen huomattavan paljon ivaa ja kritiikkiä. Toisaalta on myös huomioitava, että toisella puolella myös republikaanit olivat erittäin vastahakoisia antamaan vähemmistöille samoja oikeuksia kuin valkoisille. Tunnettu mustien amerikkalaisten oikeuksien edustaja, Booker T. Washington, pohtiikin tätä tasa-arvon ongelmaa seuraavasti:

Whether this Government can do for the millions of dark-skinned races to be found in Cuba, Porto Rico, Hawaii, and the Philippine Islands that which it has not been able to do for the now nearly 10,000,000 negroes and Indians (within the United States).⁸⁰

Demokraattien puoluekokous on tästä ristiriitaisuudesta vaitonainen, mikä oman analysointini perusteella kertoo siitä, että puolue ei nähnyt segregaaation tuomaa ongelmaa merkittävänä. Tätä väitettä voidaan verrata heidän näkemyksiinsä buureista. Samoihin aikoihin, kun Filippiinien sota oli käynnissä, Iso-Britannia kävi Etelä-Afrikassa toista buurisotaa (1899–1902) niin kutsuttuja buureja vastaan. Buurit olivat lähinnä hollantilaisten ja muiden valkoisten siirtolaisten jälkeläisiä, jotka olivat perustaneet omia valtioitaan Etelä-Afrikan alueelle. Erinäisten syiden takia britit ja buurit kävivät kaksi sotaa, joiden seurauksena buurit menettivät itsenäisyytensä Isolle-Britannialle.⁸¹

Demokraatit olivat puoluekokouksessa hyvinkin kriittisiä brittien toimintaa kohtaan antaen täyden tukensa buureille. Poliitikkojen retoriikassa voidaan kuitenkin havaita merkittävä ero, kun verrataan sitä aikaisempaan filippiiniläisten kohteluun. Demokraatit eivät Etelä-Afrikan tilanteesta puhu etnisyydestä samalla tavalla kuin Filippiinien kohdalla, vaan kyse on enemmänkin kansan vapauksista ja oikeuksista. Filippiiniläisten tuli pysyä Filippiineillä, koska he olivat etnisesti erilaisia, mutta buureilla nähtiin olevan oikeus itsenäisyyteen Etelä-

---

⁷⁹ Wertheimer 2023, 10–11, 147, 150.

⁸⁰ Healy 1970, 240–241.

⁸¹ *South African War*, verkkolähde.

Afrikassa. Heidän etnisyyttään ei myöskään tuoda esille, ainakaan samalla tavalla ”ongelmallisena” kuin filippiiniläisten kohdalla.

Imperialismilla oli siis kaksi uhria, mutta heitä ei kohdeltu samalla tavalla. Syynä todennäköisesti oli se, että buurit olivat valkoisia ja sukua länsimaalaisille. Heidän etnisyytensä nosti arvostusta demokraattien keskuudessa huomattavasti. Kuvaavaa onkin, että demokraatit eivät buurisodan tilanteessa nosta kertaakaan puheeksi mustien afrikkalaisten alkuperäiskansojen oikeuksia tai vapauksia. Tilanteen kiteyttää hyvin puoluekokouksessa suosituksen puheen pitänyt Daniel Webster Davis:

We do love liberty. The masses of the American people stand for the blessed idea of Liberty, Justice, and Equality of Rights, and I dare say today if it were possible to get the news over the British cable to the Boer farmers in the two South African Republics that these representatives of six or seven million American voters send a word of sympathy to them many a Boer would shout for joy in the hills of the Transvaal. A grander struggle for liberty was never made in the world's history than the struggle being made by the republicans and democrats in South Africa.⁸²

Imperialismin teorian kannalta kyseessä on selvä esimerkki siitä, kuinka asutuskolonialismi erotettiin imperialismista. Sekä buurit että amerikkalaiset olivat rakentaneet maansa asutuskolonialismin varaan, joten he löysivät luonnollisesti siitä yhteisen tekijän. Buurien toimintaa ei siis nähty amerikkalaisesta näkökulmasta imperialismina, sillä se olisi muuten johtanut samaan lopputulokseen Yhdysvalloissa. Erityisen kuvaavaa onkin, kuinka buureja kuvataan puheessa ensisijaisesti maanviljelijöinä, mikä vastasi myös amerikkalaista ihannetta villin lännen asuttajista. Asutuskolonialismi oli siis demokraattien näkökulmasta perinteistä ja luonnollista toimintaa, toisin kuin Filippiineillä tapahtuva vieras imperialismi.

Ehkäpä juuri tämän ristiriitaisuuden takia kyseinen sosiaalidarvinistinen näkemys ei ollut kovin menestyksenkäs etelän anti-imperialistien keskuudessa. Se jäi nopeasti toisen näkemyksen varjoon, joka oli luonteeltaan yhä aggressiivisempi ja rasistisempi. Kyseessä oli suora muukalaispelko, jonka mukaan republikaanien harjoittama imperialismi toisi mukanaan uusia ja lukuisia vieraita etnisiä ryhmiä Yhdysvaltoihin, minkä seurauksena amerikkalainen elämäntyylly ja yhteiskunta ajautuisi kaaokseen. Tätä muutosta vastaan anti-imperialistien kuuluisi taistella. Kyseistä ajattelutapaa voidaan verrata suoraan aasialaisten ja muiden kansojen maahantulon rajoittamiseen Yhdysvalloissa vuosisadan vaihteessa. Maahantulon rajoittaminen olikin konkreettisin esimerkki muukalaisuuden vastustamisessa Yhdysvalloissa,

---

⁸² DNC 1900, 123.

mikä varsin saumattomasti linkittyi yhteen demokraattien anti-imperialismissa.

Muukalaispelon kohdalla ei myöskään tarvinnut tehdä eroa eri etnisten ryhmien välillä.

Yhdysvaltojen mustat ja filippiiniläiset sijoitettiin samaan alempaan kastiin.⁸³

Demokraattien muukalaispelossa voidaan nähdä selvät ideologiset ja erityisesti taloudelliset vaikuttimet. Ideologisen näkemyksen ytimessä on selvä oletus rodullisesta hierarkiasta. Valkoiset anglosaksit, joihin etelän demokraatit uskoivat luonnollisesti kuuluvansa, olivat tämän järjestyksen huipulla. Filippiiniläiset olivat järjestyksessä alempana, koska heidän nähtiin olevan osa heikompaa, aasialaista rotua. Hierarkiaan uskovia huolestutti kuitenkin heikompina pidettyjen filippiiniläisten suuri lukumäärä. Ajatuksena oli, että saariryhmän asukkaiden saadessa ajan saatossa samat oikeudet kuin muut amerikkalaiset, valkoiset olisivat täten vähemmistössä Yhdysvalloissa.⁸⁴ Tämän lisäksi etelässä monet anti-imperialistit pelkäsivät, että filippiiniläiset sekoittuisivat valkoisten kanssa, mikä heikentäisi ”rodullista harmoniaa”, eli toisin sanoen valkoisten yliotetta amerikkalaisesta yhteiskunnasta. Kyseinen pelko oli tuona aikana varsin yleistä, ja se kohdistui erityisesti myös etelän mustiin.⁸⁵

Amerikkalainen ajattelutapa niputtaa filippiiniläiset ja mustat samankaltaiseen negatiiviseen etniseen kokonaisuuteen on asutuskolonialismin teorian kannalta kuvaavaa. Miksi filippiiniläiset rinnastettiin juuri mustiin, eikä esimerkiksi yhtä useasti alkuperäisamerikkalaisiin? Aineistossa tämä näkyy selvästi amerikkalaisten sotilaiden käyttämistä ilmaisuista, jotka ovat yhteensopivia mustista käytettyjen rassististen termien kanssa.⁸⁶ Oma analyysini tästä toiseuttamisesta on se, että sillä pyrittiin luomaan tietynlainen kuvaus filippiiniläisistä, joka otti mallia mustien segregatiosta. Demokraattien näkemyksessä filippiiniläiset piti pitää erillään amerikkalaisesta yhteiskunnasta, joko itsenäisenä valtiona tai ulkoisena suojattina. Tämän vastakohta olisi ollut assimilaatio, jota pyrittiin suorittamaan alkuperäisamerikkalaisten kohdalla.

Asutuskolonialismin tutkija Patrick Wolfe kuvaileekin mustien ja alkuperäisamerikkalaisten rodullistamista ikään kuin vastakohtina toisilleen. Mustien kohdalla käytettiin niin sanottua *one drop* -sääntöä, jossa vähäinenkin afrikkalainen syntyperä johti automaattisesti jälkeläisen mustaksi luokitteluun. Samaa aikaan alkuperäisamerikkalaisten oma identiteetti pyrittiin hävittämään, muuttamalla heidät valkoisiksi amerikkalaisiksi. Filippiinien kohdalla tätä

---

⁸³ Welch 1979, 103.

⁸⁴ Healy 1970, 214–215.

⁸⁵ Love 2014, 181–182.

⁸⁶ Codman & Storey 1902, 10, 67, 99.

assimilaatiota ei toivottu, sillä se olisi tarkoittanut periferian ja ydinalueen jonkinasteista kanssakäymistä ja sekoittumista. Toiseuttamalla filippiiniläiset ja mustat samaan kategoriaan, amerikkalaiset pyrkivät siis eriyttämään nämä etnisyydet kielellisten ilmaisujen avulla.⁸⁷

Useimmat etelän anti-imperialistit näkivät kuitenkin Filippiinien siirtomaassa konkreettisempia kansantalouden uhkia. Yhtenä isona tekijänä oli vierastyövoima. Filippiiniläisten tuominen amerikkalaisen vaikutusvallan piiriin nähtiin työväen näkökulmasta ongelmallisena, sillä heidän oletettiin vievän paikallisten amerikkalaisten työt. Kyseinen oletus liittyy laajempaan aasialaisen työvoiman käyttöön Yhdysvalloissa. Aasialaisia, joille ei amerikkalaisten mielestä tarvinnut maksaa yhtä paljon palkkaa kuin valkoisille, oli aikaisemmin käytetty laajasti Yhdysvalloissa huonosti koulutettuna työvoimana monesti vaarallisissa projekteissa, kuten rautateiden rakentamisessa. Työtilanne kuitenkin hiersi jatkuvasti eri etnisten ryhmien välejä. Demokraatit onnistuivat vuonna 1882 estämään kiinalaisen työperäisen maahanmuuton kokonaan Yhdysvaltoihin sopimuksella, joka kantoi nimeä *1882 Exclusion Act*.⁸⁸

Demokraatit siis pelkäsivät, että amerikkalaiset suuryritykset yksinkertaisesti vain korvaisivat paikallisen työvoiman vierailta filippiiniläisillä, joiden huomattava lukumäärä, noin seitsemän miljoonaa, aiheutti vain lisää huolta. Vastaavasti myös nähtiin, että amerikkalainen tuotanto kärsisi, koska tuotteiden valmistaminen olisi halvempaa Filippiinien siirtomaassa.

Demokraattien anti-imperialistit saivat tässä asiassa apua erityisesti amerikkalaisilta ammattiliitoilta, varsinkin maan suurimmalta kattojärjestöltä, *American Federation of Laborilta*. Järjestön puheenjohtaja, Samuel Gompers, oli esimerkiksi hyvin kriittinen Filippiinien siirtomaata kohtaan. Isona oletuksena oli myös se, että Filippiinien myötä aukeaisi ”portti Aasiaan”, jonka myötä varsinkin kiinalaisen työvoiman ajateltiin kiertävän vuoden 1882 kieltoa ja saapuvan täten Yhdysvaltojen työmarkkinoille.⁸⁹

Demokraattien anti-imperialistit perustelivat kantaansa etnisten tekijöiden kautta erityisesti kahdella tavalla. Ensimmäisessä näkemyksessä filippiiniläisiä ei voitu tuoda osaksi Yhdysvaltoja, koska he olivat kulttuurillisesti, henkisesti ja fyysisesti liian erilaisia. Heidät piti siis mieluummin jättää rauhaan omaan valtioonsa, kuin tuoda väkisin vieraaseen ympäristöön. Toisessa argumentissa filippiiniläisiä ei kuulunut päästää Yhdysvaltoihin, koska

---

⁸⁷ Wolfe 2006, 387–388.

⁸⁸ Boswell 1986, 352, 357–359, 361.

⁸⁹ Love 2014, 183–184.

heitä pidettiin uhkana amerikkalaiselle valkoiselle yhteiskuntajärjestelmälle heidän etnisyytensä takia. Aineiston perusteella totean, että näiden tunteisiin vetoavien ja etnisiin tekijöihin pohjautuvien argumenttien tärkeimpänä tehtävänä oli mobilisoida demokraattien tavoittelemat suurimmat äänestäjäkunnat eli etelän osavaltioiden valkoiset. Aikaisemmassa luvussa esitetyt vetoamiset perustuslakiin ja poliittisiin perinteisiin eivät juurikaan koskettaneet heidän arkeaan, joten puolue teki muukalaispelosta uhan, joka tuotiin jokaisen valkoisen amerikkalaisen kotiin.

2.3 ”To the Person Sitting in Darkness”: humanismin puolestapuhujat

Puoluekokouksen jälkeen valitulla presidenttiehdokkaalla, William J. Bryanilla, oli seuraavana tärkeänä tehtävänä koota oma kannattajakuntansa saman puolueen alle. Hänelle oli erityisen tärkeää yhdistää kaikki amerikkalaiset anti-imperialistit tukemaan demokraattipuoluetta, mutta tämä osoittautui luultua vaikeammaksi. Demokraattien syrjivä ja Yhdysvaltojen etelään keskittyvä retoriikka oli vieraannuttanut varsinkin pohjoisen anti-imperialistit, jotka näkivät imperialismin vastustamisessa oman motiivinsa, humanismin.

Tässä luvussa käsittelen imperialismin vastustamista kolmannelta perspektiivistä, eli humanistisesta näkökulmasta. Kyseisessä ajattelutavassa on olennaista usko filippiiniläisten omaan kykyyn ja oikeuteen hallita itseään, sekä oletus imperialismin moraalista vääryydestä. Tämä näkökulma eroaa aikaisemmista erityisesti siten, että se ottaa myös kantaa itse filippiiniläisten hyvinvointiin, eikä ole vain keskittynyt pelkästään amerikkalaiseen näkökulmaan. Aluksi on hyvä tuoda esille, että kyseinen ajattelutapa jäi huomattavasti vähäisemmäksi kuin edellisten lukujen teemat, mutta sillä oli silti huomattava vaikutus koko Yhdysvaltojen anti-imperialistisessa liikehdinnässä. Tämä alaluku tuokin esille enemmän syitä sille, miksi imperialismin vastustaminen epäonnistui Yhdysvalloissa.

Demokraattien puoluekokouksen pöytäkirjoissa humanistista näkökulmaa esiintyi jonkin verran. Pöytäkirjojen sisällönanalyysin kautta voidaan kuitenkin nähdä, että humanistinen ote ei ollut suosittu. Molemmissa puoluekokouksissa näkyy harvoin konkreettista keskustelua sodan vaikutuksesta Filippiinien alkuperäisväestöihin. Poikkeuksiakin luonnollisesti oli. Wisconsinin osavaltion valitsijamies, George C. Cooper, vetosi esimerkiksi amerikkalaisten moraaliseen velvollisuuteen Filippiineillä:

The Republican press, my friends, say that we have killed in the Philippine Islands ten thousand Filipinos. That means ten thousand widows in tears. That means, my friends, forty thousand children left fatherless.⁹⁰

Cooper ja eräs toinen valitsijamies, ehdottivat puheen aikana toista henkilöä varapresidenttiehdokkaaksi Adlai Stevensonin tilalle, Minnesotan osavaltion Charles A. Townea. Puheen jälkeen Wisconsinin osavaltion muut 22 valitsijamiestä tosin sivuuttavat Cooperin äänestämällä yksimielisesti Stevensonia. Cooperin puhe ei siis saanut tukea edes hänen omasta osavaltiostaan.⁹¹

Väitän, että humanistisen näkökulman konkreettinen puute kertoo siitä, että demokraattinen puolue ei pystynyt tai halunnut käyttää sitä merkittävänä argumenttina tulevissa vaaleissa. Puolueen anti-imperialismin vastustus oli kytkeytynyt liikaa etnisiin tekijöihin, jolloin humanistinen retoriikka ei vaikuttanut enää olennaiselta. Demokraatit eivät voineet yhtä aikaa pelotella muukalaispelolla ja samalla kritisoida filippiiniläisten kokemaa kärsimystä republikaanien käsissä. Kuten Healy mainitsee, demokraatit kyllä keskittyivät enemmän myös itse filippiiniläisten kohteluun, mutta he eivät koskaan päässeet eroon etelän osavaltioiden suosiossa olleista etnisistä tekijöistä.⁹² Humanismi ei noussut etnisyyden ylitse, kuten voidaan huomata Kansasin osavaltion valitsijamiehen John H. Atwoodin puheesta:

As the chief of this nation and its greatest citizen he (Bryan) will not seek to slay the man who is struggling for his liberty, whether that man be the brown man of the Philippines or the white man of the Transvaal. Ah, my friends, the gods never saw in all of the time that has passed a crime so black and bloody as is being wrought out today on the veldts and plains of South Africa.⁹³

Puoluepöytäkirjan perusteella eniten itse filippiiniläisistä puhui kuitenkin vastavalittu presidenttiehdokas, William J. Bryan. Tämä ei tosin tule mitenkään yllätyksenä, koska hän oli nimenomaan se henkilö, joka pyrki tekemään anti-imperialismista tärkeän demokraattien vaaliteeman. Presidenttiehdokkaan 22-sivuisessa hyväksymispuheessaan, jonka Bryan piti tultuaan valituksi demokraattien edustajaksi Indianapoliksessa 8. elokuuta vuonna 1900, hän puhui Filippiineistä tai imperialismista hyvinkin perusteellisesti lähes jokaisella dokumentin sivulla. Sisällönanalyysin kannalta kyseinen puhe on poikkeuksellinen erityisesti sen sisällön

---

⁹⁰ DNC 1900, 180.

⁹¹ Ibid.

⁹² Healy 1970, 245–246.

⁹³ DNC 1900, 140.

takia. Esimerkiksi presidentti McKinley vastasi oman puoluekokouksensa äänestystulokseen kirjeellä, eikä pitkällä puheella kuten Bryan.⁹⁴

Bryan esimerkiksi vertasi Yhdysvaltojen itsenäisyysotaa Filippiineihin. Hän vetosi, että 1900-luvun alun republikaanit käyttäytyivät samalla tavalla kuin 1700-luvun britit, hyväksikäyttäen taloudellisesti saariryhmän asukkaita, antamatta heille kuitenkaan minkäänlaisia itsemääräämisoikeuksia. Bryan myös argumentoi kutsumuskohtaloa vastaan esittämällä, että Yhdysvallat oli vapaa toimija, eikä sitä sido mikään Jumalasta peräisin oleva kohtalo. Hänen mukaansa amerikkalaisilla oli tasavaltalaisina velvollisuus toimia anti-imperialismin periaatteiden mukaisesti, tai kärsiä imperialismin seuraukset. Bryanille erityisen tärkeitä olivat filippiiniläisten oikeudet ja kyky hallita itseään.⁹⁵

Is the sunlight of full citizenship to be enjoyed by the people of the United States, and the twilight of semi-citizenship endured by the people of Porto Rico, while the thick darkness of perpetual vassalage covers the Philippines? [--] There are degrees of proficiency in the art of self-government, but it is a reflection upon the Creator to say that he denied to any people the capacity for self-government [--] I am not willing to believe that an all-wise and an all-loving God created the Filipinos and then left them thousands of years helpless until the islands attracted the attention of European nations.⁹⁶

Bryanin puhe oli siis yllättävän rohkea kannanotto filippiiniläisten puolesta, varsinkin kun verrataan hänen puhettaan tämän tutkielman aikaisempien lukujen sisältämiin argumentteihin. Missään itse valitsijamiesten puheissa ei puhuta filippiiniläisistä tai heidän asemastaan näin perusteellisesti. Todennäköisesti tässä taustalla vaikuttaa se, että Bryan piti kyseisen puheensa demokraattien kokouksen jälkeen, jolloin hänen suosionsa ja presidenttiehdokkaan paikkansa oli varmistettu. On vaikea arvioida, olisiko hän pitänyt samanlaista puhetta ennen kokousta. Toisaalta Bryan saattoi toimia varsin suvereenisti, koska demokraateilla ei tuona aikana ollut ketään toista varteenotettavaa ehdokasta.

Vaikka Bryanin puhe voidaankin siis nähdä eräänlaisena demokraattisen puolueen suurimpana humanistisena kannanottona, on kuitenkin hyvä huomioda, että vastavalittu presidenttiehdokas ei kuitenkaan pystynyt täysin pyristelemään irti etnisistä tekijöistä. Valintapuheessaan Bryan tuo painokkaasti esille filippiiniläisten etnisyyden ja yhteen kuulumattomuuden amerikkalaiseen yhteiskuntaan:

---

⁹⁴ DNC 1900, 205–227. Katso myös RNC 1900 156–179.

⁹⁵ DNC 1900, 205, 214, 226.

⁹⁶ DNC 1900, 215, 218–219.

The Democratic platform describes the situation when it says that the Filipinos cannot be citizens without endangering our civilization. Who will dispute it? [--] the laboring man will be the first to suffer if oriental subjects seek work in the United States.⁹⁷

Nämä näkemykset ovat siis samassa linjassa kuin ne, joita käsittelin aikaisemmassa luvussa etnisten tekijöiden yhteydessä. Bryan ei siis kiistä demokraattien yleisiä näkemyksiä anti-imperialismista, vaikka hänen ajatuksensa Filippiineistä ulottuvatkin ehkä laajemmalle kuin muilla puolueen jäsenillä. Lopputuloksena oli kuitenkin se, että Bryanin yritys yhdistää amerikkalaisten anti-imperialistien voimat jäi hieman vaisuksi.

Väitän tutkimusaineiston pohjalta, että ongelmien taustalla vaikutti Bryanin itsenäinen toiminta Pariisin rauhansopimuksen ratifioinnissa, jonka seurauksena hän joutui turvautumaan yhä enemmän demokraattipuolueen yhteiseen linjaan säilyttääkseen suosionsa. Tämä toimintatapa ei tosin tarjonnut paljoakaan pohjoisen anti-imperialisteille, jotka vieroksuivat etelän demokraattien metodeja. He olivat myös yhä edelleen tuhtuneita rauhansopimuksen ratifioinnista, jonka vastustamiseen pohjoisen anti-imperialistit olivat keskittäneet kaikki voimansa.⁹⁸

Mutta keitä sitten olivat nämä pohjoisen anti-imperialistit, ja mikä oli heidän vaikutuksensa humanistisessa retoriikassa? ”Pohjoisella” viittaa amerikkalaiseen tapaan erottaa etelän *solid south* -linja, jota demokraatit pääosin edustivat, muusta yhdysvaltalaisesta politiikasta. Pohjoinen ei tarkoita niinkään maantieteellistä pohjoista, vaan etelästä eroavaa poliittista ajattelua. Pohjoisen anti-imperialistit olivat siis etelän osavaltioiden ulkopuolinen imperialismia vastustava ryhmittymä, joka oli muodostanut oman järjestön, *American Anti-Imperialist Leaguen*, Bostonissa marraskuussa vuonna 1898.⁹⁹

Pohjoisen anti-imperialisteilla oli siis samat tavoitteet kuin demokraateilla, mutta heidän metodinsa ja motivaationsa erosivat huomattavasti puolueen linjasta. Toisin kuin etelän anti-imperialistit, pohjoisessa ei oltu yhtä paljon kiinnostuneita etnisistä tekijöistä, vaan enemmänkin imperialismiin moraalista vastuusta ja sodan oikeudenmukaisuudesta. He näkivät, että Yhdysvaltojen piti lopettaa sodankäynti filippiiniläisiä vastaan, jotka järjestön mukaan pyrkivät vain saavuttamaan oman itsenäisyytensä.¹⁰⁰

---

⁹⁷ DNC 1900, 213, 223.

⁹⁸ Welch 1979, 43.

⁹⁹ Zwick 1998, 65.

¹⁰⁰ Welch 1979, 44–45.

Historiantutkijat ovat myöhemmin väitelleet siitä, että oliko ryhmittymän ajatusten taustalla niinkään puhdas humanistinen altruismi, vai pelättiin imperialismissa pelkästään sen vaikutusta Yhdysvaltoihin, jolloin sodan nähtiin vievän amerikkalaiset moraaliseen turmioon ja imperialismiin syrjäyttävän maan tasavaltalaiset perinteet. Varhaisemmat tutkijat, kuten Richard Welch, korostavat enemmän tätä itsekeskeistä näkökulmaa, kun taas uudempaan sukupolveen kuuluvan Jim Zwickin mielestä ryhmittymässä voidaan nähdä ensimmäiset Yhdysvaltojen ja Filippiinien väliset solidaarisuuden juuret.¹⁰¹

Paperilla *American Anti-Imperialist League* oli huomattavan voimakas taho vuosisadan vaihteen mittapuulla. Sen jäseniin kuului tunnettuja nimiä, kuten kirjailija Mark Twain, teollisuusmagnaatti Andrew Carnegie, entinen presidentti Grover Cleveland ja *American Federation of Laborin* johtaja Samuel Gompers.¹⁰² Yhteensä jäseniä ryhmittymällä oli vuonna 1899 noin 30 000.¹⁰³ Kyseessä ei siis ollut mikään laaja kansalaispainotteinen massajärjestö, vaan enemmänkin poliittinen ja taloudellinen lobbausryhmä, jolla oli vaikutusvaltaisia jäseniä. Todellisuudessa Welchin mukaan järjestöllä oli kuitenkin huomattavia vaikeuksia saada poliittista vaikutusvaltaa, koska heillä ei ollut omia edustajia kongressissa. Vaikka he olivatkin etelän ulkopuolella Yhdysvaltojen suurin anti-imperialistien ryhmittymä, järjestö ei siitä huolimatta pystynyt vaikuttamaan tehokkaasti ilman tarvittavaa poliittista tukea.¹⁰⁴

Vaalien lähestyessä Bryan ja muut demokraatit näkivät siis pohjoisen anti-imperialisteissa mahdollisuuden yhteistyöhön. He olivat todennäköisesti jo tuolloin tietoisia, että pelkästään etelän äänet eivät olisi riittäneet voittoon. Pohjoisen anti-imperialistien tuella demokraatit olisivat lisänneet vaikutusvaltaansa etelän ulkopuolisilla alueilla, jotka muuten olisivat äänestäneet republikaaneja. Samalla pohjoinen järjestö saisi demokraateista tarvittavan poliittisen tuen agendalleen. Tärkeänä linkkinä pidettiin maahanmuuttajataustaisia äänestäjiä, erityisesti saksalaisia. Heidät huomioitiin jopa demokraattien puoluekokouksessa.

Milwaukeen pormestari David S. Rose puhui heistä seuraavanlaisesti puheenvuorossaan:

Gentlemen of the Convention, there is a great army of voters, not only in Wisconsin, but in the United States, scattered everywhere, that constitute the balance of voting power [--] I refer to the great army of German voters of this country. Thirty-eight per cent of the population of Wisconsin is of German birth

---

¹⁰¹ Zwick 1998, 65–66. Katso myös Welch 1979, 47–48.

¹⁰² Healy 1970, 219–220.

¹⁰³ Welch 1979, 44.

¹⁰⁴ Welch 1979, 56–57.

or of German extraction [--] I am at a loss to know how it will be possible for us to succeed without we get the support of some of those States.¹⁰⁵

Rosen puhe sai huomattavat aplodit yleisöltä, ja hänen jälkeensä tullut Indianan osavaltion puhemies J. A. McCollough myös viittasi saksalaisiin maahanmuuttajiin, väittäen heidän olevan avain demokraattien voittoon.¹⁰⁶ Tilanteen mielenkiintoisuutta lisää alueellinen konteksti. Molemmat Wisconsinin ja Indianan osavaltiot sijaitsevat pohjoisessa suurten järvien alueella kaukana etelän ydinalueesta.

Maahanmuuttajataustaiset äänestäjät, varsinkin saksalaiset, olivat siis tärkeä voimavara anti-imperialisteille ja heidän potentiaalinsa ymmärrettiin jo tuolloin. Useimmat heistä vastustivatkin alusta lähtien imperialismia ja militarismia. Esimerkiksi saksalaiset maahanmuuttajat pelkäsivät imperialismien ajavan Yhdysvallat ja Saksan sotaan siirtomaiden takia, jolloin heidän asemansa kärsisi muiden amerikkalaisten silmissä.¹⁰⁷ Demokraateille heidän hyödyntämisenä oli kuitenkin vaikeaa. Yhdysvaltojen etelä ei ollut maahanmuuttajien suosiossa ja demokraattien syrjivä, etnisyyteen vetoava retoriikka oli vieraannuttanut heidät puolueesta. Useimmat maahanmuuttajat äänestivätkin republikaaneja, jotka osasivat korostaa demokraattien etnisiin tekijöihin pohjautuvaa argumentointia.¹⁰⁸ Republikaanit esimerkiksi julkaisivat vaalien alla pamflettikampanjan nimeltään *Ignorant Foreigners*, jossa oli 12 eri kielelle käännettynä demokraattipoliitikkojen maahanmuuttajavastaisia sitaatteja.¹⁰⁹

Käytännössä demokraatit saivatkin tukea lähinnä saksalaisista maahanmuuttajista, todennäköisesti siksi, että heitä pidettiin myös ”anglosakseina”, jolloin etelän syrjivä retoriikka ei juurikaan vaikuttanut heihin. Amerikkalaisen valkoisuuden käsite siis laajennettiin koskemaan myös heitä. Täysin saumaton heidän yhteistyönsä ei kuitenkaan ollut, sillä vaikka monet pohjoisessa asuvat saksalaistaustaiset maahanmuuttajat olivatkin anti-imperialisteja, heitä kiinnosti, kuten muitakin Yhdysvaltojen urbaaneilla ja teollistuneilla alueilla asuvia, yhä enemmän oman asuinalueensa taloudellinen hyvinvointi.¹¹⁰

Etnisten tekijöiden lisäksi talous olikin juuri se syy, miksi pohjoisen anti-imperialistit eivät lopulta yhdistäneet täysin voimiaan Bryanin demokraattien kanssa. Bryan oli jo edellisissä presidentinvaaleissa vuonna 1896 kannattanut niin kutsuttua ”bimetallismia” silloisen

---

¹⁰⁵ DNC 1900, 105.

¹⁰⁶ DNC 1900, 107–108.

¹⁰⁷ Healy 1979, 221–222.

¹⁰⁸ Degler 1964, 48.

¹⁰⁹ *Republican National Committee 1900*, 57–68.

¹¹⁰ Degler 1964, 47–49.

”kultastandardin” sijaan. Käytännössä tuolloin Yhdysvaltojen dollarin arvo oli sidottuna tiettyyn määrään kultaa. Demokraatit kuitenkin esittivät, että tämä järjestelmä syrji etelän köyhempiä maanviljelijöitä pohjoisen teollisuuden kustannuksella. He vaativat kultastandardin syrjäyttämistä bimetallismilla, jolloin dollarin arvo olisi sidottu sekä kultaan että hopeaan tietyssä suhteessa (16:1). Republikaanit taas olivat ehdottomia kultastandardin kannattajia, ja he pitivät demokraattien ehdotusta kohtalokkaana amerikkalaiselle kansantaloudelle. Vuonna 1900 Bryan kannatti edelleen bimetallismia, vaikka sen suosio oli jo hiipunut viime presidentinvaaleista lähtien.¹¹¹

Kyseinen ehdotus oli myös erityisen epäsuosittu pohjoisen teollistuneilla alueilla, joissa saksalaisten lisäksi *American Anti-Imperialist League* oli niin ikään vaikutusvaltainen. Vaalien lähestyessä pohjoisen anti-imperialistit joutuivatkin valitsemaan etelän demokraattien ja omien näkemystensä välillä. Vaikka järjestö virallisesti lopulta taipui suosimaan Bryania, ryhmittymä käytännössä hajosi. Osa heistä perusti oman puolueen, joka tosin ei selvinnyt kovinkaan pitkälle. Toiset taas ryhtyivät kannattamaan McKinleyn republikaaneja. Pohjoisen anti-imperialistit eivät kuitenkaan koskaan toipuneet täysin skismastaan ja järjestö lakkasi olemasta vuonna 1921.¹¹²

Kaiken kaikkiaan kyseinen demokraattien yritys avata uria etelän osavaltioiden ulkopuolelle jäi selvästi toivottua heikommaksi. Molemmat osapuolet olivat ideologisesti liian erilaisia. Demokraateille oli jo alusta lähtien vaikea yhteensovittaa humanistisia arvoja etnisten tekijöiden kanssa. Puolueen retoriikka ja talouspolitiikka myös vieraannutti humanistien suurimmat tukijat, pohjoisen liberaalit ja maahanmuuttajataustaiset äänestäjät. Demokraatit joutuivat tyytymään yhä enemmän etelän valkoisiin äänestäjiin, jotka toimivat puolueen ytimenä. Pohjoiselle Bryan ei pystynyt tarjoamaan mitään parempaa republikaaneihin verrattuna. Usko imperialismin moraalista vääryydestä ja filippiiniläisten kyvyistä hallita itseään jäi siis auttamatta muiden argumenttien jalkoihin.

---

¹¹¹ Coletta 1963, 127–128, 134, 138–139.

¹¹² Healy 1970, 229–230. Katso myös Zwick 1998, 80–81.

3 Taakka vai lahja? Imperialismin hyödyntäminen

Samaan aikaan kun demokraatit jatkoivat taisteluaan imperialismia vastaan, Yhdysvaltojen poliittisen kentän toisella laidalla republikaanit aloittivat myös kamppailunsa säilyttääkseen valta-asemansa. Heille imperialismi ei kuitenkaan ollut uhka, vaan enemmänkin hyödyllinen työkalu. Tässä käsittelyluvussa tarkastelen imperialismin hyödyntämistä toisen amerikkalaisen pääpuolueen, republikaanien, näkökulmasta. Jaan luvun kahteen alalukuun, joissa käsitellään tätä aihepiiriä eri teemojen kautta.

Ensimmäisessä alaluvussa analysoin, kuinka republikaanihallinto yritti näyttää imperialismin eräänlaisena ”valkoisen miehen taakkana” tai sivistyksen tuomana velvollisuutena. Tässä näkökulmassa korostuu ajatus siitä, että Filippiinit olivat Yhdysvaltain-Espanjan sodan jälkeinen *fait accompli* eli jo tapahtunut tosiasia, josta ei ollut enää paluuta. Republikaanit näkivät, että Yhdysvallat väistämättä ajautui hallitsemaan saariryhmää siirtomaana, jolloin ainoa oikea teko oli johtaa ja sivistää filippiiniläisiä imperialismin keinoin.

Toisessa alaluvussa keskityn taas tutkimaan imperialismista kumpuavaa toista näkökulmaa, jonka ytimessä on oletus siirtomaiden lupaamista hyödyistä. Verrattuna aikaisempaan amerikkalaisten velvollisuudentunteeseen, nyt ihmisiä houkuteltiin imperialismin tarjoamilla palkkioilla. Nämä palkkiot olivat luonteeltaan erityisesti materiaalisia, mutta kyseessä oli myös vankka usko maan arvovallan kasvuun muiden eurooppalaisten siirtomaavaltojen silmissä. Republikaaneille oli tärkeää vakuuttaa kansalle, että imperialismi nostaisi Yhdysvallat erityisesti taloudelliseksi suurvallaksi.

Molemmissa alaluvuissa tutkitaan myös tarkemmin republikaanien näkemyksiä amerikkalaisesta ainutlaatuisuudesta ja imperialismin oletetusta sivistävästä vaikutuksesta. Luvuissa käydään läpi, miten amerikkalaisten näkemykset uskonnosta ja etnisistä tekijöistä kiinnittyivät imperialistiseen politiikkaan. Kyseisessä teemassa korostuu erityisesti siirtomaajärjestelmän henkinen puoli. Amerikkalaisten jo valmiiksi heikko tietämys Filippiineistä, yhdistettynä uskoon oman järjestelmän ylivertauudesta, antoi imperialismille oivan kasvualustan maan poliittisella kentällä.

3.1 Välttämättömyys ja velvollisuus perusteluina: politiikan *fait accompli*

We had put our hands to the plough, and every instinct of honor and humanity forbade us to turn back.¹¹³

Näin republikaanien vuoden 1900 puoluekokouksen väliaikainen puhemies Edward Oliver Wolcott kertoo aloituspuheessaan, mitä Yhdysvaltojen kuuluisi tehdä Filippiinien suhteen. Näkemyksessä korostuu mielenkiintoisella tavalla velvollisuudentunteen lisäksi työn käsite. Siirtomaan omistajuus nähtiin sekä fyysisenä että henkisenä työmaana.

Toisin kuin demokraatit, Yhdysvaltojen republikaaninen puolue ja heidän istuva presidenttinsä William McKinley lähtivät uuteen presidenttikilpaan varsin hyvistä lähtöasemista. Amerikkalaisen poliittisen historian tutkijan Mark Taylorin mukaan McKinley oli saavuttanut huomattavaa suosiota amerikkalaisten keskuudessa auttamalla maata selviytymään sitä vaivanneesta suuresta lamasta, mutta näyttävä voitto Espanjaa vastaan oli erityisesti nostanut hänen hallintonsa julkisuuden valokeilaan. McKinleyn republikaanit näyttivät luotsaavan Yhdysvaltoja voitosta voittoon, kohti vaurasta suurvaltaa. Menestyksen tiellä oli kuitenkin vielä filippiiniläisten ”kapina”.¹¹⁴

Republikaanit näyttivät siis olevan vahvoilla. Esimerkiksi sisällissodan jälkeen puolue oli hävinnyt vaalit vain kaksi kertaa, vuosina 1885 ja 1893.¹¹⁵ Tämä johtoasema heijastuu myös tavallaan republikaanien puoluepöytäkirjoissa. Verrattuna demokraatteihin, jotka olivat vuoden 1900 puoluekokouksessa varsin virallisia ja vakavia, republikaaneja kuvailisin enemmänkin rentoutuneiksi ja ehkä jopa huolettomiksi. Esimerkiksi eräs New Yorkin valitsijamies, Chauncey M. Depew, jopa viihdytti muita osallistujia vitsailemalla Filippiinien kapinajohtajan, Emilio Aguinaldon, kustannuksella:

And the heroes of the War of the Rebellion. There is one gentleman who is detained from there and from the welcome which they would delight to give him, but he is at present engaged in running a footrace, under the blazing sun, from the soldiers of the United States. (Laughter and applause.) George Washington’s spirit will not be there, but George Washington Aguinaldo, if he could, would be there as a welcome delegate. (Laughter and applause.)¹¹⁶

Vitsailun lisäksi kyseinen sitaatti paljastaa varsin selkeästi 1900-luvun alun amerikkalaisten asenteita filippiiniläisiä ja heidän itsenäistymispyrkimyksiään kohtaan. Filippiinien tasavallan

¹¹³ RNC 1900, 42.

¹¹⁴ Taylor 2021, 864–865.

¹¹⁵ *Historical Presidential Elections*, verkkolähde.

¹¹⁶ RNC 1900, 135.

presidenttiä verrataan rikolliseen, joka juoksee amerikkalaisia sotilaita pakoon. Saariryhmän asukkaita ei siis oikeastaan oteta tosissaan republikaanien puoluekokouksessa.

Sisällönanalyysin mukaisesti tämä edustaa varsin tyypillistä linjaa amerikkalaisesta välinpitämättömyydestä. Depew ja muut näkivät Filippiinien sodan olevan mitätön kapina vääjäämätöntä amerikkalaista mahtia vastaan. Nämä näkemykset ja ennakkoluulot vaikuttivat huomattavasti republikaanien perusteluihin Filippiinien siirtomaan hallinnasta.

Sana *imperialism* mainitaan puoluepöytäkirjassa eri konteksteissa yhteensä 15 kertaa, mutta *Philippines* taas jopa 75 kertaa, tosin moni näistä maininnoista tapahtuu toistettuna samoissa puheissa. Sisällönanalyysin kannalta määrät ovat silti huomattavia 236-sivuisessa dokumentissa, vaikka republikaanit sitoutuivat vaaleissa enemmän muihin, imperialismiin ulkopuolisiin, vaaliteemoihin demokraatteihin verrattuna. On mielenkiintoista huomata, että vaikka Filippiineistä puhutaan runsaasti molempien pääpuolueiden pöytäkirjoissa, imperialismi-termiä käytetään paljon vähemmän republikaanien yhteydessä (15 verrattuna demokraattien 53 kertaa). Näkemykseni tästä on se, että republikaanit olivat tietoisia imperialismiin negatiivisesta painolastista, ja he halusivatkin välttää sen käyttöä amerikkalaisten siirtomaista puhuttaessa. Heidän piti perustella toimintansa jollain toisella tavalla.¹¹⁷

McKinleyn ja hänen puolueensa poliittisessa argumentoinnissa pyritään puolustamaan hallinnon toimintaa vastaamalla erityisesti kysymykseen: ”Miksi Filippiinien siirtomaa säilytettiin Espanjan sodan jälkeen?” Republikaanien vastaus oli omaperäinen sekoitus niin kutsuttua valkoisen miehen taakkaa, poliittista peliä ja uskoa amerikkalaiseen ainutlaatuisuuteen. Valkoisen miehen taakalla viitataan ajalle tyypilliseen näkemykseen länsimaisen yhteiskunnan paremmuudesta verrattuna muihin maailman kansoihin. Kyseisessä ajatuksessa olennaista on se, että siirtomaiden omistaminen ja muiden kansojen hallitseminen rationalisoitiin luomalla niistä taakka ja työ sivistävälle osapuolelle. Mutta kuten amerikkalaishistorioitsija Brett Bowden painottaa, tämä näkemys loi vain oikeuden väkivallalle, käännyttämiselle ja taloudelliselle riistolle. Vieraiden kansojen sivistämistä verrattiin maatalouteen, jossa kivinen pelto piti ensin rikkoa ja raivata, ennen kuin siitä tulisi tuottava.¹¹⁸

---

¹¹⁷ RNC 1900, 1–236. Sanat etsitty hakutoiminnolla koko dokumentista.

¹¹⁸ Bowden 2009, 130–132.

Argumentoinnin ytimessä oli siis näkemys siitä, että Filippiinit eivät siirtyneet Yhdysvalloille tavoitteellisen imperialistisen politiikan seurauksena, vaan saariryhmästä muodostui enemmänkin amerikkalaisille välttämätön humanitäärinen velvollisuus. Tästä myös kertoo republikaanihallinnon retoriikka, jossa painotettiin amerikkalaisten tietämättömyyttä saariryhmästä. Presidentti McKinleyn jopa väitettiin lausuneen, että hän ei kyennyt löytämään saariryhmää maailmankartalta.¹¹⁹ Tosiasiassa republikaaneilla oli kuitenkin yllättävän määrätietoiset ja tarkat suunnitelmat Filippiineille.

Presidentin väite olikin todennäköisesti liioiteltu, sillä heti Pariisin rauhansopimuksen jälkeen McKinley lähetti maaliskuussa vuonna 1899 Filippiineille niin kutsutun Schurmanin komission, jonka tehtävän oli kerätä tietoa uudesta amerikkalaisesta siirtomaasta. Komission johtajan Jacob Schurmanin mukaan nimetty, mutta myös toiselta nimeltään kutsuttu *The Philippine Commission*, oli huomattavan tarkka työssään ja toimitti myöhemmin presidentille yli tuhat sivuisen raportin koottuna neljään eri volyyymiin saariryhmän oloista ja mahdollisista ehdotuksista niiden parantamiseen. Oletus siis siitä, että amerikkalaiset päättäjät eivät olleet tietoisia maan oloista, olikin lähinnä jälkepäin muodostunut näkemys. Tässä vaiheessa on hyvä huomioida, että kyseinen komissio ei ollut suinkaan puolueeton, vaan sen jäsenet olivat presidentin henkilökohtaisesti valitsemia. He myös antoivat ohjeita, jotka tukivat republikaanien narratiivia Filippiineistä.¹²⁰

Vaikka komission raportti olikin erillinen aineisto verrattuna puoluekokousten pöytäkirjoihin, niillä oli silti selvä yhteys. Raportti oli ensimmäinen laaja amerikkalaisten oma tietopaketti Filippiinien oloista ja väestöstä. Vastaavaa ei ollut aikaisemmin tehty maassa, joten Schurmanin ryhmän työllä oli huomattavasti kysyntää vaalien alla. Poliitikot, jotka harvemmin olivat itse erityisen tietoisia saariryhmästä ennen sotaa, perustivatkin näkemyksensä pitkälti kokonaan raportin antamaan informaatioon. Varsinkin republikaanit pitivät Schurmanin komission informaatiota arvossaan, sillä se oli hallituksen valtuuttama. Koska demokraateilla ei ollut omaa vastaavaa tiedonkeruuohjelmaa, he myös joutuivat tyytymään komission raporttiin. Tämä johti tilanteeseen, jossa komissio toimi lähteenä molemmille osapuolille poliittisessa väittelyssä.

Tärkeää on myös huomioida raportin käytettävyys. Republikaanit olivat hyvin tietoisia komission potentiaalista vaikuttaa amerikkalaisten mielipiteisiin Filippiineistä. He pitivätkin

---

¹¹⁹ Love 2004, 162.

¹²⁰ Moore 2017, 82–83.

Schurmanin tiedon monopoli asemasta lujasti kiinni. Howard Taftin johtama Filippiinien siirtomaahallinto teki tarkoituksella vaikeaksi informaation saamisen Filippiineiltä. Esimerkiksi lehdistön raportointia sodasta seurattiin tarkasti ja siihen myös puututtiin, jos uutisointi ei miellyttänyt hallintoa. Hallinto tosin perusteli tätä lähestymistapaa sisäisellä turvallisuudella, mutta sen käyttö siirtomaan julkikuvan kiillottamiseen oli ilmiselvää. Toisaalta vastaavan raportin teettäminen olisi ollut kallista ja aikaa vievää. Harvalla taholla Yhdysvaltojen hallituksen lisäksi olisi ollut varaa suorittaa Schurmanin kaltainen raportointi Filippiineistä. Vaikka demokraateilla olisikin ollut rahaa ja halua toteuttaa kyseinen operaatio, olisi se tullut analyysini mukaan liian myöhään.¹²¹

Schurmanin komission raportti, jonka kirjoittaminen kesti noin vuoden, valmistui hyvinkin tärkeään aikaan, vuoden 1900 tammikuussa. Vaalien kannalta, jotka olivat saman vuoden marraskuussa, raportti ehti raivaamaan itselleen oivallisen lähteen aseman päättäjien keskuudessa. Demokraatit, jotka enemmänkin reagoivat hallituksen toimintaan oppositiosta käsin, eivät olisi kyenneet toimimaan tarpeeksi nopeasti. Taustalla vaikutti siis republikaanien asema hallituspuolueena, jonka kautta he pystyivät suunnittelemaan vastustajiaan paremmin omaa toimintaansa Filippiinien suhteen.

Republikaanien retoriikan pääteema liikkui välttämättömän auttamisen ja sivistämisen ympärillä. Selän kääntäminen tälle humanitääriselle velvollisuudelle nähtiin republikaanien mielestä amerikkalaisen kunnian, mutta myös itse filippiiniläisten, pettämisenä. Toisaalta on kuvaavaa, että kyseisen humanismin nähtiin toteutuvan vasta sodan jälkeen. Sitä ennen filippiiniläiset olivat vihollisia amerikkalaisten silmissä. Joka tapauksessa nämä kaksi aspektia, välttämättömyys ja velvollisuus, olivat republikaanien vaikuttamisen pääteesit. Presidentti McKinley esittää nämä näkemykset selvästi presidenttiehdokkuuden hyväksymiskirjeessään:

Some things have happened which were not promised, nor even foreseen, and our purposes in relation to them must not be left in doubt [--] There must be no scuttle policy. We will fulfill in the Philippines the obligations imposed by the triumphs of our arms and by the treaty of peace, by international law, by the nation's sense of honor, and, more than all, by the rights, interests and conditions of the Philippine people themselves [--] to the party of Lincoln has come another supreme opportunity which it has bravely met in the liberation of 10,000,000 of the human family from the yoke of imperialism.¹²²

---

¹²¹ McCoy 2009, 95–99.

¹²² RNC 1900, 149–150.

Avaan seuraavaksi hallinnon ensimmäistä teesiä. Tässä republikaanien isoimmaksi argumentiksi valikoituu maailmanpolitiikan reaali-teettien luoma välttämätön tarve siirtomaahan. Nämä realiteetit liittyivät siihen, kuka konkreettisesti lopulta hallitsisi Filippiinejä. Yhdysvaltojen hallinto pohti kolmea vaihtoehtoa saariryhmän omistajalle. Ensimmäinen ajatus oli palauttaa siirtomaa takaisin Espanjalle sodan jälkeen, mutta tämä hylättiin lähes välittömästi, koska sitä pidettiin moraalisesti vääränä. Amerikkalaiset rinnastivat filippiiniläisten kohtelun kuubalaisiin, joita Espanja myös kohteli kaltoin. Juuri voitettujen alueiden palauttaminen entiselle viholliselle oli myös mahdoton yhtälö amerikkalaisille, jotka elivät voiton tuomassa mielialan nosteessa.¹²³ Kuten Wolcott ilmaisee asian luvun alun sitaatissa, takaisin ei voinut palata.

Toinen vaihtoehto oli myydä Filippiinit eteenpäin, lähinnä joko Isolle-Britannialle tai Saksalle, mutta republikaanit hylkäsivät tämän ajatuksen varsin nopeasti. Syyksi he esittivät, että siirtomaan myyminen aiheuttaisi suurvaltojen välisiä kiistoja alueen omistajuudesta. Iso-Britannia ja varsinkin Saksa olivat myös tähän aikaan amerikkalaisten mahdollisia kilpailijoita, joten heitä ei myöskään haluttu tästä syystä tukea.¹²⁴

Loppujen lopuksi ainoaksi vaihtoehdoksi jäi siis republikaanien mielestä Yhdysvallat itse. Hallinto loi taitavasti Yhdysvalloista ainoan varteenotettavan kandidaatin, jonka oli maailman reaali-teettien takia pakko ottaa Filippiinit kontolleen. Mutta entä neljäs vaihtoehto, Filippiinien itsenäisyys? McKinley ei edes elätellyt tätä vaihtoehtoa ja siihen selittävä tekijä löytyy pääteesin toisesta osasta.

Kun lähdän avaamaan tarkemmin toisen pääteesin argumentointia, tärkeimmäksi republikaanien temaksi nousee esille erityinen amerikkalainen velvollisuudentunne Filippiinien siirtomaata kohtaan. Tämä tunne kumpuaa erityisesti siitä, miten amerikkalaiset arvioivat filippiiniläisten henkiset kyvyt. Saariryhmän asukkaat nähtiin kehittymättöminä ja kyvyttöminä hallitsemaan itseään, joten Yhdysvaltojen kuului ottaa heidän elinalueensa haltuunsa, suojella ja sivistää sen kansalaisia.¹²⁵

Republikaanit perustelivat näkemystään sillä, että espanjalaiset eivät olleet opettaneet filippiiniläisiä itsehallintoon, joten saariryhmän itsenäistyminen olisi vain johtanut anarkiaan

---

¹²³ Welch 1979, 6–7.

¹²⁴ Welch 1979, 9.

¹²⁵ *Report of the Philippine commission to the President 1900*, 182–183.

ja suurempaan kärsimykseen.¹²⁶ Hallinto meni jopa niinkin pitkälle väittäessään, että filippiiniläistä kansakuntaa ei edes ollut olemassa.¹²⁷ Kyseessä oli siis varsin perinteinen yhdistelmä alkuperäisaineistolle tyypillistä rasismia ja sosiaalidarvinismia, tällä kertaa holhoavan huolenpidon taakse kätkeytyä.

Tämä velvollisuudentunne muistuttaa pitkälti eurooppalaista argumentointia valkoisen miehen taakasta, jonka avulla hekin perustelivat oikeutensa omistaa siirtomaita. Näkemykseen linkittyy kuitenkin vahvasti uskomus amerikkalaisesta ainutlaatuisuudesta, joka nähtiin erottavana tekijänä eurooppalaisesta mallista. Republikaanit ajattelivat, että eurooppalaisten ylilyönnit ja siirtomaiden hyväksikäyttö pystyttiin välttämään amerikkalaisessa järjestelmässä, koska Yhdysvallat oli heidän mielestään erilainen ja parempi toimija. Monet amerikkalaiset olettivat, että maan tasavaltalaiset ja maahanmuuttajataustaiset perinteet mahdollistaisivat paremman siirtomaajärjestelmän verrattuna eurooppalaisiin, jotka monesti nähtiin riistäjinä. Tällöin ikään kuin eurooppalainen huono imperialismi eroteltaisiin amerikkalaisesta hyvästä sivistystyöstä, vaikka tosiasiansa lopputulos oli paikallisille filippiiniläisille lähes sama metodista huolimatta.¹²⁸

Tutkielmani kontekstissa onkin hyvä tarkastella, miten nämä kaksi käsitettä, eurooppalainen imperialismi ja amerikkalainen sivistystyö, erosivat toisistaan republikaanien mielestä Filippiineillä. Amerikkalaisesta näkökulmasta aikaisempi espanjalainen, eli heidän mielestään eurooppalaisille tyypillinen, siirtomaamalli oli tehoton ja turhan autoritäärinen. Republikaanit väittivät, että Filippiinit olivat aikaisempien omistajien takia hyväksikäytetty ja takapajuinen alue, jossa ei ollut juuri mitään modernin valtion elementtejä. Siirtomaahallinnon puolustajien mielestä Yhdysvaltojen tärkein tehtävä olikin modernisoida Filippiinit, mutta sen piti tapahtua amerikkalaisten mallilla ja varsinkin säännöillä.¹²⁹

Amerikkalaisten kritiikkiä eurooppalaisten siirtomaavallasta ohjasi erityisesti uutisointi buurisodasta, joka tapahtui samaan aikaan Filippiinien konfliktin kanssa. Virallisesti Yhdysvaltojen hallinnolla oli lämpimät suhteet Iso-Britannian kanssa, johtuen lähinnä suurvaltapolitiikasta ja aikaisemmasta brittien tuesta amerikkalaisille Espanjaa vastaan käydyn sodan aikana. Hallinnon ulkopuolella laajempi julkinen vastustus Iso-Britannian imperialismia kohtaan alkoi kuitenkin kasvaa sodan edetessä. Historiantutkija Keith Wilsonin

---

¹²⁶ Moore 2017, 83–84. Katso myös *Report of the Philippine commission to the President 1900*, 183.

¹²⁷ Welch 1979, 18.

¹²⁸ Moore 2017, 84.

¹²⁹ *Report of the Philippine commission to the President 1900*, 17, 61, 170.

mukaan amerikkalainen yleinen mielipide oli vahvasti buurien puolella. Erityisesti paljastukset brittien pahamaineisesta keskitysleirijärjestelmästä aiheuttivat kovaa kritiikkiä Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Buurien kohtelu sai jopa imperialismiin vankan kannattajan, Theodore Rooseveltin, suhtautumaan yksityiselämässään varauksella brittien toimintaan. Vaikka julkinen kritiikki ei lopulta saanut Yhdysvaltoja muuttamaan virallista kantaansa Iso-Britanniaa kohtaan, imperialismiin vaikutukset jäivät silti amerikkalaisten mieliin.¹³⁰

Amerikkalaiset kritisoivat eurooppalaista imperialismia myös ennen buurisotaa. Suurta keskustelua 1800-luvun lopulla herätti erityisesti afrikkalaisten kohtelu Leopold II:n Kongossa. Asiasta raportoi ensimmäistä kertaa amerikkalainen journalisti George Washington Williams vuonna 1890. Williams kirjoitti avoimen kirjeen Leopold II:lle, jossa hän kritisoi Kongon oloja rikoksiksi ihmisyyttä vastaan.¹³¹ Tämän jälkeen Williams myös kirjoitti raportin kyseisestä siirtomaasta Yhdysvaltojen presidentille Benjamin Harrisonille, jossa hän kuvailee yksityiskohtaisesti omia kokemuksiaan Kongon siirtomaavallasta. Kirjeessä sekä raportissa toistuu useasti belgialaisten julmuudet, kuten kongolaisiin kohdistuva orjuuttaminen, ryöstely ja murhaaminen.¹³² Nämä paljastukset levisivät nopeasti julkisuuteen Yhdysvaltojen lisäksi myös Euroopassa, mikä johti myös muiden maiden raportteihin ja kritisointeihin Kongosta. Julkinen paine pakotti lopulta Belgian valtion ottamaan Kongon haltuunsa Leopoldilta vuonna 1908.¹³³

Palataan kuitenkin takaisin Filippiineille. Käytännössä tämä saariryhmän modernisointi tarkoitti sitä, että paikallinen koululaitos, infrastruktuuri ja byrokrania uudistettaisiin ja laajennettaisiin. Korruptioon puututtaisiin ja kansalaisten oikeudet turvattaisiin. Talousjärjestelmää tuettaisiin, maalle perustettaisiin omaa hallinto ja Yhdysvaltojen armeija varmistaisi sekä sen sisäisen että ulkoisen turvallisuuden. Nopeasti katsottuna amerikkalaisten projektit olivatkin edistyksellisiä ja paikallisille hyödyllisempiä ainakin espanjalaisiin verrattuna, mutta ne eivät tulleet ilmaiseksi. Koulutuksen kielenä tuli olla englanti, hallinnon piti olla amerikkalaisten hyväksymä ja Yhdysvaltojen dollari ohjasi saariryhmän talouselämää. Amerikkalaiset aloittivatkin julistuksensa filippiiniläisille sanoilla:

---

¹³⁰ Wilson 2014, 108, 110, 113. Katso myös Seibold 2014, 21–24.

¹³¹ BlackPast, verkkolähde.

¹³² Williams 1890, 3–23.

¹³³ Clay 2021, 460, 467–469.

The supremacy of the United States must and will be enforced throughout every part of the Archipelago, and those who resist it can accomplish no end other than their own ruin.¹³⁴

Ensisijaisena tehtävänä nähtiin englannin kielen ja uskonnon opetus paikallisille. Schurman, joka oli itse Cornellin yliopiston professori, piti erityisen olennaisena sitä, että filippiiniläisten koululaitosta piti laajentaa ja uudistaa vastaamaan amerikkalaista peruskoulujärjestelmää. Tärkeintä oli hänen mielestään englannin kielen asettaminen saariryhmän pääkieleksi.¹³⁵

Kyseinen ehdotus oli malliesimerkki imperialistisesta hallitsemisen politiikasta, vaikkakin amerikkalaisten näkökulmasta tilanteessa jälleen kerran nähtiin yritys sivistää ja auttaa paikallisia. Kaiken kulttuurillisen hallitsemisen taustalla vallitsi se näkemys, että amerikkalainen kulttuuri oli ainutlaatuinen ja parempi kuin muut vaihtoehdot. Filippiiniläisten oma kieli ja kulttuuri korvattiin toisella, koska sen oletettiin olevan heikompaa ja täten tehottomampaa saavuttamaan amerikkalaisille tärkeä sivistys- ja elintaso.¹³⁶

Vaikkakin komission raporteissa näkyy usko siihen, että kielen ja kulttuurin omaksuminen auttaisi paikallisia, voidaan myös olettaa, että kielen opettamisen motiiveina olivat myös Yhdysvaltojen omat edut. Vierasta siirtomaata oli helpompi hallita, jos alueiden kielet ja kulttuurit olivat samat. Kieli ei siis ollut ainoa kulttuurin osa, jonka yhtenäistämistä pidettiin tärkeänä. Esimerkiksi Filippiinien virkamiestestissä hakijoilta kysyttiin kysymyksiä amerikkalaisesta historiasta. Samanaikaisesti testin laskutoimituksissa käytettiin valuuttana Yhdysvaltojen dollaria. Amerikkalaisen kulttuurin ”maahantuominen” tapahtui siis lähes kaikissa Filippiinien yhteiskunnan osa-alueilla, aina peruskoulusta hallintoon asti.¹³⁷

Ehkä suurin ero muihin imperialistisiin suurvaltoihin verrattuna liittyi uskontoon. Sekä komission raporteissa että puoluepöytäkirjan puheissa näkyy selvä painotus kristinuskon levittämisestä Filippiineillä. Vaikka itse ajatus uskonnon tuomisesta siirtomaahan ei myöskään ollut uusi, saariryhmän oma tilanne oli erikoinen. Filippiinit oli pitkälti jo valmiiksi kristinuskoinen alue, johtuen espanjalaisten läsnäolosta alueella ennen amerikkalaisia. Siitä huolimatta monissa aikalaislähteissä näkyy oletus siitä, että filippiiniläiset olivat vääräuskoisia, jotka täytyi käännyttää. Tämä näkemys tulee esille parhaiten puoluekokouksen puheenjohtajan, Edward Wolcottin, puheessa:

---

¹³⁴ *Report of the Philippine commission to the President 1900*, 5, 41, 149.

¹³⁵ *Report of The Philippine Commission to the President 1900*, 34, 43–44.

¹³⁶ Harris 2011, 90–91. Katso myös Moore 2017, 101.

¹³⁷ Moore 2017, 104.

We shall in time extend over that archipelago the aegis of our protection and of free government, and we shall gradually, but surely, lift these alien and savage races into the light of civilization and Christianity. (Applause).¹³⁸

Tämä omalaatuinen tilanne voitaisiin selittää nopeasti katsottuna sillä, että amerikkalaiset eivät vain tienneet saariryhmän todellisista oloista. Tämän oletuksen olen nostanut kyseenalaiseksi jo aikaisemmin tässä luvussa. Todellisuudessa tilanne oli monimutkaisempi. Filippiinit oli syvästi katolinen alue, kun taas amerikkalainen pääsuuntaus tuona aikana oli protestanttinen. Saariryhmä siis kytkeytyy laajemmin vuosisadan vaihteen uskonnolliseen skismaan Yhdysvalloissa. Amerikkalaisella antikatalilaisuudella oli pitkät perinteet, jotka alkoivat jo ennen maan omaa itsenäistymistä. Lyhyesti katsottuna Yhdysvaltojen katolilaisuuden vastustamisessa yhdistyi sekä teologiset kiistat ja epäily paavin auktoriteetista, mutta myös vahva etnisyyteen pohjautuva syrjintä. Esimerkiksi meksikolaiset, irlantilaiset, italialaiset ja puolalaiset maahanmuuttajat olivat usein myös katolilaisia, joten heihin kohdistuva syrjintä yhdistettiin monesti uskontoon. Filippiiniläiset olivat siis vain yksi uusi ryhmä näiden ei-anglosaksien joukossa.¹³⁹

Tilanteen monimutkaisuutta lisäsi myös se, että Filippiinien alueella oli myös muita uskontokuntia, kuten Moro-kansaan kuuluvia muslimeja. Vaikka heidät kaikki voitiin niputtaa republikaanipäättäjien näkökulmasta vääräuskoisiksi, amerikkalaisten tätä suuremmaksi ongelmaksi muodostui heidän omat uskonnolliset ja kulttuurilliset erikoisuutensa. Kuten historiantutkija Susan Harris tuo esille, Yhdysvaltojen sivistystyö perustui pitkälti homogeeniseen fantasiaan, jonka mukaan oikea amerikkalainen oli protestanttinen ja valkoinen anglosaksi. Todellisuudessa amerikkalainen kansallinen identiteetti oli paljon monimuotoisempaa. Harris argumentoi, että tämän fantasian maahantuominen johti lopulta amerikkalaisen sivistystyön epäonnistumiseen.¹⁴⁰

Imperialismin kontekstissa tämä amerikkalainen sivistystyö ei siis loppujen lopuksi eronnut muista ajan siirtomaista siinä mielessä, että kyseessä oli erityisesti halu muokata ja hallita toista aluetta ja sen väestöä. Vaikka monesti amerikkalaisten siirtomaapolitiikka oli tarkoitettu parantamaan Filippiinien oloja, tapahtui se silti ilman paikallista autonomiaa. Poliittisen historian tutkija Colin Moore pitääkin olennaisena sitä, että republikaanit eivät mielellään

---

¹³⁸ RNC 1900, 46.

¹³⁹ Harris 2011, 14–15.

¹⁴⁰ Harris 2011, 101–103.

halunneet nähdä näitä toimintansa negatiivisia samankaltaisuuksia muiden siirtomaavaltojen kanssa.¹⁴¹

Tärkeä havainto on siis se, että puolueen luoma velvollisuudentunne ei ollut vilpiton. Tarkoituksena olikin vain saada Yhdysvallat näyttämään vastuullisena auttajana, mutta myös eräällä tapaa uhrina. Ikään kuin amerikkalaisten sivistys, joka oli tarjonnut aikaisemmin huomattavia etuja, oli nyt luonut Yhdysvalloille taakan toisesta maasta. Siirtomaiden hallitseminen ei siis ollut imperialismia, vaan humanitääristä apua kärsivälle. Tässä kontekstissa esiintyy republikaaneille tärkeä poliittinen tekijä, jossa imperialismi eräällä tapaa peitellään omaksi ja paremmaksi sivistysopiksi.¹⁴²

Sama voidaan myös todeta hallinnon yrityksestä selittää tilannetta pakonomaisella tarpeella hankkia Filippiinien siirtomaa. Kyseinen välttämättömyys oli täysin keinotekoisesti luotu, eikä siihen ohjanneet muut kuin republikaanit itse. Oletus filippiiniläisten kyvyttömyydestä itsehallintoon oli täysin amerikkalainen käsite, joka perustui McKinleyn itse valitsemien henkilöiden raportointiin saariryhmän tilanteesta. Richard Welchin mukaan Yhdysvaltojen hallinto oli vakuuttunut siitä, että Aguinaldon johtama itsenäisyysliike oli vain yhden Tagalog-kansan muodostama aseellinen joukko, eikä mikään suosittu kansanliike. McKinley itse rinnasti Aguinaldon tasavallan presidentin sijasta roistomaiseen heimopäällikköön.¹⁴³

Tätä päättelyn lopputulosta voidaan verrata aikaisempaan demokraattien argumentointiin. Demokraatit ilmaisivat, että koska filippiiniläisistä ei voinut tulla amerikkalaisia, eikä Yhdysvallat voinut laillisesti omistaa siirtomaita, Filippiinien tulisi täten olla vapaa. Republikaanit taas näkivät tämän yhtälön toisesta näkökulmasta. Koska filippiiniläiset eivät olleet valmiita itsehallintoon, eikä saariryhmää voitu antaa hyvin mielin millekään toiselle taholle, Yhdysvaltojen oli pakko pitää Filippiinit hallussaan. Molemmissa näkökulmissa toimittiin siis periaatteessa filippiiniläisten hyvinvoinnin eduksi, vaikkakin republikaanit näkivät tämän hyvinvoinnin tulevan saariryhmälle ainoastaan Yhdysvalloista. McKinley kiteyttää tämän näkemyksen kirjeessään:

No government can so certainly preserve the peace, restore public order, establish law, justice, and stable conditions as ours. Neither Congress nor the Executive can

---

¹⁴¹ Moore 2017, 84, 108–110.

¹⁴² Love 2004, 170, 172, 175–176. Katso myös Moore 2017, 83–84.

¹⁴³ Welch 1979, 15.

establish a stable government in these islands except under our right of sovereignty, our authority, and our flag. And this we are doing.¹⁴⁴

Rakentamalla Filippiineistä jo tapahtuneen tosiasian, republikaanit pystyivät myös sivuuttamaan paljon hallintoon kohdistuvaa kritiikkiä. Harva poliitikko halusi lähteä taistelemaan sotamenestystä ja ratifioitua rauhansopimusta vastaan. Tärkeää oli myös, että luomalla siirtomaasta pakon ja velvollisuuden amerikkalaisille, Yhdysvallat samalla mahdollisti itselleen oikeuden hyötyä Filippiineistä. Kansalaisille ei ollut vaikeaa myydä vaihtokauppaa, jossa heidän sivistystyönsä vaihdettaisiin siirtomaan resursseihin ja kansainvälisen arvovallan nousuun. Kyseinen järjestely tarjosi siis täydellisen mahdollisuuden nauttia imperialismin hyödyistä ilman sen suoranaista esilletuomista.¹⁴⁵

Tärkeä pohdinta liittyy kuitenkin siihen, että uskoivatko republikaanit itse omaa argumentointiaan, vai oliko kyseessä tarkoituksellista imperialismin peittelyä? Aineistojen analysoinnin pohjalta väitän, että kyseessä ei ollut mikään järjestelmällinen peiteoperaatio, vaan monet todellakin uskoivat auttavansa filippiiniläisiä kohti amerikkalaista sivistystä ja elintasoja. Toisaalta monet republikaanit näkivät oikeutettuna, että amerikkalaiset hyötyisivät Filippiineistä enemmän.¹⁴⁶ En siis pidä olennaisena jakoa poliitikkojen todellisten motiivien välillä. Tärkeämpää on enemmänkin lopputulos, jossa motiiveista huolimatta filippiiniläiset menettivät itsenäisyytensä. Imperialismi oli siis enemmänkin republikaanien työkalu, jota hyödynnettiin, mutta samaan aikaan sen olemassaoloa joko peiteltiin tai ainakin sen vaikutusta väheksyttiin.¹⁴⁷

Kaiken kaikkiaan republikaanipuolueelle oli tärkeää esittää Filippiinien siirtomaa amerikkalaisille epäimperialistisessa valossa. Siirtomaan hankinta esitettiin enemmänkin Yhdysvaltojen moraalisen velvollisuutena, johon maa oli tahtomattaan pakotettu. McKinleylle ja Yhdysvaltojen hallinnolle oli tärkeää, että Filippiinit nähtiin auttamisen, eikä imperialistisen riiston kohteena. Tämä auttaminen tapahtui kuitenkin täysin Yhdysvaltojen ehdoilla. Amerikkalaisten tavoitteena oli republikaanien mukaan valmentaa saariryhmän asukkaat oman valtion hoitoon ja ylläpitämiseen, mutta tämä ei silti estänyt Yhdysvaltoja hyötymästä Filippiineistä. Voidaan siis sanoa, että amerikkalaiset toimivat imperialismin hengen mukaisesti, vaikkakin sen monesti kieltäen.

---

¹⁴⁴ RNC 1900, 177.

¹⁴⁵ Näistä hyödyistä ja niiden argumentoinneista analysoin enemmän seuraavassa alaluvussa.

¹⁴⁶ RNC 1900, 83.

¹⁴⁷ RNC 1900, 178–179, 186.

3.2 Suurvallan kaipuu ja siirtomaiden tarjoamat hyödyt

Republikaaneille imperialismi oli huomattavasti vaikeammin selitettävä käsite kuin demokraateille, jotka olivat sitoutuneet lähinnä sen vastustamiseen. Kuten nähtiin aikaisemmassa alaluvussa, republikaanit myös vastustivat sitä periaatteessa, mutta tosiasiasa tilanne ei ollut niin yksinkertainen. Miten republikaanihallinto pystyi vastustamaan imperialismia, mutta samaan aikaan hallitsemaan siirtomaita? Välttämättömyyden ja velvollisuuden vaakakupin toisessa päässä muut tekijät alkoivat samanaikaisesti painamaan yhä enemmän. Sodan menetykset ja kulut täytyi korvata, mutta osalle republikaaneista pelkkä humanistinen sivistystyö ei voinut niitä kuitata. Filippiinien tarjoamat materiaaliset hyödyt ja suurvallan lumo houkuttelivat yhtä lailla republikaanipäittäjiä.

Saariryhmän materiaaliset hyödyt linkittyivät erityisesti amerikkalaiseen talouselämään. Yhdysvallat ei ollut niinkään kiinnostunut Filippiinien resursseista, vaan enemmänkin alueen maantieteellisestä sijainnista ja itse filippiiniläisistä. Amerikkalaiset olivat tulleet siihen lopputulokseen, että yhtenä maata vaivanneen laman syynä oli ylituotanto. Yhdysvaltojen omat markkinat eivät pystyneet kuluttamaan tarpeeksi paljon tuotannosta, joten ratkaisuna pidettiin ulkomaankauppaa. Filippiinit sijaitsi lähellä Kiinaa ja sen lumottuja suuria markkinoita. Tämä maantieteellinen sijainti antaisi Yhdysvalloille dominoivan aseman Aasian talouspiirissä, ainakin teoriassa. Saariryhmää myös asutti useita miljoonia filippiiniläisiä, joista tulisi amerikkalaisten mielestä sivistystyön jälkeen mainioita kuluttajia.¹⁴⁸

Imperialismin teorian kannalta kyseiset republikaanien ajatukset ylituotannosta ovat erityisen mielenkiintoisia. Useiden teorian tutkijoiden mukaan imperialismista voidaan löytää selvä yhteys kapitalistisen järjestelmän taipumukseen synnyttää ylituotantoa tai alikulutusta. Brittiläinen ekonomisti J. A. Hobson kuvaili ensimmäisen kerran tätä ilmiötä jo vuonna 1902. Hän käytti kirjassaan *Imperialism: A Study* monesti esimerkkinä Yhdysvaltoja. Amerikkalaisten asutuskolonialismia tai imperialismia ohjasivatkin Hobsonin mielestä enemmänkin taloudellinen kilpailu, teollisuuden monopolit ja jatkuva voitontavoittelu, eikä niinkään nationalistinen kutsumuskohtalo tai siirtomaiden sivistysmissio.¹⁴⁹

Tämä ajatusmalli ylituotannon ratkaisemisesta sai huomattavaa kannatusta republikaaneissa, vaikka se perustuikin pitkälti väärille oletuksille. Esimerkiksi 1800-luvun lopulla vaikuttanut

---

¹⁴⁸ Healy 1970, 159–161, 163–164, 172.

¹⁴⁹ Hobson 1902, 80–83.

ekonomisti Edward Atkinson huomautti, että suurin osa, lähes 80 prosenttia, Yhdysvaltojen kaupasta tapahtui itse asiassa Euroopan kanssa, koska eurooppalaisilla oli ylimääräistä varallisuutta kuluttaa amerikkalaisia tuotteita. Suurten markkinoiden etsiminen Aasiasta oli siis hänen mielestään ajanhukkaa, koska esimerkiksi kiinalaisilla ei olisi kuitenkaan varaa ostaa amerikkalaisia tuotteita.¹⁵⁰

Nämä vastoinkäymiset eivät silti lannistaneet republikaaneja. Jos heidän mielestään Yhdysvaltoja ohjasi Filippiineille lähes välttämätön auttamisen velvollisuus, niin yhtä lailla republikaanit näkivät myös melkein pakonomaisen tarpeen saada jotain hyötyä alueesta. Tässä voidaan havaita amerikkalaisen imperialismin kaksinaisuus. Amerikkalaiset olivat menettäneet ja menettivät edelleen sodan raivotessa miehiä, materiaalia ja rahaa alueeseen, josta suurin osa amerikkalaisista ei edes tiennyt mitään. Monille filippiiniläisten sivistäminen itsessään ei riittänyt syyksi sodankäynnille. Humanismin sijaan tarvittiin jotain konkreettista korvaukseksi. Tämä näkemys kiteytyy parhaiten Kalifornian osavaltion valitsijamiehen, George A. Knightin, puheessa:

We need those islands as a great depot in the Pacific for the distribution of the output of our inventive genius and industrial hand. We are proud that California's boys were the first to carry our flag on to foreign shores, and we know the guarantee they feel in their hearts that the nation would approve of their acts, will not be a disappointment. Some of them are over there yet and will never come back. Near the restless sea, amid the spices and perfumes of the tropical land, Columbia, Fair Columbia, sighing for her dead, is guarding their hammocks that are swinging in peaceful and eternal content. I think we will keep the Philippines.¹⁵¹

Kuten Knightin sitaatista käy ilmi, hänen huolensa on täysin keskittynyt amerikkalaisiin. Hän ei ollut kiinnostunut saariryhmän asukkaista tai heidän elinoloistaan. Näistä argumenteista voidaan nähdä eräiden poliitikkojen todelliset motiivit, jotka peitettiin humanitäärisen huolenpidon ja auttamisenhalun taakse. Filippiinien kuului palvella Yhdysvaltojen etua. Aikaisemmasta sitaatista voidaan myös havaita yleinen näkemys siitä, että taloudellisen hyvinvoinnin kasvattamisen ei suinkaan tarvinnut olla rauhanomaista. Kuten David Healy mainitsee, 1900-luvun alussa kaupankäyntiin yhdistettiin usein sosiaalidarvinismista tuttu käsite ihmisten ja eri kansojen välisestä kilpailusta. Kansainvälisen talouden dominanssi oli

---

¹⁵⁰ Healy 1970, 242–243.

¹⁵¹ RNC 1900, 126.

suurvallalle yhtä tärkeää, ellei jopa tärkeämpää, kuin sotilaallinen voima. Tässä kamppailussa Filippiinit nähtiin olennaisena työkaluna.¹⁵²

Materiaalisten hyötyjen lisäksi toinen tärkeä siirtomaasta saatava etu liittyi sisäisen ja ulkoisen arvovallan kasvuun. Monet republikaanit näkivät Filippiinien hallinnan lisäävän amerikkalaisten sisäistä yhtenäisyyttä ulkoisen vihollisen edessä, mutta yhtä tärkeänä pidettiin kuitenkin sitä, että muut suurvallat noteeraisivat Yhdysvaltojen kasvavan vallan. Filippiinien avulla yritettiin ikään kuin todistaa maailmalle, että amerikkalaiset olivat nousseet alueellisesta toimijasta kansainväliseksi suurvallaksi.

Avaan ensimmäiseksi sisäistä yhtenäisyyttä. Vuosisadan vaihteessa Yhdysvallat oli edelleen sisällissodan takia kahtiajakautunut maa. Tämä jako kosketti lähes kaikkia yhteiskunnan osaluoteita, aina politiikasta talouselämään. Jaolla oli myös selvät etniset vaikutuksensa, ja erityisesti amerikkalaisten mustien asema oli huonontunut jatkuvasti sisällissodan päättymisestä lähtien. Republikaanit olivat luonnollisesti tietoisia tästä ja heille oli erityisen tärkeää saavuttaa jonkinasteinen yhtenäisyys eri osapuolten välillä. Taustalla vaikutti todennäköisesti se, että republikaanit mielsivät itsensä sisällissodan voittajien, unionin, edustajiksi.¹⁵³

Yhtenäisyyden aikaansaaminen oli kuitenkin helpommin sanottu kuin tehty. Joillekin, kuten Theodore Rooseveltille, sota oli paras yhdistäjä. Hänen mukaansa vain voitokkaalla sodankäynnillä voitiin yhdistää amerikkalaiset ulkoista vihollista vastaan. Samalla hän oli myös kirjoituksissaan hyvin huolestunut amerikkalaisten rodullisesta ja kansallisesta kyvykkyydestä. Rooseveltin mukaan sodankäynti ja siirtomaiden valtaaminen oli välttämätöntä, jotta amerikkalaisten epämaskuliiniset ”heikkoudet” saataisiin kitkettyä pois.¹⁵⁴

Roosevelt ei ollut tässä näkemyksessään yksin, ja varsinkin kun Espanjan ja Filippiinien sotien nähtiin olleen varsin lyhyitä ja menestyksekkäitä, yhä useampi amerikkalainen alkoi myös uskomaan sodan tuomaan yhtenäisyyteen. Historiantutkija Richard Welch painottaakin, että tämä uskomus säilyi merkittävän pitkään. Hän kuitenkin tyrmää kyseisen näkemyksen suoraan nostoen esimerkikseen maan lynkkaustilastot, joista ilmenee, miten Yhdysvaltain lynkkaustapausten määrä kasvoi sodan aikana maan historian korkeimmiksi. Hänen mielestään kyseinen sodan aiheuttama yhtenäisyys oli täten liioiteltua. Welch argumentoi, että

---

¹⁵² Healy 1970, 174–175, 177.

¹⁵³ RNC 1900, 1, 47, 87. Tällä yhtenäisyydellä tosin haettiin lähinnä vain valkoisten amerikkalaisten yhteistyötä.

¹⁵⁴ Healy 1970, 114–115, 119–120.

sota päinvastoin lisäsi muukalaisvihaa ja etnistä syrjintää Yhdysvaltojen sisällä.¹⁵⁵ Tätä väitettä tukee myös amerikkalaisten näkemykset filippiiniläisistä sekä puoluepöytäkirjassa että muissa alkuperäislähteissä. Filippiiniläisiä kuvailtiin rasistisella tavalla ja varsinkin sotilaat rinnastivat saariryhmän asukkaat amerikkalaisiin alkuperäiskansoihin ja mustiin.¹⁵⁶

Ulkoisen arvovallan kasvattamisen tarve taas näkyy myös monesti puoluepöytäkirjassa. Poliitikkojen puheissa ulkoinen arvovalta yhdistetään erityisesti kansainvälisyyteen. Yhdysvaltojen piti tulla osaksi muuta maailmaa, eikä kääntyä sisäänpäin. Tässä työssä olennainen työkalu oli Yhdysvaltojen kaupankäynti, jonka piti kulkea vapaasti ympäri maailman. Filippiinit tarjosivat siis amerikkalaisille erityisesti maantieteellisen sijainnin kauppasatamien perustamiseen. Puoluekokouksen puheenjohtaja Edward Wolcott antaa tästä näkemyksestä hyvän esimerkin puheessaan:

The wise statesmanship of the President and our able Secretary of State has already brought from the countries of Europe a recognition of our right to share in the vast commercial advantages [--] and if counsels of fear do not prevail, this generation will see the American Nation girdling half the globe with its flag, extending its foreign commerce to the uttermost parts of the earth, and taking its place among the great world-nations, a power for good, for peace, and for righteousness. (Applause.)¹⁵⁷

Arvovaltaan kuului kuitenkin myös muuta kuin maailmantalouden hallitsemista. Tuona aikana se linkittyi erityisesti haluun ja kykyyn hallita sekä muokata ihmisiä ja ympäristöä. Ja mikä olikaan parempi esimerkki valtion kyseisestä kyvykkyydestä kuin vieraan siirtomaan omistaminen? Monista vuosisadan vaihteen amerikkalaisten puheista ja teksteistä käy ilmi suora yhteys arvovallan ja hyvän hallinnon välillä. Ilman kurinalaista otetta ja stabiileja elinoloja, valtio menettää arvovaltansa ja samalla muiden valtioiden kunnioituksen.¹⁵⁸ Ohion valitsijamies Joseph B. Foraker vertaa tilannetta oikeudenkäyntiin, jossa Yhdysvaltojen täytyy todistaa koko maailmalle omat kykynsä, tai vajota unholaan.¹⁵⁹

Amerikkalaisten mielestä näin tapahtui erityisesti Espanjan ja Filippiinien suhteen. Esimerkiksi republikaanien puoluepöytäkirjassa korostuu usein näkemys siitä, että Espanjan siirtomaahallinto oli tarpeettoman julmaa, mutta myös tehotonta ja tuottamatonta.¹⁶⁰ Tämä

---

¹⁵⁵ Welch 1979, 158.

¹⁵⁶ RNC 1900, 46. Katso myös McCallus 2017, 20–21.

¹⁵⁷ RNC 1900, 47.

¹⁵⁸ Healy 1970, 122.

¹⁵⁹ RNC 1900, 116.

¹⁶⁰ RNC 1900, 41–42, 44–45, 118.

espanjalaisten epäonnistuminen antoi republikaaneille oikeutuksen heidän toimintaansa. Kun siis Yhdysvallat otti ohjat Filippiineistä, republikaanit näkivät sekä auttavansa paikallisia, mutta myös näyttävänsä muille valtioille, että amerikkalaiset pystyivät hallitsemaan oikein. Saariryhmän tilanne nähtiin ikään kuin pulmana, joka piti ratkaista, tehdä tuottavaksi ja lopulta tuoda moderniin aikaan.¹⁶¹

Tämä pulma aiheutti kuitenkin myös päänvaivaa republikaaneille. Miten siirtomaita hallittiin käytännössä? Amerikkalaiset, jotka olivat aikaisemmin olleet varsin ylpeitä tästä tietämättömyydestä, olivat nyt juuri tämän ongelman edessä. Ironista kyllä Yhdysvaltojen hallinto kääntyi brittiläisen siirtomaaperinteen puoleen. Samanaikaisesti, kun Yhdysvallat kritisoi brittien toimintaa Etelä-Afrikan buureja vastaan, maan hallinto kuitenkin luki ja otti opikseen Iso-Britannian siirtomaista Aasiassa.¹⁶² Yhdysvalloissa monet näkivät Iso-Britannian olevan kokenein ja onnistunein taho siirtomaiden hallinnassa, joten heistä kuului ottaa erityisesti mallia.¹⁶³

Tietyllä tapaa voidaankin nähdä, että kyseinen ajattelu auttoi Yhdysvaltoja lähentymään muita siirtomaavaltoja. Esimerkiksi Iso-Britannia tuki avoimesti amerikkalaisten pyrkimyksiä Filippiineillä. Vaikka briteillä olikin kauniiden sanojensa taustalla varmasti omat motiivinsa, ei voida kiistää sitä, että nyt Yhdysvalloilla selvästi oli jotain yhteistä eurooppalaisten suurvaltojen kanssa. Amerikkalaiset oli noteerattu, mutta tämä myös asetti Yhdysvaltojen maailmanpoliittisen puolueettomuuden kyseenalaiseksi. Pysyminen erossa muiden suurvaltojen kiistoista ja kilpailusta vaikutti yhä vaikeammalta. Yhdysvaltojen tuli valita puolensa.¹⁶⁴

Yhdysvaltojen imperialistisen hallinnan konkreettisin esimerkki olikin amerikkalaisten virkamiesten dominoima Filippiinien hallinto. Schurmanin komission menestyksen myötä Presidentti McKinley muodosti niin sanotun Taftin komission, jonka tehtävänä oli rakentaa alueelle siviilihallitus. Kyseinen republikaanipoliitikko Howard Taftin johtama hallitus rantautui Filippiineille kesällä vuonna 1900 korvaamaan Yhdysvaltojen armeijan sotilashallinnon. Amerikkalaisia maahanmuuttajia ei loppujen lopuksi ollut paljon, yhteensä

---

¹⁶¹ Moore 2017, 101–102.

¹⁶² RNC 1900, 160.

¹⁶³ Healy 1970, 250.

¹⁶⁴ Welch 1979, 151–152.

noin 3 000, mutta he olivat kuitenkin sijoitettuina huomattavan korkeisiin ja vaikutusvaltaisiin virkoihin.¹⁶⁵

Tänä aikana Filippiinien sota oli siirtynyt uuteen vaiheeseen. Amerikkalaisten sotilasjoukot olivat voittaneet filippiiniläiset avoimella taistelukentällä, mikä oli pakottanut vastapuolen sissisodankäyntiin. Tämä muutos aiheutti huomattavaa päänvaivaa Yhdysvalloille, joka ei ollut tottunut filippiiniläisten uuteen sodankäyntitapaan.¹⁶⁶ Siviilin ja sotilaan rajojen hämärtyminen oli johtanut merkittäviin ylilyönteihin ja amerikkalainen lehdistö alkoi yhä enemmän uutisoida armeijan ”hirmuteoista” ja sotarikoksista. Näihin tekoihin lukeutui esimerkiksi sotavankien ja siviilien kiduttaminen ja surmaaminen sekä heidän omaisuutensa ryöstäminen ja tuhoaminen. Armeijan ratkaisu tähän uuteen tilanteeseen oli niin kutsuttu *pacification policy*, jossa filippiiniläiset siviilit erotettiin sissisotilaista keskitysleirijärjestelmän avulla. Kuten samaan aikaan tapahtui buurisodassa, keskitysleirien käyttö herätti Yhdysvalloissa yhä enemmän kritiikkiä. Analysoinkin aineiston pohjalta, että Taftin siviilihallinnon järjestämisen lisäksi sen tehtävänä oli myös palauttaa usko amerikkalaisen siirtomaaprojektin toimivuuteen ja oikeudenmukaisuuteen, sekä lopettaa Filippiinien negatiivinen uutisointi.¹⁶⁷

Taftin komissio voidaan myös nähdä yrityksenä integroida Filippiinit osaksi Yhdysvaltoja. Armeijan väliaikainen miehityshallinto korvattiin lainvoimaisella ja pysyvällä siviilihallinnolla. On hyvä huomioda, että päätös tästä toimenpiteestä tapahtui jo ennen vaaleja, jotka pidettiin vuoden 1900 marraskuussa. Republikaanit olivat siis itsevarmoina jo hyvin pitkällä suunnitelmissaan vaalien alla. He eivät odottaneet niiden lopputulosta.¹⁶⁸ Onnistuneella imperialistisella hallinnolla nähtiin olevan monia etuja. Ensinnäkin sen oletettiin lisäävän ulkoista arvovaltaa muiden siirtomaavaltojen silmissä, mutta hallinnolla oli myös käytännöllinen puolensa. Ilman toimivaa Filippiinien hallintoa, saariryhmää ei pystytty materiaalisesti hyödyntämään, eikä sitomaan osaksi emämaata. Tämä integraatio kuitenkin eroaa selvästi aikaisemmasta Yhdysvaltojen asutuskolonialismista. Vaikka amerikkalaisuuden viemistä pidettiinkin hyveellisenä asiana, Filippiinien kohdalla periferia ja ydin kuului silti pitää erillään toisistaan.

---

¹⁶⁵ Moore 2017, 105.

¹⁶⁶ McCoy 2009, 27–28.

¹⁶⁷ Hunt & Levine 2012, 40, 43–47, 51–52.

¹⁶⁸ Moore 2017, 85–86.

Toisin kuin edellisen alaluvun teemat, nämä hyötyä ajavat näkemykset edustivat puhdasta amerikkalaista imperialismia, jota peittelyistä huolimatta esiintyi varsin laajasti republikaanien retoriikassa. Tätä itsekeskeistä eduntavoittelua ja samanaikaista auttamisenhalua voisi kuvailla nykyajan kontekstissa vähintään ristiriitaiseksi. On kuitenkin tietyllä tapaa yllättävää, että republikaanit eivät lähteiden perusteella oikeastaan nähneet tilannetta ongelmalliseksi. Siirtomaan puolustajien keskuudessa Filippiinien kohtalo ei jakanut mielipiteitä radikaalisesti. Ajan konsensus oli, että filippiiniläisiä autetaan, mutta Yhdysvaltojen ehdoilla. Tämä yhtenäisyys oli ehkä yksi selittävästä tekijöistä sille, miksi republikaanit menestyivät demokraatteja paremmin presidentinvaaleissa. Luonnollisesti muutamia poikkeuksiakin toki oli, esimerkiksi eräät republikaanit olivat anti-imperialisteja, kun taas toiset toivoivat Filippiinien pysyvän lopullisesti Yhdysvaltojen alaisuudessa.¹⁶⁹

Useimmilla republikaanipoliitikoilla oli kuitenkin suhteellisen tasapainoinen näkökulma siirtomaahan. Esimerkiksi Theodore Roosevelt, sotainnostuksestaan ja laajenemishaluistaan huolimatta, näki amerikkalaisten toiminnassa vaihtokaupan. Yhdysvallat saisi arvovaltaa ja taloudellisia hyötyjä, mutta samalla filippiiniläiset vastaanottaisivat sivistystä, suojelua ja hyvinvointia. Roosevelt näkikin siirtomaissa tilanteen, jossa kaikki hyötyisivät imperialismista.¹⁷⁰ Tutkimuksen kannalta mielenkiintoista onkin juuri se amerikkalainen menettelytapa, jossa yritetään ikään kuin yhteensovittaa selvät imperialistiset pyrkimykset, mutta samaan aikaan niiden olemassaolo pyritään kiistämään, pehmentämään tai peittelemään jollain toisella tavalla, yleensä luomalla Filippiineistä jonkinasteinen humanitäärinen velvollisuus tai välttämättömyys Yhdysvalloille.

Vaikka yleisellä tasolla voidaan nähdä republikaanien retoriikassa eräänlainen ihanne imperialismiin ja siirtomaavallan utilitaristisesta hyödystä, pääsääntöisesti puolueen jäsenten todelliset näkemykset eivät tähän ihanteeseen aivan yltäneet. Esimerkiksi etnisyys oli hyvin vahvasti linkittynyt Taftin hallinnon toimintaan Filippiineillä, mikä taas kumpusi pitkälti Yhdysvaltojen omasta yhteiskunnasta ja elämäntavasta. Samalla kun amerikkalaiset saapuivat Filippiineille tuomaan heidän tietotaitoaan, uskontoaan ja kulttuuriaan, he myös toivat mukanaan omat näkemyksensä eri etnisistä tekijöistä.¹⁷¹

---

¹⁶⁹ Moore 2017, 69. Katso myös Healy 1970, 61, 65.

¹⁷⁰ Healy 1970, 123.

¹⁷¹ Moore 2017, 107–108.

Yksi isoimmista muutoksista oli ajatus etnisten ryhmien hierarkiasta. Filippiinit oli laaja ja heterogeeninen saariryhmä, joka koostui useista eri kansoista. Kyseiset kansat olivat eläneet vuorovaikutuksessa toistensa kanssa huomattavan pitkiä aikoja jo ennen espanjalaisten tuloa alueelle. Siinä missä demokraatit näkivät nämä etnisyydet vieraina ja usein epätoivottavina Yhdysvaltojen omassa elinympäristössä, republikaanit veivät nämä näkemykset pidemmälle, maan rajojen ulkopuolelle. He alkoivat pohtia, mitkä kansat ja ryhmät olivat suotuisia ja kehittyneitä itse Filippiineillä, ja mitkä taas eivät.¹⁷²

Nostan yhdeksi esimerkiksi tästä etnisestä hallitsemisesta saariryhmän kiinalaisen vähemmistön. Filippiineillä oli asunut hyvin pitkään pieni, mutta vaikutusvaltainen kiinalaisvähemmistö, jolla oli erityisen näkyvä asema isojen asutuskeskusten talouselämässä. Jo Schurmanin komissio oli huomannut kyseisen vähemmistön ja nostanut esille kysymyksen heidän asemastaan uudessa amerikkalaisessa siirtomaassa.¹⁷³

Kiinalaisille oli varattu oma lukunsa komission raportissa, jossa kerrotaan useista oletetuista ongelmista vähemmistön kanssa. Amerikkalaisten mielestä he esimerkiksi dominoivat filippiiniläistä talouselämää, samalla vieden töitä paikallisilta. Raportissa myös väitetään kiinalaisten olemassaolon korruptoivan Filippiinien hallintoa, sekä muodostavan ”epäkelpoja” etnisiä ryhmiä sekoittamalla paikallisten filippiiniläisten kanssa. Amerikkalaiset näkivät omassa asemassaan oikeuden ratkaista tämä oletettu ongelma. Schurmanin komissio ehdottikin kiinalaisten maahanmuuton hillitsemistä, mutta ehkä vielä mielenkiintoisemmin, vähemmistön siirtämistä alueille, jotka eivät olleet asuttuja tai jossa asui vain ”sivistymättömiä” kansoja. Amerikkalaisten mielestä näin heidän hyötynsä saariryhmälle saataisiin maksimoitua.¹⁷⁴

Raportin perusteella monet päättäjät siis näkivät, että uuden siirtomaan omistajuus tarkoitti oikeutta muokata aluetta heidän haluamallaan tavalla, oli sitten kyse itse maaperästä tai sen asukkaista. Amerikkalaisten rasistiset näkemykset eivät antaneet paljoakaan mahdollisuutta muutokseen. Materiaalisten hyötyjen kannalta on tärkeää huomata, kuinka paljon republikaanit yhdistivät työn ja talouden vaikutukset etnisiin ryhmiin. Filippiiniläisistä muodostuvia ongelmia peilattiin hyvin usein Yhdysvaltojen materiaalsen hyödyn kontekstissa.

---

¹⁷² Harris 2011, 98–99.

¹⁷³ *Report of the Philippine Commission to the President 1900*, 150.

¹⁷⁴ *Ibid.* 151–159.

Kumpi lopulta painoi enemmän amerikkalaisten vaakakupissa, velvollisuudentunne vai halu hyötyä? Olisi mukavaa todeta, että alkuperäisaineistosta löytyisi jonkinlainen suora vastaus tähän kysymykseen. Todellisuudessa tilanne ei ollut niin suoraviivainen. Monet historiantutkijat, kuten Joseph P. McCallus, huomauttavat, että amerikkalaisten kiinnostus Filippiinien siirtomaahan heikkeni ajan kuluessa. Sotamenestyksen suosio ja siirtomaan lumo vanheni varsin nopeasti, eivätkä Filippiinien mahdolliset investoinnit ja resurssit herättäneet suurempaa kiinnostusta.¹⁷⁵ Tilannetta pahensi tässä luvussa mainittu uutisointi amerikkalaisten suorittamista sotarikoksista. Tämä huono julkisuus sai jopa monet republikaanitkin epäilemään ”imperialistisen kokeen” tarpeellisuutta. Saariryhmästä oli muodostunut alun isänmaallisen innostuksen jälkeen epämukava taakka, johon harva halusi koskea.¹⁷⁶

Imperialistisen politiikan kannalta tämä muutos oli kuitenkin tietyllä tapaa republikaaneille positiivinen asia. Siirtomaasta tehtiin arkea ja sen olemassaolo sidottiin Yhdysvaltojen jokapäiväiseen elämään. Atlantin toisella puolella amerikkalaisten hallinta filippiiniläisistä jatkui samalla tavalla kuin ennenkin. Paljastukset hirmuteoista ja armeijan rikoksista tietysti satuttivat siirtomaan imagoa hetkellisesti, mutta hallinto lakaisi nämä reportaasit ajan kanssa kuvainnollisen maton alle. Heidän mielestään armeijan niin kutsutut ylilyönnit olivat vain sodankäynnin ikäviä tosiasioita, mutta nykyinen Filippiinien rauhanaikainen siviilihallinto kohteli filippiiniläisiä hyvin. Tilannetta myös auttoi se, että kyseinen hallinto sensuroi voimakkaasti Filippiinien uutisointia ja haastoi oikeuteen hanakasti ne, jotka kertoivat saariryhmän oloista negatiivisesti.¹⁷⁷

Etnisyys toi tähän näkemyseroon oman vaikean sivuvivahteen, joka ei myöskään ratkennut helposti. Humanitäärisen avun ja velvollisuudentunteen perusteella republikaanit eivät itse tavoitelleet filippiiniläisistä mitään etniseen erilaisuuteen pohjautuvaa poliittista kuvausta. Tässä näkyy selvä ero demokraatteihin verrattuna, jotka painottivat yhä edelleen etnisiä eroja ja niiden vaikutusta amerikkalaiseen yhteiskuntaan. Republikaaneilla voidaan taas ainakin julkisesti nähdä halu pitää etniset tekijät erillään päätöksenteosta. Kyseessä on kuitenkin selvä

---

¹⁷⁵ McCallus 2017, 1–2. Katso myös Moore 2017, 116–117.

¹⁷⁶ Moore 2017, 109–110. Esimerkiksi vesikiduttaminen (”water cure” tai nykyisin ”waterboarding”) nousi ensimmäistä kertaa julkisuuteen amerikkalaisille Filippiineillä.

¹⁷⁷ Moore 2017, 110–111.

ristiriita, kun otetaan huomioon Schurmanin raportit ja puoluepöytäkirjan kuvaukset. Julkisesti avoin rasismi siis tuomittiin, mutta yksityisesti se kukoisti yhä edelleen.¹⁷⁸

On vaikea arvioida, mistä tämä näkemysero kumpuaa. Oma analyysini on, että kyseessä oli yritys vaikuttaa positiivisesti muihin amerikkalaisiin etnisiin vähemmistöihin, jotka lähinnä äänestivät republikaaneja. Puolue halusi näyttäytyä koko kansan edustajana, joten julkinen etninen syrjintä olisi vieraannuttanut muut amerikkalaiset vähemmistöt. Poliittisen historian tutkija Colin Moore myös argumentoi, että liiallinen etnisten tekijöiden painotus olisi karkottanut mahdolliset sijoittajat ja samalla kyseenalaistanut siirtomaan integraation menestyksen.¹⁷⁹

Mooren lisäksi muutkin aihetta tutkineet, kuten Eric Love, ovat tulleet siihen lopputulokseen, että republikaanipäätäjät eivät lopulta päässeet etnisiä tekijöitä pakoon yrittäessään integroida Filippiinejä Yhdysvaltoihin.¹⁸⁰ Kuten tämän tutkielman aineistoista voidaan nähdä, etninen syrjintä ja rasismi oli läsnä Filippiinien siirtomaan hankinnan jokaisessa askeleessa, aina Schurmanin ensimmäisestä tiedonkeruukomissiosta lähtien. Yritys pitää nämä tekijät erillään oli siis tuhoon tuomittu alusta alkaen. Oma mielipiteeni ristiriidasta onkin se, että amerikkalaisten vaakakupissa painoi loppujen lopuksi enemmän heidän omat agendansa, se mitä Yhdysvallat itse sai irti Filippiineistä. Samalla amerikkalaiset olivat kuitenkin luoneet itselleen tilanteen, jossa heidän oli lähes pakko auttaa filippiiniläisiä. Muuten oletus Yhdysvaltojen markkinoimasta hyvästä ja humanitäärisestä hallinnosta olisi osoittautunut valheelliseksi.

Loppujen lopuksi republikaanipuolueen imperialistisen politiikan toisella puolella korostui ajatus siirtomaan materiaalisista hyödyistä ja kansainvälisen arvovallan kasvattamisesta. Nämä materiaaliset hyödyt liittyivät etenkin maan taloudelliseen hyvinvointiin, monesti filippiiniläisten kustannuksella. Yhtä lailla arvovallan nostattaminen oli linkittynyt tiiviisti tuolloiseen ajatteluun maailman suurvalloista ja niiden kyvyistä hallita tehokkaasti. Republikaanit näkivät Filippiinien olevan avain Yhdysvaltojen nousuun muiden suurvaltojen seuraan. Näiden hyötyjen ajaminen puolueen retoriikassa oli kuitenkin väistämättömästi ristiriidassa heidän humanististen argumenttiensa kanssa, jotka pohjautuivat haluun sivistää ja parantaa paikallisten filippiiniläisten elämää.

---

¹⁷⁸ Moore 2017, 107–108, 111, 117.

¹⁷⁹ Moore 2017, 117.

¹⁸⁰ Love 2004, 179–183.

Loppuluku

Though staggered for an instant by a proposition so entirely unexpected and novel as Asiatic domination, the result has the special interest of showing the almost instantaneous readiness with which a seed of thought germinates when it falls upon mental soil prepared already to receive it.¹⁸¹

Näin tunnettu aikalaishistorioitsija ja merivoimien upseeri Alfred Thayer Mahan kuvailee amerikkalaisten suhtautumista Filippiinien siirtomaahan. Sitaatissa on mielenkiintoisinta huomioida se näkemys, jonka mukaan Filippiinien valtaaminen oli Yhdysvalloille sinällään uusi ja vieras tapahtuma, mutta itse valmius ja halu muiden kansojen hallitsemiseen oli juurrutettu amerikkalaisiin jo paljon aikaisemmin. Mahanin mielestä Yhdysvallat etenikin siirtomaissa alun kasvukipujen jälkeen suvereenisti. Aineistojen valossa asetan tämän näkemyksen kuitenkin kyseenalaiseksi.

Tässä tutkielmassa analysoin imperialismin esiintymistä amerikkalaisessa puoluepoliittisessa kentässä Yhdysvaltain-Filippiinien sodan kontekstissa vuosina 1899–1902. Erityisen huomionarvoisena pidän vuotta 1900, jolloin käytiin Yhdysvaltojen presidentinvaalit. Työni päätutkimuskysymys oli: ”Miten imperialismi esiintyy Yhdysvaltain poliittisissa keskusteluissa vuoden 1900 puoluekokouksissa?” Tämän lisäksi hyödynsin kahta apututkimuskysymystä: ”Miten näkemykset imperialismista jakautuivat Yhdysvaltojen pääpuolueissa, republikaaneissa ja demokraateissa?” ja ”Mitkä tekijät motivoivat Yhdysvaltojen poliittisia toimijoita imperialismin vastustamisessa tai puolustamisessa?”.

Yhtenä isona lähtökohtana työlleni oli oletus amerikkalaisesta kahtia jakautuneisuudesta siirtomaiden ja imperialismin kohdalla. Yhdysvaltojen poliittinen kenttä Filippiinien sodan alussa vaikuttikin ensin varsin perinteiseltä ja suoraviivaiselta. Republikaanit, jotka olivat Yhdysvaltojen hallituspuolue, tukivat pitkälti sotaa ja sen mukana tullutta imperialistista politiikkaa, kun taas demokraatit vastustivat molempia. Tässä tilanteessa on tärkeää kuitenkin huomioida ajallinen konteksti. Sodan alkuvuonna 1899 amerikkalainen imperialismi eli nousukautta. Yhdysvallat oli juuri selviytynyt voittajana Yhdysvaltain-Espanjan sodasta ja täten saanut ensimmäistä kertaa itselleen siirtomaita maan rajojen ulkopuolelta.

Vuonna 1899 imperialismi esiintyykin vahvasti amerikkalaisten mielissä voiton ja menestyksen elementtinä. Vaikka sota vielä jatkuikin Filippiineillä, se nähtiin pienenä

---

¹⁸¹ Healy 1970, 67.

vaivana saavutuksiin verrattuna. Tärkeää on huomioda, että republikaanit ottivat erityisesti nämä saavutukset ja voitot osaksi omaa retoriikkaansa. He vakuuttivat amerikkalaisille, että menestyksen avaimena oli juuri republikaanien politiikka. Demokraatit taas leimattiin Yhdysvaltojen kehityksen ja menestyksen jarruksi.

Republikaaneille nämä kehityksen ja menestyksen ikonit linkittyivät erityisesti siirtomaista saataviin taloudellisiin etuihin sekä suurvalta-aseman kasvattamiseen kansainvälisellä poliittisella kentällä. Monet myös näkivät imperialismissa humanitäärisen ja sivistävän elementin, jossa parhaaksi oletettua amerikkalaista elämäntyyliä vietin ja opetettiin muille kansoille. Tärkeä nosto tästä ajankohdasta on se, että kyseiset hyödyt ja saavutukset eivät kuitenkaan olleet vielä realisoituneet. Tulevaisuuden potentiaalit ajoivat siis päätöksentekoa enemmän kuin todelliset tapahtumat.

Demokraattien kannalta samainen vuosi oli vaikea. Aikaisemman sodan menestystä oli hyvin vaikea ohittaa. Analysoin, että puolue ei myöskään ollut vuonna 1899 valmiina taisteluun imperialismia vastaan. Demokraattien argumentit olivat pitkälti rajoittuneet poliittisiin tekijöihin, kuten esimerkiksi siirtomaiden laillisuuteen perustuslain näkökulmasta, mitkä eivät herättäneet amerikkalaisissa äänestäjissä suurta mielenkiintoa. Demokraateilla ei ollut mitään parempaa tarjottavaa voitonhuumassa eläville kansalaisille. Vielä isompi ongelma oli puolueen sisäinen jakautuminen, mikä rampautti tehokkaan vastarinnan republikaaneja vastaan. Pohjoisen anti-imperialistit eivät myöskään löytäneet etelän demokraateista yhteistä arvopohjaa.

Vuosi 1900 oli siis eräänlainen vedenjakajahetki amerikkalaisen imperialismin saralla. Kyseisen vuoden marraskuussa järjestetyt presidentinvaalit mittaisivat lopullisesti Yhdysvaltojen mielipiteen Filippiinien siirtomaasta ja amerikkalaisten halusta hallita sitä. Republikaanit näkivät vaalien antavan puolueelle kansan suostumuksen ja mandaatin toimia vapaasti Filippiineillä. Demokraatit taas havaitsivat vaaleissa parhaan ja viimeisen paikan taistella hallitusta vastaan.

Puoluekokoukset heijastelivat vaaliteemoja varsin suorasti ja tarkasti, ainakin vaalikampanjan alkutaipaleella. Demokraattien keskuudessa nähtiin selvästi anti-imperialismin korostus, mutta myös selvät näkemykset taloudellisista ongelmista, kuten puolueen halu korvata maan kultakanta hopealla. Yhtä lailla republikaanit myös korostivat sodan ja siirtomaiden tuomia hyötyjä, mutta he olivat sitäkin enemmän valmiita hyödyntämään Yhdysvaltojen taloudellista

nousukautta retoriikassaan. Imperialismi ei siis ollut ainoa tai välttämättä edes tärkein teema kummankaan puolueen vaaliohjelmassa, mikä myös näkyi puoluekokouksissa.

Kuten puoluepöytäkirjoista voidaan nähdä, imperialismi oli silti merkittävä vaaliteema molemmilla puolueilla. Kyseessä oli vuoden 1899 jatkumoa, jolloin puolueet mukailivat politiikkaansa pitkälti jo tuttujen aiheiden ja oletettujen näkemysten kautta. Muutoksiakin toki tapahtui. Esimerkiksi demokraateilla esiintyi selvää retoriikan kehitystä, jossa aikaisemmat heikot poliittiset argumentit korvattiin yhä voimakkaammin etnisiin tekijöihin pohjautuvilla väitteillä. Imperialismista tehtiin konkreettinen uhka amerikkalaiselle elämäntyyliille.

Havaittuaan heikon lähtöasemansa, puolue pyrkiikin vahvistamaan omaa ydinkannattajaryhmäänsä vaaleja varten. Tällä strategialla oli kuitenkin huonot puolensa. Kärkkäät rasistiset, muukalaisvastaiset ja syrjivät argumentit vieraannuttivat muut anti-imperialistit puolueesta. Esimerkiksi pohjoisessa vaikuttanut *American Anti-Imperialist League* näki imperialismin vastustamisen olevan enemmänkin humanitäärinen ja moraalinen hyve, johon etnisyydellä ei ollut vaikutusta.

McKinleyn republikaaneilla ei tämänlaista muutosta ole havaittavissa, mikä kertoo siitä, että hallituspuolue lähti vaalikamppailuun varsin itsevarmoista asemista. Yhdysvaltojen poliittisessa ilmapiirissä kuitenkin tapahtui yksi asia, mitä kumpikaan puolueista ei osannut ennakoita. Filippiinien julkinen asema ja imperialistinen politiikka menetti yllättävän nopeasti suosionsa amerikkalaisten keskuudessa. Vuoden 1899 ilmapiirin pohjalta muodostetut vaaliteemat olivatkin vuoden 1900 loppupuolella jo auttamattomasti vanhentuneita. Tämä muutos pakotti molemmat puolueet muuttamaan lähestymistapojaan varsin lyhyellä varoitusajalla, mikä vaikutti negatiivisesti vaalikampanjoihin. Imperialismin yhteensovittaminen amerikkalaiseen poliittiseen kulttuuriin ei siis sujunut niin helposti kuin päättäjät olivat alun perin kuvitelleet.

Mistä tämä yleisen mielipiteen muutos johtui? Kyseessä on varsin laaja kysymys ilman mitään yksittäistä vastausta. Oma analyysini on, että Yhdysvaltojen sisällä ei lopulta ollut tarpeeksi suurta kysyntää siirtomaille. Filippiinit oli liian kaukainen ja vieras alue amerikkalaisille. Isolle osalle amerikkalaisista Filippiinien kohtalo ei ollut myöskään toivottu lopputulos. Sotaa Espanjaa vastaan pidettiin oikeudenmukaisena, koska amerikkalaiset menivät rajojen yli vapauttamaan siirtomaiden kansoja. Jälkeenpäin moni ei todennäköisesti halunnut olla enää tekemisissä Yhdysvaltojen omassa siirtomaaprojektissa. Heidän mielestään maa oli toiminnallaan pettänyt sen omat tasavaltalaiset perinteet entisenä siirtomaana. Yhtä

lailla amerikkalaiset myös tietoisesti pitivät siirtomaita mahdollisimman kaukana omasta emämaastaan. Alueiden etninen erilaisuus nähtiin siis uhkana Yhdysvaltojen yhteiskuntajärjestelmälle. Tilanne on kuitenkin mielenkiintoinen, kun ottaa huomioon Mahanin kommentin loppuluvun alussa. Amerikkalaiset olivat valmisteltu siirtomaiden hallitsemiseen, mutta kyseinen aatemaailma ei lopulta juurtunut samalla tavalla kuin muissa siirtomaavaltioissa.

Vaalit päättyivät marraskuussa vuonna 1900 republikaanien voittoon. Lopullinen tulos ei ollut yhtä tasaväkinen kuin edellisissä vaaleissa, mutta täydellisestä murskavoitostakaan ei voida puhua. Republikaanit saivat kuitenkin haluamansa mandaatin, mutta demokraatit vaikeuttivat silti hallituspuolueen toimintaa lähes jokaisessa käänteessä. Yhtä lailla amerikkalaisten innostus siirtomaihin ei koskaan palautunut samalle tasolle. Vuosisadan alussa voitonhuumassa levinneet ajatukset imperialismin hyveistä eivät lopulta toteutuneet toivotulla tavalla. Tilannetta vaikeutti entisestään presidentti William McKinleyn salamurha vuonna 1901, vain kuusi kuukautta hänen virkaanastumisensa jälkeen. Imperialismin kannattajat menettivät pääarkkitehtinsä. Imperialismin kontekstissa kuvailenkin näitä viimeisiä vuosia varsin hiljentyneiksi. Uutuuden lumo ja siirtomaiden oletetut potentiaalit vaihtuivat arkiseen byrokraatiaan ja uudelleenrakentamiseen.

Republikaanien ja demokraattien motiivit imperialistisen politiikan suhteen olivat myös todellisuudessa huomattavan erilaisia ensimmäisiin oletuksiin verrattuna. Mitä enemmän aihetta tutkin, sitä enemmän löysin moninaisuutta sekä amerikkalaisten mielipiteissä että heidän motiiveissaan. Tärkeä huomio tästä kuitenkin on se, että erilaisista motiiveistaan huolimatta poliitikkojen näkemykset kiteytyivät joko imperialismin vastustamiseen tai sen kannattamiseen. Puolue ja politiikan realiteetit dominoivat päättäjien toimintaa imperialismin suhteen.

Aineiston ja tutkimuskirjallisuuden pohjalta voidaan kuitenkin selvästi havaita, että poliitikkojen perimmäisiä motiiveja, ja täten myös imperialismin esiintymistä, ohjasivat vahvasti tunteet ja henkilökohtaiset oletukset imperialismin vaikutuksesta amerikkalaiseen yhteiskuntaan. Monet demokraatit, kuten William Jennings Bryan, näkivät imperialismin vieraana aatteena, joka oli tullut ikään kuin haastamaan ja vääristämään oikeita amerikkalaisia perinteitä, kuten tasavaltalaisuutta ja yksilönvapautta. Imperialismin nähtiin korvaavan nämä aatteet toisilla, kuten militarismilla ja autoritarismilla. Toisaalta on hyvä huomioida, että

demokraateille näihin amerikkalaisiin perinteisiin kuului myös valkoinen ylivalta ja oletus rodullisesta hierarkiasta.

Republikaaneille imperialismi oli vaalimenestyksestä huolimatta vaikeampi käsite. Yleisellä tasolla aate nähtiin positiivisena voimana, mikä motivoi puoluetta ajamaan sitä Yhdysvaltojen siirtomaissa. Imperialismin ytimessä nähtiin sen oletettu sivistävä ja modernisoiva vaikutus. Toisaalta yhtä lailla republikaanit havaitsivat imperialismissa kyvyn hallita muita kansoja. Siirtomaista saatavat potentiaaliset hyödyt eivät koskaan jääneet politiikassa taka-alalle. Vaikeaksi imperialismiin käyttämisen tekee kuitenkin ajallinen konteksti. 1900-luvun alussa Yhdysvalloissa oli jo pitkään nähty imperialismiin nurjat puolet muiden siirtomaavalttojen toimissa. Republikaanien täytyikin markkinoida aate jollain toisella tavalla. Vieraasta ja brutaalista eurooppalaisesta imperialismista tehtiin amerikkalaista humanitääristä sivistystyötä.

Alkuperäisaineistosta ja tutkimuskirjallisuudesta voidaan myös havaita selvä asutuskolonialismin vaikutus poliittisessa päätöksenteossa. Yhdysvaltojen oma syntytarina eurooppalaisesta, ja myöhemmin heidän omasta, kolonialismista linkittyy selvästi imperialismiin retoriikkaan. Filippiinit muodosti tässäkin tapauksessa muutoksen yleisestä amerikkalaisesta linjasta, joka pohjautui pitkälti asutuskolonialismiin. Filippiinejä ei otettu haltuun uudelleenasettamisen vuoksi, joten republikaanien perustelut piti muuttaa toisenlaisiksi.

Yhtä lailla amerikkalainen kutsumuskohtalo aiheutti päänvaivaa demokraattien leirissä. Uusi saariryhmä ei seurannut perinteistä läntistä ekspansionismia. Asutuskolonialismi oli kuitenkin selvästi kytkeytynyt imperialismiin. Jokaisen uudisasukkaan mukana tuli halu hallita ja omistaa vierasta aluetta. Yhdysvallat oli siis alusta lähtien elänyt imperialistisessa maailmankuvassa, jossa muiden alueiden ja ihmisten valloittaminen ja hyväksikäyttö oli arkipäivää. Filippiinit ikään kuin avasi amerikkalaisten silmät imperialismiin kokonaisvaltaiselle olemukselle ja vaikutukselle. Tämä uusi ymmärrys imperialismista pohjusti Yhdysvaltojen sisäistä poliittista konfliktia saariryhmän kohtalosta, ja täten itse amerikkalaisten asemasta muiden siirtomaavalttojen joukossa.

Puheista ja poliitikkojen toimista voidaan myös havaita, kuinka imperialismi ja siitä syntyneet kahtiajako ylläpiti itseään päättäjien keskuudessa. Hallituksen ja opposition välinen epäluottamus, Filippiineiltä tulevan tiedon suoranainen pimittäminen ja vartioiminen sekä toisen puolueen syyttäminen amerikkalaisten ongelmista saariryhmässä ovat kaikki hyviä

esimerkkejä tästä käytöksestä. Tämä toiminta johti siihen, että imperialismi juurtui hyvin nopeasti amerikkalaiseen puoluepolitiikkaan ja alkoi näin ylläpitää itseään poliittisena lyömäaseena. Samalla tästä kahtiajaosta katosi keskeinen fokus, eli imperialismin vaikutus amerikkalaiseen yhteiskuntaan. Sen sijaan poliitikot olivat kiinnostuneet yhä enemmän vain sen fyysisistä ja välittömistä vaikutuksista politiikkaan.

Arvioin seuraavaksi käyttämäni alkuperäisaineistoa. Puoluepöytäkirjojen valinta työhöni oli onnistunut, sillä niiden kautta voidaan nähdä pääpuolueiden perimmäiset ydinteetit imperialismiin suhteen. Pöytäkirjojen puheiden kautta nämä ajatukset olivat helposti nähtävissä. Samalla näiden pöytäkirjojen vertailu tuotti jopa yllättäviä tuloksia. Esimerkiksi demokraattien aineistosta voidaan nähdä täysin erilaista suhtautumista tuleviin vaaleihin republikaaneihin verrattuna. Demokraatit olivat hyvin tietoisia omasta heikosta lähtöasemastaan ja sen aiheuttama vakava ilmapiiri voidaan nähdä selvästi pöytäkirjan merkinnöissä. Vastaavasti republikaanien ilmapiiriä kuvailen enemmänkin itsevarmaksi ja kepeäksi. He näkivät puoluekokouksessa huumoria ja varmuutta omien näkemystensä paremmuudesta.

Luonnollisesti tutkielmani loppuvaiheessa ajatukseni siirtyvät tulevaisuuteen. Miten tästä voitaisiin tutkimusta jatkaa? Yksi mielenkiintoinen vaihtoehto olisi amerikkalaisen imperialismiin tutkimuksen jatkaminen joko ajallisesti tai toisesta näkökulmasta. Esimerkiksi filippiiniläisten oma suhtautuminen amerikkalaiseen siirtomaavaltaan olisi tärkeä tutkimuskohde. Miten Yhdysvaltojen toimet nähtiin paikallisesti? Samalla voisin analysoida amerikkalaisten ja filippiiniläisten kehittyvää vuorovaikutusta siirtomaassa. Muuttuivatko amerikkalaisten näkemykset filippiiniläisistä ajan myötä? Ja muuttuiko itse Yhdysvallat siirtomaiden kautta erilaiseksi yhteiskunnaksi?

On hyvä myös tarkastella työni kokonaisvaltaista merkitystä. Mitä imperialismi ja Filippiinit oikeastaan merkitsivät Yhdysvalloille? Tälle kysymykselle voidaan tuskin löytää yhtä suoraa vastausta. Puolueille imperialismi merkitsi monesti vastakkaisia asioita, mutta yhtymäkohtiakin löytyi. Republikaani ja demokraatti saattoivat olla eri mieltä siitä, että toisiko imperialismi Yhdysvalloille taloudellista hyötyä, mutta toisaalta he pystyivät löytämään yhteistä näkemystä esimerkiksi etnisistä tekijöistä ja oletetusta amerikkalaisesta ainutlaatuisuudesta. Tämän tutkielman tarkoituksena ei ole esittää pelkästään näitä eroja ja samankaltaisuuksia, vaan osoittaa, kuinka Filippiinien kautta voidaan tarkastella amerikkalaisen yhteiskunnan ja poliittisen kulttuurin moninaisuutta. Filippiinien siirtomaa ei

ollut alusta alkaen tarkkaan suunniteltu operaatio, vaan se oli alati muuttuvan tilanteen kautta muodostunut monimutkainen prosessi, joka testasi amerikkalaisten näkemyksiä omasta kulttuuristaan ja elämäntavastaan.

Pohdintani palautuvatkin työni alussa esiteltyyn dualismiin ja kahtia jakautuneisuuteen. Näkemykseni tutkimustyöni perusteella on se, että Yhdysvallat oli imperialismin ja Filippiinien suhteen kahtia jakautunut, mutta eri syistä kuin aluksi oletin. Republikaanit ja demokraatit taistelivat toisiaan vastaan, koska he olivat kaksipuoluejärjestelmän poliittisia kilpailijoita. Amerikkalainen yhteiskunta ei ollut ideologisesti vielä niin kypsä, että se olisi voinut muodostaa Filippiineistä todellisen yhteiskuntaa jakavan taistelukentän. Verrattuna esimerkiksi Vietnamin sodan tilanteeseen 1960- ja 1970-luvuilla, 1900-luvun alussa imperialismi ei ajanut ihmisiä kaduille mielenosoituksiin tai lakkoilemaan hallitusta vastaan. Vastustus oli varattu puheisiin, ei tekoihin. Amerikkalaiset eivät olleet huolestuneita filippiiniläisistä, vaan he olivat enemmänkin varuillaan amerikkalaisen elämäntyylin ja yhteiskunnan tilasta.

Tutkijalle Filippiinien siirtomaa tarjoaa siis oivan esimerkin siitä, miten amerikkalaiset suhtautuivat imperialismiin, tähän vieraana koettuun kulttuurituotteeseen. Toisille se oli suurvalta-aseman mahdollistava työkalu, toisille taas vaarallinen houkutin, joka hajottaisi amerikkalaisen ylivertaisen yhteiskunnan ja elämäntavan. Kumpikaan näistä toive- tai uhkakuvista ei kuitenkaan lopulta toteutunut, vaikka Filippiinit pakotti Yhdysvallat ensimmäistä kertaa ottamaan kantaa mantereen ulkopuoliseen imperialismiin. Jotkut, kuten Richard Welch, voivat pitää tätä merkinä siitä, että imperialismi ei ollutkaan suurista odotuksista huolimatta mitenkään merkittävä tekijä amerikkalaisille. Minä taas näen tässä tilanteessa luvun alussa esitetyn Mahanin sitaatin vaikutuksen. Imperialismi ei tuonut mitään radikaalia mullistusta Yhdysvaltojen yhteiskuntaan, koska se oli jo alun perin kylvetty amerikkalaisten mieliin. Hedelmällinen alusta tuotti vasta nyt satoa Itä-Aasian auringon alla.

Lähteet

Alkuperäisaineisto

Codman, Julian & Storey Moorfield. *Secretary Root's Record: Marked Severities in Philippine Warfare: An Analysis of the Law and Facts Bearing on the Action and Utterances of President Roosevelt and Secretary Root*. Geo. W. Ellis Co., Boston 1902. Haettu 11.4.2024. <https://heinonline-org.ezproxy.utu.fi/HOL/Page?handle=hein.cow%2Fsecroo0001&collection=presidents>.

George Washington Williams's open letter to king Leopold on the Congo (1890). BlackPast 20.8.2009, verkkolähde. Haettu 8.4.2024. <https://www.blackpast.org/global-african-history/primary-documents-global-african-history/george-washington-williams-open-letter-king-leopold-congo-1890/>.

Hobson, John A. *Imperialism: A Study*. James Pott & Company, New York 1902.

New-York Tribune, 16.10.1900. New York. Haettu 29.11.2023, <https://www.loc.gov/item/sn83030214/1900-10-16/ed-1/>.

Official Proceedings of the 19th Democratic National Convention. McLellan Printing co., Chicago 1900. Alaviitteissä lyhennetty muotoon DNC. Haettu 2.3.2024, <https://www.loc.gov/resource/gdcmassbookdig.official00demo/?st=gallery>.

Official Proceedings of the 12th Republican National Convention. Dunlap Printing co., Philadelphia 1900. Alaviitteissä lyhennetty muotoon RNC. Haettu 2.3.2024, <https://archive.org/details/12threpubnaticon00blumrich/page/n7/mode/2up>.

Republican National Committee, 1900. Wentworth Press, London 2016. Haettu 8.12.2023, <https://www.loc.gov/item/87108528/>.

Report of the Philippine Commission to the President (vol. 1, no. 1). Government Printing Office, Washington 1900. Haettu 11.1.2024, <https://quod.lib.umich.edu/p/philamer/aex9637.0001.001/9?view=image&size=100>.

Roosevelt, Theodore. *The strenuous life; essays and addresses*. Gebbie and company, Philadelphia 1903. Haettu 29.11.2023, <https://www.loc.gov/item/04002327/>.

Twain, Mark. To the Person Sitting in Darkness. *The North American Review*, Vol. 172. Boston 1.2.1901, 161–176. Haettu 2.3.2024, <https://archive.org/details/jstor-25105120/page/n15/mode/2up>.

Williams, George W. *[Report upon the Congo-State and country] to the President of the Republic of the United States of America*. Angola 1890. Haettu 8.4.2024, <https://archive.org/details/reportuponcongos00williala/page/n3/mode/2up>.

Tutkimuskirjallisuus

Berner, Brad K. & Goldstein, Kalman. *The Spanish-American war: a documentary history with commentaries*. Fairleigh Dickinson University Press, Lanham, Maryland; Plymouth, England 2014.

Berray, Mohamed. A Critical Literary Review of the Melting Pot and Salad Bowl Assimilation and Integration Theories. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, Vol. 6, No. 1. Center for Ethnic and Cultural Studies, Fort Myers FL. 2019, 142–151.

Boswell, Terry E. A Split Labor Market Analysis of Discrimination Against Chinese Immigrants, 1850-1882. *American sociological review*, Vol. 51 (3). Washington DC. 1986, 352–371.

Bowden, Brett. *The Empire of Civilization: the evolution of an imperial idea*. University of Chicago Press, Chicago 2009.

Brewer, Tony. *Marxist Theories of Imperialism: A Critical Survey*. Routledge, Florence 1991.

Cavari, Amnon. *The party politics of presidential rhetoric*. Cambridge University Press, New York 2016.

Coletta, Paolo E. Greenbackers, Goldbugs, and Silverites: Currency Reform and Politics, 1860-1897. Julkaistu osana H. Wayne Morgan (ed.), *The Gilded Age: A Reappraisal*. Syracuse University Press, Syracuse, Ny. 1963, 111–139.

Coletta, Paolo E. McKinley, the Peace Negotiations, and the Acquisition of the Philippines. *Pacific Historical Review*, Vol. 30, No. 4. University of California Press, California, Nov. 1961, 341–350.

Clark, Gregory & Halloran, Michael S. *Oratorical Culture in Nineteenth-century America: Transformations in the Theory and Practice of Rhetoric*. SIU Press, Carbondale, Illinois 1993.

Clay, Dean. 'David vs Goliath': The Congo Free State Propaganda War, 1890-1909. *International History Review*, Vol. 43 (3). Routledge, Abingdon 2021, 457–474.

Danielsbacka et. al. *Avaimia menneisyteen: opas historiantutkimuksen menetelmiin*. Gaudeamus, Helsinki 2022.

Degler, Carl N. American Political Parties and the Rise of the City: An Interpretation. *The Journal of American History*, Vol. 51, No. 1. Oxford University Press, Oxford, Jun. 1964, 41–59.

Elections, 1900 Overview. Harper's Weekly, verkkolähde. Haettu 29.11.2023.
<https://elections.harperweek.com/1900/Overview-1900-3.asp>.

Feuer, A.B. *America at war: the Philippines, 1898-1913*. Praeger, Westport, Conn. 2002.

Glenn, Evelyn N. Settler Colonialism as Structure: A Framework for Comparative Studies of U.S. Race and Gender Formation. *Sociology of Race and Ethnicity*. Vol. 1, No. 1. SAGE Publications, Los Angeles, CA. Jan. 2015, 52–72.

Golup, Philip. Westward the Course of Empire. *Le Monde Diplomatique* 9.3.2002.
Verkkolähde. Haettu 31.10.2023. <https://mondediplo.com/2002/09/03westward>.

Harpine, William D. Playing to the press in Mckinley's front porch campaign: The early weeks of a nineteenth-century pseudo-event. *Rhetoric Society quarterly*. Vol. 30, No. 3. Taylor & Francis Group, Oxfordshire. Summer 2000, 73–90.

Harris, Susan K. *God's arbiters: Americans and the Philippines, 1898-1902*. Oxford University Press, Oxford, New York 2011.

Hawkins, Mike. *Social Darwinism in European and American thought, 1860-1945: nature as model and nature as threat*. Cambridge University Press, Cambridge 1997.

Healy, David J. *U.S. expansionism: the imperialist urge in the 1890s*. University of Wisconsin Press, Madison 1970.

Heith, Diane J. *Presidential Road Show: Public Leadership in an Era of Party Polarization and Media Fragmentation*. Routledge, London & New York, 2013.

Historical Presidential Elections. 270toWin. Verkkolähde. Haettu 15.01.2024.

<https://www.270towin.com/historical-presidential-elections/>.

Hunt, Michael H. & Levine, Steven. *Arc of Empire: America's Wars in Asia from the Philippines to Vietnam*. The University of North Carolina Press, Chapel Hill 2012.

Johnson, Rob. *British Imperialism*. Red Globe Press, London 2003.

Kaufmann, Eric P. *Rethinking ethnicity: majority groups and dominant minorities*. Routledge, London, New York 2004.

Litke, Justin. *Twilight of the Republic: Empire and Exceptionalism in the American Political Tradition*. University Press of Kentucky, Lexington, Ky. 2013.

Love, Eric T.L. *Race over empire: racism and U.S. imperialism, 1865-1900*. University of North Carolina Press, Chapel Hill 2004.

McCallus, Joseph P. *Forgotten Under a Tropical Sun: war stories by American veterans in the Philippines, 1898-1913*. The Kent State University Press, Kent, Ohio 2017.

McCool, Daniel, Olson, Susan M, Robinson, Jennifer L. *Native vote: American Indians, the Voting Rights Act, and the right to vote*. Cambridge University Press, Cambridge 2007.

McCoy, Alfred W. *Policing America's empire: the United States, the Philippines, and the rise of the surveillance state*. University of Wisconsin Press, Madison, Wis. 2009.

McKenzie, Brian A. *Remaking France: Americanization, public diplomacy, and the Marshall Plan*. Berghahn Books, New York 2008.

Mockaitis, Thomas R, Rich, Paul B, Rasmussen, Bundgaard B. *Grand Strategy in the War Against Terrorism*. Frank Cass, London, Portland, Or. 2003.

Moore, Colin D. *American Imperialism and the State, 1893-1921*. Cambridge University Press, Cambridge 2017.

Nkrumah, Kwame. *Neo-Colonialism, the Last Stage of imperialism*. Thomas Nelson & Sons, Ltd., London 1965.

Prices and Wages by Decade: 1900-1909. University of Missouri, verkkolähde. Haettu 27.2.2024. <https://libraryguides.missouri.edu/pricesandwages/1900-1909>.

- Raja, Masood. *What is Postcolonial Studies?* Postcolonial Space 2.4.2019, verkkolähde. Haettu 8.4.2024. <https://postcolonial.net/2019/04/what-is-postcolonial-studies/>
- Said, Edward. *Orientalism*. Routledge & Kegan Paul Ltd., London 1978.
- Seibold, Birgit S. *Emily Hobhouse and the reports on the concentration camps during the Boer War 1899-1902: two different perspectives*. Ibidem-Verlag, Stuttgart 2014.
- South African War*. Encyclopaedia Britannica, verkkolähde. Haettu 29.11.2023. <https://www.britannica.com/event/South-African-War>.
- Taylor, Mark Z. The Historical Presidency: The Gilded Age Presidents and the Economy. *Presidential Studies Quarterly*, Vol. 51, Issue 4. Wiley, Hoboken 2021, 860–883.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki 2018.
- Wallerstein, Immanuel. *World-Systems Analysis: An Introduction*. Duke University Press, Durham & London, 2004.
- Welch, Richard E. Jr. *Response to imperialism: the United States and the Philippine-American War, 1899-1902*. The University of North Carolina Press, Chapel Hill 1979.
- Wertheimer, John. *Race and the law in South Carolina: from slavery to Jim Crow*. Amherst College Press, Amherst, Mass. 2023.
- White, John K. & Kerbel, Matthew R. *American Political Parties: Why They Formed, How They Function, and Where They're Headed*. University Press of Kansas, Lawrence 2022.
- William McKinley Papers*. Library of Congress Digital Archives, verkkolähde. Haettu 29.11.2023. <https://www.loc.gov/collections/william-mckinley-papers/about-this-collection/>.
- Wilson, Keith M. *The international impact of the Boer War*. Routledge, Abingdon, 2014.
- Wolfe, Patrick. Settler colonialism and the elimination of the native. *Journal of Genocide Research*, 8:4. Routledge, London 2006, 387–409.
- Wolfe, Patrick. *Settler Colonialism and the Transformation of Anthropology: The Politics and Poetics of an Ethnographic Event*. Cassel, London 1999.

Wolny, Philip. *U.S. political parties: development and division*. Lucent Press, New York 2019.

Zwick, Jim. The Anti-Imperialist League and the Origins of Filipino-American Oppositional Solidarity. *Amerasia Journal*, 24:2. University of California, Taylor & Francis Group, California 1998, 65–86.